

„PROJEKT”

UCHWAŁA NR XIII/ /2012 RADY GMINY KORYCIN

z dnia 7 maja 2012 r.

w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. –Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070, Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 40, poz. 227, Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, Nr 152, poz. 1018 i poz. 1019, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1498, Nr 249, poz. 1657, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 63, poz. 322, Nr 94, poz. 551, Nr 99, poz. 569, Nr 122, poz. 695, Nr 152, poz. 897, Nr 178, poz. 1060, Nr 224, poz. 1341), po uzyskaniu pozytywnej opinii Zarządu Powiatu Sokólskiego Rada Gminy Korycin uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY
KORYCIN
NA LATA 2012 – 2015
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016 – 2019
*projekt***

WYKONAWCA:

mgr inż. Joanna Sawicka
Agnieszka Tomaszewska

HYDROS
JACEK SAWICKI I JOANNA SAWICKA
SPÓŁKA CYWILNA
Firma konsultingowo - projektowa

LIPIEC 2011 R.

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	5
1.1	WPROWADZENIE	5
1.2	PODSTAWA OPRACOWANIA	5
1.3	CEL, ZAKRES I FUNKCJE PROGRAMU	6
1.4	METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	7
2	PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR GMINY KORYCIN	9
2.1	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	9
2.2	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	9
2.3	WARUNKI KLIMATYCZNE.....	10
2.4	UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA	12
2.4.1	<i>Budowa Geologiczna.....</i>	<i>12</i>
2.4.2	<i>Formy użytkowania terenów.....</i>	<i>13</i>
2.5	SYTUACJA GOSPODARCZA.....	14
3	OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA GMINY KORYCIN	15
3.1	ZASOBY WODNE	15
3.1.1	<i>Wody powierzchniowe</i>	<i>15</i>
3.1.2	<i>Wody stojące.....</i>	<i>15</i>
3.1.3	<i>Wody podziemne.....</i>	<i>16</i>
3.1.4	<i>Zasoby leśne</i>	<i>16</i>
3.1.5	<i>Zasoby surowców mineralnych</i>	<i>17</i>
4	FORMY OCHRONY PRZYRODY	18
4.1	ZABYTKI W GMINIE KORYCIN.....	21
5	ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	23
5.1	ZANIECZYSZCZENIA WÓD.....	23
5.1.1	<i>Jakość wód płynących</i>	<i>23</i>
5.1.1.1	<i>Brzozówka.....</i>	<i>23</i>
5.1.2	<i>Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych</i>	<i>23</i>
5.1.3	<i>Ścieki pochodzące z rolnictwa</i>	<i>24</i>
5.2	JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH.....	24
5.3	ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH	26
5.4	ZANIECZYSZCZENIA POWIERZCHNI ZIEMI	27
5.4.1	<i>Zanieczyszczenia gleb.....</i>	<i>27</i>
5.4.2	<i>Odpady.....</i>	<i>28</i>
5.4.2.1	<i>Odpady komunalne.....</i>	<i>28</i>
5.5	ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA.....	29
5.5.1	<i>Imisja.....</i>	<i>30</i>
5.5.2	<i>Ocena jakości powietrza w strefach</i>	<i>31</i>
5.5.3	<i>Działania podejmowane dla ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem</i>	<i>31</i>
5.6	INNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	32
5.6.1	<i>Awarie przemysłowe</i>	<i>32</i>
5.6.2	<i>Zakłady zaliczone do kategorii dużego ryzyka.....</i>	<i>32</i>
5.6.3	<i>Zagrożenia powodziowe.....</i>	<i>34</i>

5.6.4	Hałas	34
5.6.5	Hałas komunikacyjny.....	34
5.6.6	Hałas przemysłowy.....	35
5.6.7	Pola elektromagnetyczne.....	35
5.6.8	Zagrożenia związane z rozwojem infrastruktury	39
6	TECHNICZNA INFRASTRUKTURA OCHRONY ŚRODOWISKA.....	39
6.1	ZAOPATRZENIE W WODĘ	39
6.2	KANALIZACJA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	40
6.2.1	Kanalizacja.....	40
6.2.2	Komunalne oczyszczalnie ścieków.....	40
6.3	URZĄDZENIA OCHRONY POWIETRZA	40
6.4	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ.....	41
7	RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH	41
8	STAN ŚRODOWISKA- PODSUMOWANIE	42
9	PODSUMOWANIE METODA ANALIZY „SWOT”	43
10	EDUKACJA EKOLOGICZNA	52
11	ZAMIERZENIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	56
11.1	INWESTYCJE W ZAKRESIE MODERNIZACJI DRÓG.....	65
11.2	PODSUMOWANIE.....	65
12	ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ...	66
12.1	CELE I ZASADY POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA NA LATA 2009 – 2012 z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016	66
12.2	ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2011-2014.....	70
12.3	ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA	72
13	USTALENIA PROGRAMU	75
13.1	CELE I ZADANIA PROGRAMU	75
14	ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM I INSTRUMENTY OCHRONY	77
15	ZAMIERZENIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	81
16	UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE PROGRAMU	82
16.1	UWARUNKOWANIA PRAWNE.....	82
16.2	UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE	82
16.3	PLANOWANIE PRZESTRZENNE	90
16.4	UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE	90
16.5	UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z INTEGRACJĄ EUROPEJSKĄ	91
17	REALIZACJA I MONITORING PROGRAMU	92
17.1	ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	92
17.2	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	93
17.3	MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU	93
17.3.1	Zakres monitoringu	93
17.3.2	Wskaźniki monitorowania efektywności Programu	94
ZAŁĄCZNIKI:	97

ZAŁĄCZNIK NR 1 WYKAZ SKRÓTÓW	97
ZAŁĄCZNIK NR 2 WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	98
ZAŁĄCZNIK NR 3 BIBLIOGRAFIA.....	104
ZAŁĄCZNIK NR 4 PROPONOWANE KRYTERIA PILNOŚCI.....	105
ZAŁĄCZNIK NR 5 KOMPETENCJE STAROSTY	106

SPIS TABEL

TABELA NR 1	Sytuacja meteorologiczna w 2002 roku, na terenie powiatu sokólskiego (stacja meteorologiczna Białystok).....	12
TABELA NR 2	Sztuczne zbiorniki na terenie gminy Korycin.....	15
TABELA NR 3	Zasoby eksploatacyjne ujęć wód podziemnych na terenie gminy Korycin (stan 1.08.2010r.)	16
TABELA NR 4	Koncesje na wydobywanie kopalin pospolitych ze złóż zlokalizowanych na terenie gminy Korycin wydane przez starostę sokólskiego.	17
TABELA NR 5	Wykaz zabytków nieruchomych w gminie Korycin.	21
TABELA NR 6	Wykaz źródeł zanieczyszczeń w zlewni rzeki Brzozówki wpływających na stan czystości na terenie gminy Korycin.....	24
TABELA NR 7	Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w powiecie sokólskim w 2010 r. wg badań PIG.	25
TABELA NR 8	Ilość odpadów komunalnych zebranych w gminie Korycin w latach 2009-2010.....	28
TABELA NR 9	Ilość materiałów niebezpiecznych przewożonych w transporcie drogowym na obszarze gminy Korycin (2010r.).....	33
TABELA NR 10	Dane dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Korycin.....	39
TABELA NR 11	Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Korycin	40
TABELA NR 12	Komunalna oczyszczalnia ścieków w gminie Korycin	40
TABELA NR 13	Przedsięwzięcia inwestycyjne GMINY KORYCIN planowane do realizacji w latach 2012– 2019	56
TABELA NR 14	Przedsięwzięcia nieinwestycyjne GMINY KORYCIN planowane do realizacji w latach 2012– 2019.....	57
TABELA NR 15	Wskaźniki monitorowania programu.....	95

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK NR 1	Położenie gminy Korycin na tle powiatu sokólskiego.	9
RYSUNEK NR 2	Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w województwie podlaskim.	26
RYSUNEK NR 3	Przebieg głównych tras przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych w powiecie sokólskim (2008r.)	33
RYSUNEK NR 4	Lokalizacja punktów pomiarowych PEM w 2009 r.....	38

SPIS WYKRESÓW

WYKRES NR 1	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	10
WYKRES NR 3	Struktura użytkowania gruntów w GMINIE KORYCIN, stan na 01.01.2008r.....	14

1 WSTĘP

1.1 Wprowadzenie

Program ochrony środowiska ma za zadanie pomoc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. **„Program ochrony środowiska dla gminy Korycin na lata 2012-2015, z perspektywą na lata 2016-2019”** jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do roku 2018, jak też planem wdrożeniowym na lata 2011 – 2014. Jest też aktualizacją i kontynuacją dotychczasowego „Programu ochrony środowiska gminy Korycin”.

W myśl art. 10 Ustawy o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 27 kwietnia 2001r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150) niniejszy program ochrony środowiska został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa. Wdrożenie programu umożliwi osiągnięcie celów założonych w tej polityce oraz realizację zasad, a także stworzenie i funkcjonowanie na analizowanym obszarze zintegrowanego zespołu instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska naturalnego, spełniającego wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska.

Prawo ochrony środowiska, określa w art. 14 ust. 2, iż politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata i przewiduje się w niej działania w perspektywie obejmującej kolejne cztery lata. „Program ochrony środowiska dla gminy Korycin na lata 2012-2015, z perspektywą na lata 2016-2019” z perspektywą na lata 2016-2019 zawiera cele i zadania krótkookresowe do 2016 oraz cele długookresowe do 2019 r. Ocena i weryfikacja realizacji zadań Programu dokonywana będzie zgodnie z wymogami ustawy co 2 lata od przyjęcia dokumentu, stwarzając możliwości weryfikacji i aktualizacji dokumentu.

1.2 Podstawa opracowania

Opracowanie niniejszego gminnego programu ochrony środowiska wynika z:

- art. 10 Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001r. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.),
- art. 17 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst z 2008r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.):

Gmina w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska uwzględniając wymagania art. 14 ww. ustawy, tj.: na podstawie aktualnego stanu środowiska określa w szczególności:

- ⇒ *cele ekologiczne,*
- ⇒ *priorytety ekologiczne,*
- ⇒ *poziomy celów długoterminowych,*
- ⇒ *rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,*

⇒ *środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.*

1.3 Cel, zakres i funkcje Programu

Głównym celem *Programu ochrony środowiska dla gminy Korycin na lata 2012-2015, z perspektywą na lata 2016-2019*, zwanego dalej *Programem*, jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju gminy Korycin, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa, Programu ochrony środowiska województwa podlaskiego w skali regionu. Dokument w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach:
 - sprawiedliwości międzypokoleniowej,
 - sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej,
 - równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.¹

Program uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju gminy, określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych. Poniżej przedstawiony jest także dokładny opis uwarunkowań realizacyjnych dokumentu, jego wdrożenie, ewaluacja i monitoring.

Główne funkcje *Programu* to:

- realizacja polityki ekologicznej państwa na terenie gminy,
- strategiczne zarządzanie regionem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,
- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- pomoc przy konstruowaniu budżetu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku,

¹ Zgodnie z Konstytucją RP oraz z Traktatem o Wspólnocie Europejskiej

- organizacja systemu informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Program obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:

- ochronę środowiska przyrodniczego,
- gospodarkę leśną,
- gospodarkę wodną,
- ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami,
- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego,
- kształtowania świadomości ekologicznej,
- propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej.

1.4 Metodyka opracowania Programu

W związku z tym, że istnieje ścisła zależność pomiędzy stanem środowiska, jakością jego poszczególnych komponentów i rozwojem gospodarczym regionu, w *Programie* zaprezentowano:

- ⇒ podejście sektorowe, w odniesieniu do analizy aktualnego stanu środowiska oraz monitorowania jego przyszłych zmian,
- ⇒ podejście integralne, dotyczące określenia działań niezbędnych do realizacji w dziedzinie ochrony środowiska, związanych z głównymi kierunkami rozwoju gminy.

Niniejszy *Program* uwzględnia: założenia, kierunki rozwoju, zadania oraz inne dane istotne przy sporządzaniu ww. dokumentu, wynikające, m.in. z opracowań, tj.:

- programów gospodarki wodno-ściekowej,
- sprawozdania z realizacji PGO,
- uchwalonego gminnego programu ochrony środowiska,
- planu rozwoju lokalnego,
- wieloletnich planów inwestycyjnych.

Przy sporządzaniu niniejszego *Programu* zostały uwzględnione wymagania obowiązujących przepisów prawnych, dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Ponadto przy sporządzaniu niniejszego *Programu* uwzględnione zostały:

- ⇒ wytyczne Ministerstwa Środowiska dotyczące opracowywania programów ochrony środowiska,
- ⇒ II Polityka ekologiczna państwa,
- ⇒ program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa,
- ⇒ program ochrony środowiska województwa podlaskiego,
- ⇒ raport o stanie środowiska w województwie podlaskiego (2010r.),
- ⇒ informacja Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie województwa podlaskiego w 2010r.,

- ⇒ dane statystyczne z Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej i Państwowego Instytutu Geologicznego,
- ⇒ analiza słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń gminy metodą analizy SWOT,
- ⇒ określenie środowiska zewnętrznego - scharakteryzowanie uwarunkowań realizacyjnych *Programu* w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych oraz źródeł finansowania zewnętrznego,
- ⇒ definiowanie priorytetów ochrony środowiska,
- ⇒ konkretyzacja priorytetów poprzez sformułowanie listy zadań,
- ⇒ opracowanie systemu monitorowania *Programu*.

2 PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR GMINY KORYCIN

2.1 Położenie geograficzne

Gmina Korycin położona jest w odległości około 40 km na północ od Białegostoku w zachodniej części powiatu sokólskiego.

Powierzchnia gminy wynosi 117 km² i stanowi 0,58% powierzchni województwa podlaskiego i 5,7% obszaru powiatu sokólskiego.

Na terenie gminy znajduje się 38 miejscowości podzielonych na 32 sołectwa. Liczba gminnych miejscowości wiejskich stanowiła 8,1% wszystkich powiatowych miejscowości wiejskich.

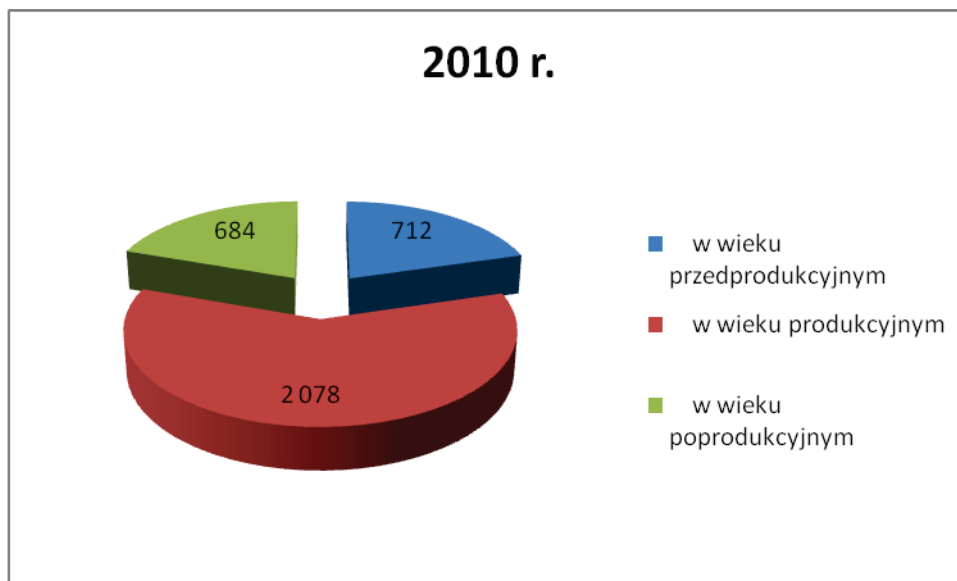
RYSUNEK NR 1 Położenie gminy Korycin na tle powiatu sokólskiego.

Źródło: Program Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata 2010 - 2013

2.2 Sytuacja demograficzna

W gminie Korycin wg GUS na dzień 31 XII 2010 r. było zameldowanych 3 520 osób w tym 1 770 mężczyzn oraz 1 750 kobiet.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 20,23% ogółu ludności gminy Korycin. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 59,03% ogółu ludności gminy. W wieku poprodukcyjnym znajduje się 19,43 % ludności gminy. Graficznym obrazem tej sytuacji jest poniższy wykres.

WYKRES NR 1 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl stan na 31 XII 2010 r.-najnowsze dane dostępne na stronach GUS

2.3 Warunki klimatyczne

Klimat gminy Korycin ma cechy wyraźnie kontynentalne, z długą zimą, krótkim przedwiośniem oraz stosunkowo krótkim okresem lata. Wyróżnia się, spośród innych niższych obszarów Polski, najniższymi temperaturami powietrza. Mimo swego położenia we wschodniej części Polski, znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Częstość napływu mas powietrza z kierunku zachodniego w Polsce wynosi prawie 36%, podczas gdy ze wschodniego 29%. W latach 1961 – 1995 przeważały w skali roku cyrkulacje antycyklonalne (prawie 41%) nad cyklonalnymi (32%) oraz przejściowymi (23%).

Zachmurzenie na terenie powiatu sokólskiego, jak i na terenie całego województwa jest mało zróżnicowane. Średnie roczne zachmurzenie wynosi około 5,4 w 8 - stopniowej skali. Największe średnie zachmurzenie występuje od listopada do lutego, a najmniejsze od maja do września. Czas, w ciągu którego bezpośrednio promieniowanie słoneczne dociera do powierzchni ziemi wynosi średnio 1600 h/rok. Pod względem wartości średniego nasłonecznienia w ciągu roku, teren powiatu sokólskiego i województwa jest porównywalny do regionów nadmorskich i pogórzy.

Średnie usłonecznienie w ciągu doby trwa najkrócej w okresie od listopada do stycznia (średnio poniżej 1,2 h), a najdłużej w okresie od maja do sierpnia (ponad 7 godzin). Głównym elementem charakteryzującym klimat jest temperatura powietrza.

Powiat sokólski leży w chłodnym regionie termicznym Polski. Średnia temperatura roczna dla naszego terenu wynosi około 6,5° C. Najchłodniejszym miesiącem jest przeważnie styczeń, a najcieplejszym lipiec. Lipiec jest jedynym miesiącem w roku, w którym nie notuje się ujemnych temperatur powietrza. Charakteryzuje się największą w Polsce (poza terenami górskimi) liczbą dni pogody przymrozkowej bardzo zimnej ($t_{max} > 0$ i $t_{min} < -5^{\circ}$ C).

Średnia roczna prędkość wiatru na terenie województwa, w latach 1961 – 1995, wahała się od 2,8 m/s w Białymstoku do 4,4 m/s w Suwałkach, natomiast w 2001 r., średnia prędkość wiatru wyniosła 2,2 m/s w Białymstoku oraz 3,3 m/s w Suwałkach. Na tej podstawie można przyjąć, iż na terenie powiatu sokólskiego prędkość wiatru zawiera się między tymi dwoma przedziałami i wynosi około 2,5 m/s. Minimalna średnia miesięczna prędkość wiatru przypada na sierpień, a maksymalna na styczeń.

W powiecie sokólskim jak i w gminie Korycin największe średnie prędkości wykazują wiatry z kierunku zachodniego. Cisze atmosferyczne występują około dwukrotnie częściej w miesiącach letnich niż zimą. Naturalne warunki klimatyczne i zasoby energetyczne wiatru tworzą korzystne warunki do budowy siłowni wiatrowych.

Jednym z ważniejszych elementów klimatycznych są opady atmosferyczne. To one decydują o zasobności gleby w wodę niezbędną do życia organizmów i działalności gospodarczej człowieka. Dominującą postacią fizyczną zasilania atmosferycznego na naszym terenie są opady deszczu. Opady śniegu stanowią średnio 21 - 23 % sumy rocznej opadów (1961 – 1995). Na wysokość opadów atmosferycznych wpływa głównie położenie geograficzne danego regionu i wysokość bezwzględna. Suma rocznych opadów atmosferycznych na terenie powiatu sokólskiego zawiera się w granicach 550 – 650 mm, z tym, iż sumy roczne opadów w każdej gminie różnią się minimalnie, w zależności od położenia i lokalnych uwarunkowań mikroklimatycznych. W przebiegu rocznym opady letnie przeważają nad zimowymi. (Andrzej Górniak, „Klimat województwa podlaskiego”).

TABELA NR 1 Sytuacja meteorologiczna w 2002 roku, na terenie powiatu sokólskiego (stacja meteorologiczna Białystok)

Miesiąc	Temperatura			Opad			Ciśnienie średnie hPa	Wiatr	
	średnia	minimalna	maksymalna	średni [mm]	maksymalny [mm]	wilgotność średnia %		Średnia prędkość [m/s]	Ilość dni z ciszą
Styczeń	-1,5	-18	6,5	45,8	10,8	89	999,9	2,7	9
Luty	2,9	-5	7,8	57,1	8,3	83	990,4	3	2
Marzec	3,8	-2,1	8,6	33,4	11,8	76	996,3	2,8	3
Kwiecień	8,3	-1,9	15,3	11,1	3	70	999,4	2,3	15
Maj	16	10,3	21,1	18,6	8,8	69	997,7	2,4	17
Czerwiec	16,6	13,5	22,7	71,7	27,2	75	997,5	2,5	15
Lipiec	20,5	14,6	25,5	54,1	36,1	70	997,2	2,2	17
Sierpień	19,7	16,4	25	23,5	10,2	65	997,5	1,8	25
Wrzesień	12,1	4,9	19,8	27,8	13,3	76	998,8	1,6	20
Październik	6,3	1,5	12,2	117,5	18	86	993,6	2,6	8
Listopad	2,8	-3,1	13,2	25,8	7,9	87	995,5	2,5	11
Grudzień	-8	-18,2	0,4	11,8	3,2	86	1005,8	2,6	10

Źródło: Program Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata 2010 - 2013

2.4 Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Rzeźba terenu na obszarze gminy charakteryzuje małym urozmaiceniem. Dominuje tu płaska, rzadziej falista morena denna z małą ilością form wodnolodowcowych o niewielkich wysokościach względnych. Niewielkie powierzchnie zajmują płaskie równiny torfowiskowe związane z obniżeniami Kumiałki i Brzozówki.

2.4.1 Budowa Geologiczna

Podłoże krystaliczne budują przeważnie gnejsy i kwarcyty występujące na głębokości ponad 500 m. Na całym obszarze nie występują utwory ery paleozoicznej. Na skałach prekambriu zalegają utwory jury środkowej i jury górnej wykształcone w postaci wapieni, mułowców, margli ilastych, iłowców i piasków. Brakuje utworów jury dolnej i kredy dolnej. Kredę środkową reprezentują piaski kwarcytowe i glaukonitowe, iłowce i mułowce, natomiast kredę górną – kreda piaszcząca, margle, piaski glaukonitowe i piaszkowe. Utwory kredowe są przykryte na całym obszarze przez utwory trzeciorzędowe. Jedynie w Różanymstoku kreda występuje bezpośrednio pod osadami podlodowcowymi.

Utwory trzeciorzędowe występują prawie na całym obszarze. Ich miąższość jest bardzo zróżnicowana (przeważnie kilkadziesiąt metrów).

Powierzchnia podczwartorzędowa jest bardzo nierówna. Najwyżej wznosi się ona w okolicach Lipska (ok. 400 m n.p.m.) i Dzieciołowa (ok. 20 m n.p.m.), najbardziej obniża się natomiast na północ od Czerwonego Bagna (ok. – 85 m poniżej p.m.). Na zachód doliny Biebrzy w kierunku Wysoczyzny Kolneńskiej wznosi się osiągając + 18 m.

Mięszczość utworów czwartorzędowych waha się od 82 m (Lipsk) do 212 m (Mońki). Jest ona największa w granicach Biebrzy Środkowej i w zachodniej części Biebrzy Górnej (150- 160 m), średnia w basenie Dolnym Biebrzy (130- 140), najmniejsza zaś we wschodniej części doliny Biebrzy Górnej (80- 100m).

Powszechne występują osady zaliczane do zlodowaceń południowopolskich. Ich miąższość wynosi od 42 (Grajewo) do 54 m (Jastrzębna).

Utwory związane ze zlodowaczeniem środkowopolskim są powszechne w otoczeniu doliny Biebrzy i osiągają znaczną grubość (Grajewo 130 m, Sztabin 100 m, Mścichy, Wizna, Downary– 85 m). Najczęściej jednak utwory te mają miąższość 60-70 m. Najlepiej wyodrębniają się utwory zlodowacenia Warty, szczególnie na terenach otaczających dolinę Biebrzy (okolice Dwonar, Grajewa, Kamienna Nowa, Dąbrowa Białostocka). Na znacznych powierzchniach basenu Biebrzy Środkowej i Dolnej utwory te zostały zniszczone, morena warciańska zachowała się tylko wyspowo (Dębowo, Polkowo, Jasionowo, Kopytkowo).

Utwory aluwialno-deluwialne i deluwialne występują na wysoczyznach morenowych otaczających dolinę Biebrzy. Zajmują one dolin denudacyjno-erozyjnych z ciekami wodnymi. Uziarnienie tych utworów stanowią piaski luźne, piaski gliniaste, gliny oraz pyły zwykłe i ilaste.

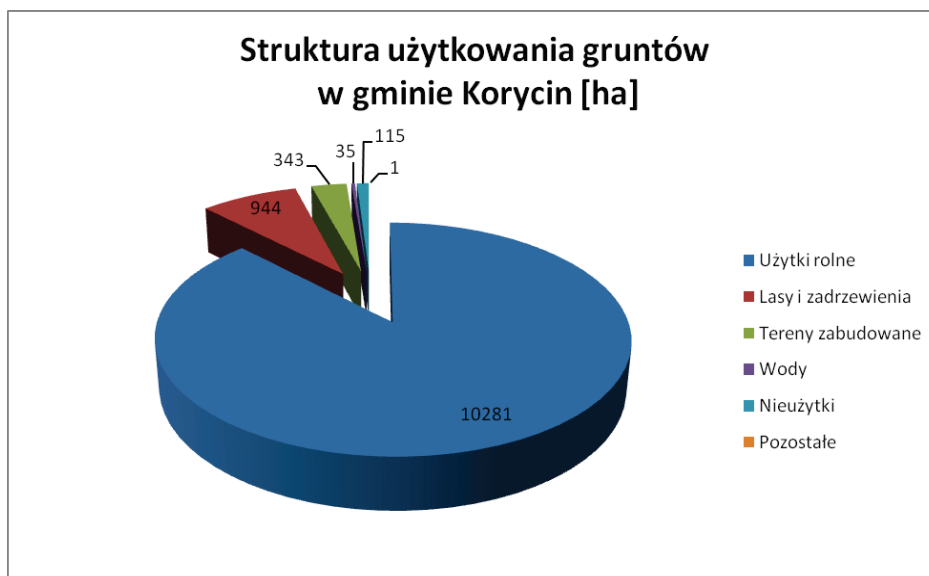
2.4.2 Formy użytkowania terenów

W granicach administracyjnych gmina Korycin zajmuje powierzchnię 11 735 ha. Dominującą formę użytkowania gruntów w gminie stanowią użytki rolne 10 281 ha

W gminie przeważają użytki rolne, które stanowią prawie 85% jej powierzchni (dla porównania w woj. podlaskim użytki rolne stanowią 59,7%). Na 1 mieszkańca gminy przypada 2,7 ha użytków rolnych, a więc prawie 3 krotnie więcej niż w województwie podlaskim (0,98 ha)

Gmina Korycin jest regionem typowo rolniczym, charakteryzującym się niską przeciętną jakością gleb i wysoką niestabilnością klimatu. W strukturze powierzchni dominują użytki rolne. Krajobraz wzbogacają tereny leśne, rzeki i sztuczne zbiorniki wodne. W ostatnich latach nie zaszły istotne zmiany w wykorzystaniu powierzchni terenu. Nadal największy obszar zajmują użytki rolne (grunty orne, łąki i pastwiska).

Z samej struktury użytkowania gruntów, w której dominują obszary uznane za biologicznie aktywne, tj.: łąki, pastwiska, lasy, zadrzewienia, wody i nieużytki bagienne, wynika wysoki stopień naturalności gminy Korycin.

WYKRES NR 2 Struktura użytkowania gruntów w GMINIE KORYCIN,
stan na 01.01.2008r.

Źródło: Program Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata 2010 – 2013

Niekorzystne warunki klimatyczne w gminie Korycin (okres wegetacji jest średnio o 3- 4 tygodnie krótszy niż na innych terenach, np. w woj. opolskim) decydują o kierunkach produkcji rolniczej. Stąd w strukturze użytków rolnych bardzo mały jest udział sadów, duży jest natomiast udział łąk i pastwisk. Głównymi uprawami rolniczymi jest uprawa zbóż podstawowych (pszenica, żyto) i ziemniaków.

2.5 Sytuacja gospodarcza

Na koniec 2010 r. odnotowano w gminie Korycin 116 funkcjonujących podmiotów gospodarczych, w tym 9 spółek handlowych, przeszło 87 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 2 spółdzielnie oraz 9 stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Udział sektora prywatnego w działalności gospodarczej ogółem wynosił 92,8% w roku 2010. Natomiast udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze prywatnym w roku 2010 wynosił 75%.

Dominującą działalnością gospodarczą na terenie gminy Korycin są usługi, którymi zajmuje się 39 podmiotów gospodarczych, czyli ponad 33,6% ogólnej liczby jednostek gospodarczych gminy.

Na terenie gminy Korycin przeważają jednostki gospodarcze należące do sektora prywatnego, ponadto liczba ich z roku na rok rośnie. Największą dynamikę wzrostu odnotowano wśród osób prowadzących działalność gospodarczą, co świadczy o tym, że mieszkańcy gminy Korycin nie boją się ryzyka związanego z prowadzeniem własnej działalności, co więcej widzą perspektywy rozwoju na terenie własnej gminy.

3 OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA GMINY KORYCIN

3.1 Zasoby wodne

3.1.1 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Korycin położony jest w obrębie zlewni rzeki Biebrzy. Głównym ciekim terenu gminy jest rzeka Brzozówka ze swoim prawym dopływem Kumiałką. Doliny rzeczne zostały silnie przekształcone przez prace melioracyjne. Znajduje się tu również nieopodal wsi gminnej Korycin zbiornik retencyjny o powierzchni 6 ha i objętości retencyjnej ok. 81 tys. m³.

Rzeka Brzozówka, jest lewostronnym dopływem Biebrzy o długości 55,8 km. Swe źródła ma w rejonie wsi Niemczyn w Puszczy Knyszyńskiej. Rzeka płynie w kierunku zachodnim, za miejscowością Krasne Folwarczne skręca na północ, płynąc przez rozległe łąki mokradła do m. Karpowicze. Poniżej Karpowicz rzeka skręca w kierunku zachodnim i wpływa do zabagnionej doliny Biebrzy, gdzie dzieli się na dwa ramiona (lewe ramię uznano za główne koryto rzeki). Do Biebrzy uchodzi na 81 km, między miejscowościami Dębowo i Dolistowo Stare. Główne dopływy to: Kumiałka, Biebla, Olszanka.

3.1.2 Wody stojące

Prowadzone zabiegi melioracyjne w ostatnich dziesięcioleciach, nastawione były głównie na powiększanie areału produkcji rolniczej, na szybkie odprowadzanie wody, osuszanie i odzyskiwanie gruntów. Z krajobrazu zniknęło wiele naturalnych drobniejszych cieków zastąpionych rurociągami drenarskimi i prostymi kanałami, zniknęły oczka wodne i zadrzewienia śródpolne. Zaburzona została zdolność do naturalnego retencjonowania wody.

Obecnie zachodzi więc potrzeba odzyskania utraconych wartości środowiska naturalnego. Różnego typu zabiegi z zakresu małej retencji wodnej, zarówno techniczne (małe zbiorniki wodne, jazy, zastawki itp.), jak również liczne zabiegi nietechniczne (zalesienia, zadrzewienia, roślinne pasy ochronne, ochrona oczek wodnych, stawów wiejskich, mokradeł itp.) – prowadzą do spowolnienia lub powstrzymania odpływu wody przy jednoczesnym odtwarzaniu naturalnego krajobrazu.

TABELA NR 2 Sztuczne zbiorniki na terenie gminy Korycin.

Miejscowość	Pow. lustra wody [ha]
Korycin	6,00

Źródło: Program Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata 2010 – 2013

3.1.3 Wody podziemne

Wody podziemne służą głównie zaspokojeniu potrzeb komunalnych i przemysłu. W ostatnich latach notuje się spadek zużycia wody podziemnej. Spowodowane jest to zmniejszonym zapotrzebowaniem na cele przemysłowe (spadek produkcji) oraz oszczędną gospodarkę wodą.

Głównym poziomem użytkowym wód podziemnych jest poziom czwartorzędowy. Decydują o tym największe zasoby wód, najłatwiejsza ich odnawialność oraz niewielka głębokość sprzyjająca budowie ujęć.

Według podziału hydrogeologicznego Polski, teren gminy Korycin znajduje się w obrębie regionu podlaskiego. Charakteryzuje się on naprzemianległym występowaniem poziomów wodonośnych i serii poziomów słabo przepuszczalnych. Przypowierzchniowy poziom wodonośny posiada zwierciadło swobodne, a głębiej leżące poziomy międzymorenowe zwierciadłem napiętym, przy czym w obrębie wysoczyzn występuje ono pod ciśnieniem subartezyjskim i układa się poniżej zwierciadła wody poziomu przypowierzchniowego. Szacowana miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie waha się od kilku do 40 metrów. Główne poziomy wodonośne charakteryzują się pełną izolacją od powierzchni. Zwierciadło wody przypowierzchniowego poziomu wodonośnego układa się na głębokości od kilku do kilkunastu metrów, natomiast w dolinach występuje tuż pod powierzchnią.

TABELA NR 3 Zasoby eksploatacyjne ujęć wód podziemnych na terenie gminy Korycin (stan 1.08.2010r.)

Miejscowość	Nr studni	Użytkownik ujęcia	Wielkość poboru (m ³ /h, m ³ /dobę, m ³ /rok)
Długi Ług	SW-1 SW-2	U.G. Korycin	Qhmax = 49,1 m ³ /h Qdmax = 1080,8 m ³ /d
Korycin	SW-1 SW-2	U.G. Korycin	Qhmax = 35,7 m ³ /h Qdmax = 591,6 m ³ /d
Bombla	SW-2	U.G. Korycin	Qhmax = 20,0 m ³ /h Qdmax = 195,0 m ³ /d

Źródło: Program Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata 2010 – 2013

3.1.4 Zasoby leśne

Zgodnie z regionalizacją geobotaniczną Szafera i Pawłowskiego, obszar na którym położona jest gmina przynależy do Krainy Biebrzańskiej Działu Północnego. W regionalizacji Matuszkiewicza, opartej na podstawach synchorologicznych obszar ten został włączony do Mazursko- Podlaskiego regionu subborealnego Niżu Wschodnioeuropejskiego.

Mazursko- Podlaski region subborealny jest obszarem objętym północnym zasięgiem świerka, wyróżniającym się skupieniem kontynentalno- borealnych

elementów roślinności. Charakterystycznymi w stosunku do pozostałych części kraju zbiorowiskami są niżowe bory świerkowe, szczególne postaci borów mieszanych świerkowo-sosnowo-dębowych z dużym udziałem osiki, leśne torfowiska wysokie. Borealne postaci bezleśnych torfowisk z udziałem reliktowych gatunków północnych, swoiste zespoły wrzosowisk mącznicowych, torfowisk niskich i przejściowych, łąk i pól uprawnych. Wiele zespołów środkoeuropejskich występuje w tym regionie w postaci osobnych odmian geograficznych. Region Mazursko-Podlaski leży na peryferiach zasięgu graba. We wschodniej części regionu, suwalsko-podlaskiej nie występuje buk, dąb bezszypułkowy i jawor.

Około 8% ogólnej powierzchni gminy zajmują lasy, w tym lasy prywatne stanowią 98%. Doliny rzeczne na terenie gminy są odlesione i zmeliorowane. W dolinie Brzozówki i Kumiałki występują głównie łąki świeże i wilgotne, a także pola uprawne.

Gospodarka leśna na terenie lasów państwowych prowadzona jest w oparciu o inwentaryzację i plany urzędniowe poszczególnych nadleśnictw, zatwierdzone przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, natomiast gospodarka leśna w lasach prywatnych prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urzędniowe lasów. Planem uproszczonym objęte zostały lasy prywatne na terenie gminy Korycin obejmujące obszar o wielkości 958,93 ha. W gminie wdrażany jest program zwiększenia lesistości kraju.

3.1.5 Zasoby surowców mineralnych

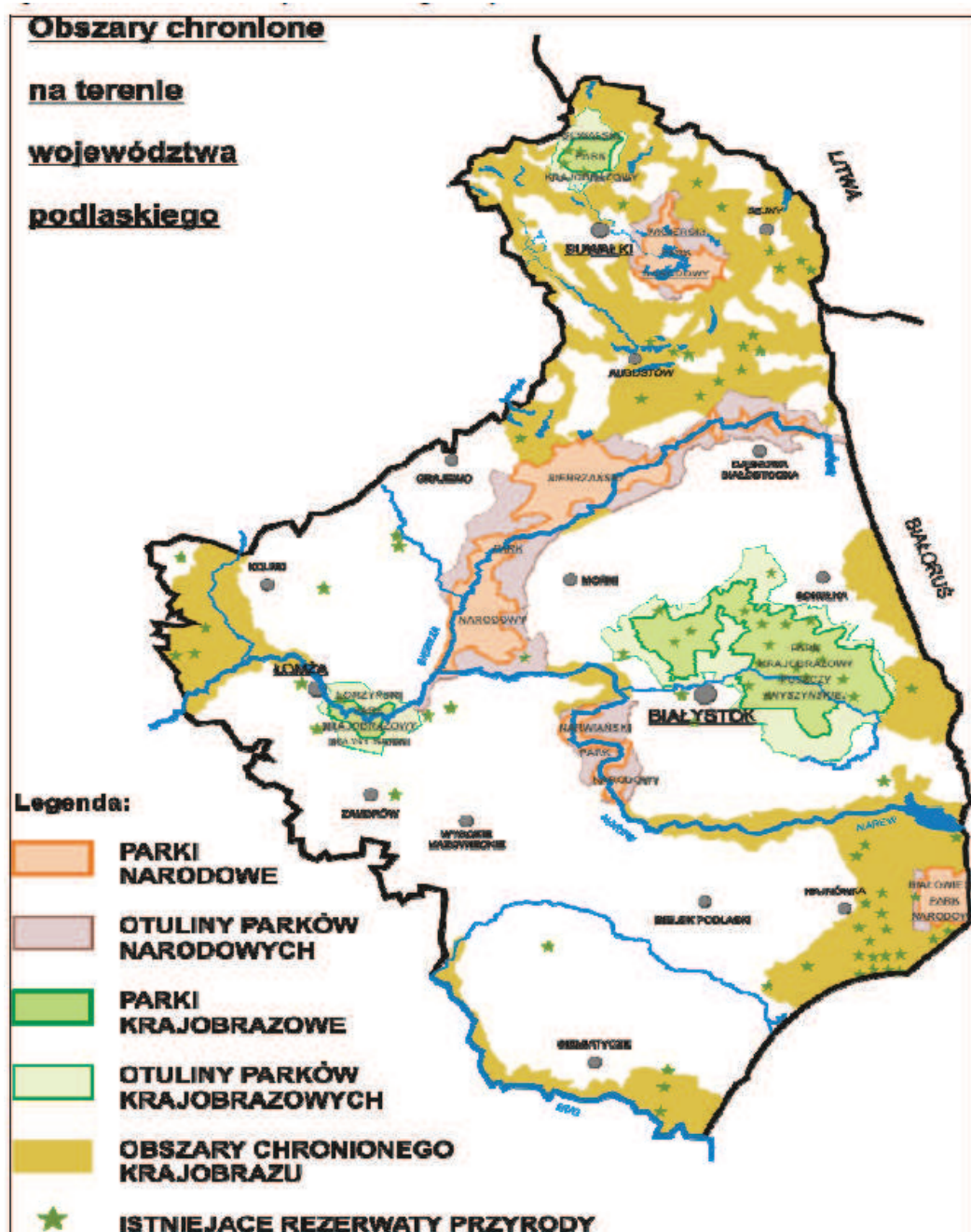
Główne zasoby surowcowe na obszarze gminy Korycin stanowią piaski.

TABELA NR 4 Koncesje na wydobywanie kopalin pospolitych ze złóż zlokalizowanych na terenie gminy Korycin wydane przez starostę sokólskiego.

Znak sprawy	Nazwa podmiotu, którego decyzja dotyczy	Nazwa złoża	Data wydania decyzji	Data obowiązywania decyzji
OŚ.7512/02/09	Waldemar Kulhawik ul. St. Konarskiego 26 16-300 Augustów	Wysokie	07.04.2010 r.	25.03.2025 r.
OŚ.7512/03/10	Waldemar Kulhawik ul. St. Konarskiego 26 16-300 Augustów	Zagórze	02.07.2010 r.	26.05.2016 r.

Źródło: www.sokolka-powiat.pl

4 Formy ochrony przyrody

RYSUNEK NR 1 Parki i obszary chronionego krajobrazu na terenie województwa podlaskiego.

Źródło: „Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007–2010” .

Ważnym elementem polityki ekologicznej państwa są obecnie wielkoprzestrzenne obszary chronione, które łącznie obejmują już ponad 30 % powierzchni kraju. Na system obszarów chronionych składają się: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

Zgodnie z art. 6 ust 1 obowiązującej ustawy o ochronie przyrody poddanie pod ochronę następuje przez:

- tworzenie parków narodowych
- uznawanie określonych obszarów za rezerваты przyrody
- tworzenie parków krajobrazowych
- wyznaczenie obszarów chronionego krajobrazu
- wprowadzanie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt
- wprowadzanie ochrony w drodze uznania za:
 - pomniki przyrody
 - stanowiska dokumentacyjne
 - użytki ekologiczne
 - zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- obszary NATURA 2000

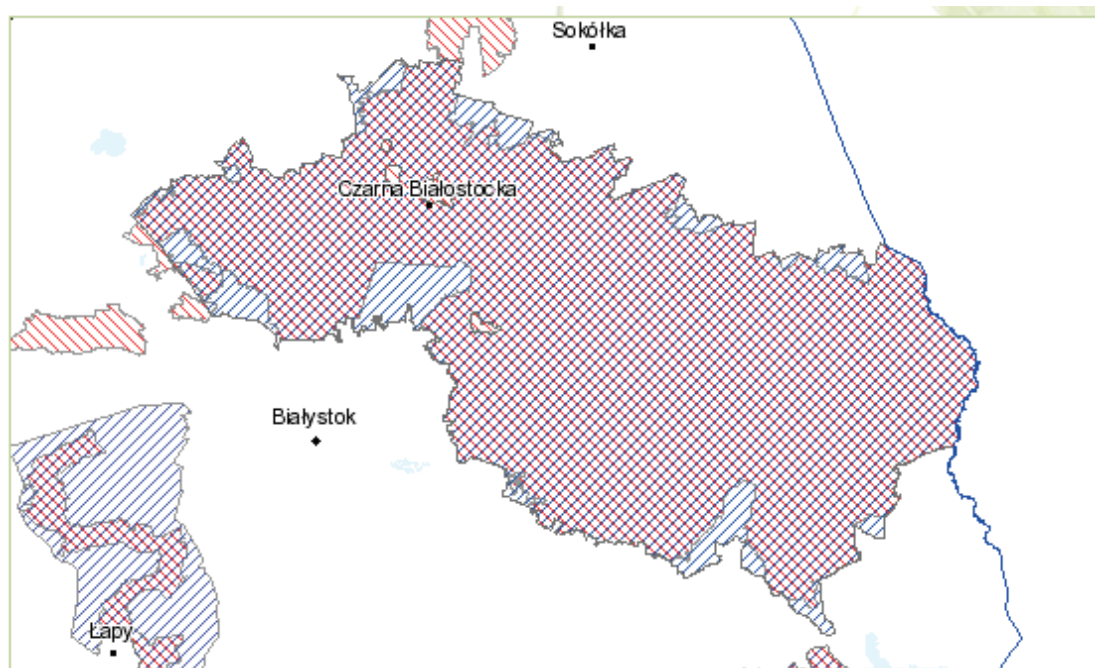
W zasięgu terytorialnym gminy Korycin znajdują się dwa pomniki przyrody:

- głaz narzutowy, nr ewid. 309, miejscowość Zakale, obwód 6,77 m, wys, 1,82 m, na pastwisku.
- głaz narzutowy, nr ewid. 309, miejscowość Zakale, obwód 6,77 m, wys, 1,82 m, na polu uprawnym.

Parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody oraz obszary chronionego krajobrazu na omawianym terenie nie występują.

4.1.1 Sieć NATURA 2000

Sieć ekologiczna Natura 2000 jest najbardziej kompleksową i spójną oraz najlepiej legislacyjnie przygotowaną europejską siecią ekologiczną, mającą na celu zapewnienie trwałej egzystencji ekosystemom. Do jej utworzenia zobligowane są wszystkie kraje Wspólnoty oraz wszystkie kraje akcesyjne w okresie przygotowawczym, przed przystąpieniem do Unii Europejskiej. Koncepcja sieci opiera się na tradycyjnych metodach ochrony przyrody gatunkowej i obszarowej, a celem jej jest zwiększenie skuteczności działań ochronnych poprzez utworzenie kompletnej i spójnej metodycznie i funkcjonalnie sieci obszarów wraz z procedurą weryfikacji wyboru poszczególnych elementów sieci. W funkcjonowaniu sieci wprowadzona będzie zasada integracji ochrony przyrody z różnymi sektorami działalności ludzkiej. Jednym z podstawowych warunków skuteczności ochrony przyrody jest uczestnictwo społeczności lokalnych w tworzeniu planów ochrony obszarów włączonych do sieci. Obszary chronione obejmują zarówno Specjalne Obszary Ochrony wytypowane dla ochrony siedlisk i gatunków na podstawie Dyrektywy Siedliskowej oraz Obszary Specjalnej Ochrony wytypowane jako istotne miejsca lęgowe dla gatunków ptaków mocy Dyrektywy Ptasiej i jako ważne miejsca przystankowe na szlakach wędrówek ptaków migrujących.

RYSUNEK NR 2 Obszary Natura 2000- Puszcza Knyszyńska

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Podstawą prawną do utworzenia sieci Natura 2000 w Polsce są dwie dyrektywy unijne:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) – wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. Dyrektywy Ptasiej,
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa Siedliskowa.

Zgodnie z ustawą ochrona przyrody ma na celu: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności gatunkowej, zachowanie dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody oraz przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody. Cele te realizowane są poprzez objęcie wybranych obszarów lub obiektów szczególnymi formami ochrony przyrody.

Puszcza Knyszyńska - dość silnie rozczłonkowany kompleks leśny, którego wiele fragmentów zachowało jeszcze naturalny charakter. Poszczególne części Puszczy noszą historyczne nazwy: Puszcza Błudowska, P. Knyszyńska, P. Kryńska, P. Malawicka, P. Odelska i P. Supraska. Walorem puszczy są liczne źródła oraz czyste strumienie i rzeczki; istnieje tu około 450 wypływów wód podziemnych w postaci źródeł, młak i wysięków. Główną rzeką puszczy jest Supraśl (dopływ Narwi); niewielkie fragmenty puszczy odwadniane są przez systemy wodne Biebrzy oraz Nietupy - dopływu Niemna. Na rzekach utworzonych jest kilka zbiorników zaporowych. Rzeźba terenu jest bardzo

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

zróznicowana, deniwelacje względne dochodzą tu do 80 m. Doliny rzek, w większości osuszone, zajęte są przez torfowiska niskie i przejściowe. Na lokalnych wododziałach, w bezodpływowych zagłębieniach terenu, rozwinęły się torfowiska przejściowe i rzadziej torfowiska wysokie. W puszczy dominują drzewostany iglaste (ok. 80% powierzchni leśnej). Tereny odlesione zajęte są przez pola uprawne i użytki zielone oraz dość liczne osiedla ludzkie.

Występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: błotniak łąkowy, błotniak zbożowy (PCK), bocian czarny, orlik krzykliwy (PCK), gadożer (PCK), cietrzew (PCK), dubelt (PCK), dzięcioł białostrzygi (PCK), dzięcioł trójpalczasty (PCK), puchacz (PCK), sowa błotna (PCK), włośchatka (PCK) i kraska (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje zimorodek.

Część gminy Korycin objęta jest Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000. Na terenie gminy znajduje się specjalny obszar ochrony siedlisk (OSO) - [Special Areas of Conservation - SAC] „Puszcza Knyszyńska” PLB200003, ujęty w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r., wyznaczony na podstawie Dyrektywy Rady Nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa siedliskowa.

4.2 Zabytki w gminie Korycin

TABELA NR 5 Wykaz zabytków nieruchomych w gminie Korycin.

Miejscowość	Rodzaj zabytku, nr rej.
Aulakowszczyzna	wiatrak holender, 1930, nr rej.: 432 z 20.03.1979r.
Korycin	rozplanowanie przestrzenne, XVII, nr rej.: 558 z 19.06.1986r
	cmentarz kościelny, nr rej.: j.w
	cmentarz rzym. – kat., nr rej.: j.w.
	ogród plebański, nr rej.: j.w.
	Zespół kościoła parafialnego p.w. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Świętego, nr rej. A-149 z 12.12. 2006r.
	- kościół parafialny, murowany, 1899-1905r
	- dzwonnica murowana, ok. 1744r.
	- ogrodzenia z bramami i czterema drewnianymi kaplicami z XVIII w. - cmentarz przykościelny z ok. 1600r.

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

Romaszówka	młyn wodny, ok. XIX, nr rej.: 653 z 26.10.1987r
Milewsczyzna	pozostałości zespołu folwarcznego
Rudka	młyn wodny, drewniany, lata 40 – ste XX wieku

Źródło: <http://epodlasie.wipb.pl>
<http://www.sokolka-powiat.pl/>

5 Zagrożenia środowiska przyrodniczego

5.1 Zanieczyszczenia wód

5.1.1 Jakość wód płynących

Oceną czystości rzek, czyli monitoringiem wód płynących na terenie powiatu sokólskiego jak i gminy Korycin zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który swoimi badaniami obejmuje następujące rzeki: Biebrza z dopływami Sidrą, Kropiwną, Nettą i Brzozówką, Sokołda, Krynka i Łosośna

Brzozówka²

Rzeka Brzozówka jest lewostronnym dopływem Biebrzy (IV rzędu) o długości 55,8 km. Źródła rzeki zlokalizowane są w rejonie wsi Niemczyn na terenie Puszczy Knyszyńskiej. Do Biebrzy uchodzi na 81 km między miejscowościami Dębowo i Dolistowo Stare. Główne dopływy Brzozówki to: Kumiałka, Biebla, Olszanka. Zlewnia rzeki ma charakter rolniczy. Brzozówka jest odbiornikiem ścieków z Jaświł, Jasionówki, Janowa, Korycina i Suchowoli.

Według badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Białymstoku (2008 r.) wynika, że:

- Klasyfikacja stanu ekologicznego. Z powodu braku badań biologicznych w tym punkcie, nie wykonano klasyfikacji stanu ekologicznego. Jednakże, na podstawie przeprowadzonych badań parametrów fizykochemicznych należy stwierdzić, iż uzyskane wartości ogólnego węgla organicznego (OWO) nie spełniały warunku dobrego stanu wód.
- Ocena przydatności do bytowania ryb wykazała, że wody nie spełniają kryteriów bytowania ryb w warunkach naturalnych. Wskaźnikami, które zadecydowały o takiej ocenie były: tlen rozpuszczony, azotyny i fosfor ogólny.
- Ocena podatności na eutrofizację nie wykazała przekroczeń wartości granicznych wskaźników stosowanych przy ocenie eutrofizacji wód powierzchniowych.

5.1.2 Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych

Głównym zagrożeniem wód powierzchniowych jest spływ zanieczyszczeń z pól oraz wprowadzanie do środowiska wodnego ścieków gospodarskich. Stanowi to nadal istotny problem, mimo że w minionych latach miał miejsce wyraźny postęp w ograniczaniu ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. Próby wprowadzenia gospodarki wodno- ściekowej doprowadziła do istotnej poprawy odprowadzanych ścieków.

² Źródło : „Informacja o stanie środowiska powiatu sokólskiego ” , WIOŚ 2009 r.

Na terenie gminy Korycin jest jedna oczyszczalnia ścieków i mieści się w Korycinie. Jest to oczyszczalnia biologiczna o przepustowości 160 dm³/dobę przy równoważnej liczbie mieszkańców 800 osób.

TABELA NR 6 Wykaz źródeł zanieczyszczeń w zlewni rzeki Brzozówki wpływających na stan czystości na terenie gminy Korycin

Miejscowość, nazwa zakładu, rok kontroli	Typ oczyszczalni	Ilość ścieków [dam³/rok]	Uwagi
Oczyszczalnia gminna, sierpień 2009r.	biologiczna, na terenie gminy funkcjonuje 350 oczyszczalni przyzagrodowych	17,4	Stan formalnoprawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest uregulowany decyzją Starosty Sokólskiego do dnia 15.02.2015 r. Podczas kontroli stwierdzono, że ilość odprowadzanych ścieków nie przekracza wartości określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Stwierdzono niedopełnienie obowiązku prowadzenia badań automonitoringowych ścieków zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego w latach 2005-2009. Wydano zarządzenie pokontrolne dotyczące obowiązku bieżącego przedkładania WIOŚ wyników okresowych badań ścieków z częstością określoną w decyzji.

Źródło: „Informacja o stanie środowiska powiatu sokólskiego”, WIOŚ 2009r. <http://www.stat.gov.pl>

5.1.3 Ścieki pochodzące z rolnictwa

Rozwiązania wymaga nadal problem ograniczenia ładunków ze źródeł powierzchniowych. Istotne zmniejszenie zużycia nawozów sztucznych i racjonalizacja użytkowania środków ochrony roślin zmniejszyło zagrożenie wód zanieczyszczeniem z tych źródeł.

Ścieki z gospodarstw rolnych często gromadzone są w zbiornikach, często nieszczelnych, z których zanieczyszczenia przedostają się do wód powierzchniowych lub do ziemi. Brak danych dotyczących ilości, a zwłaszcza stanu technicznego przydomowych zbiorników na ścieki nie pozwala oszacować wpływu tego źródła zanieczyszczeń na środowisko.

5.2 Jakość wód podziemnych

Wody podziemne należące do zasobów naturalnych, coraz bardziej zagrożone są zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona znacznych

obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52 % powierzchni naszego kraju.

Wody podziemne na obszarze powiatu sokólskiego charakteryzują się na ogół bardzo dobrymi właściwościami fizykochemicznymi. Wody wgłębne zlokalizowane w Sokółce, dwie pozostałe studnie zlokalizowane w miejscowości Sierucioyce i Ostrówek odznaczają się III klasą jakości wód. Przekroczone normy dotyczą dopuszczalnych ilości żelaza. To właśnie skład fizyko-chemiczny i bakteriologiczny wody decyduje o jej przydatności do określonego celu. Jest on zmienny i zależy od wielu czynników, do których zalicza się między innymi czas kontaktu z warstwami skalnymi, porę roku, ilość i jakość wód opadowych, zagospodarowanie zlewni, ukształtowanie i pokrycie terenu.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny w sieci piezometrów obejmujących wszystkie JCWPd. W 2009 roku badania prowadzone były w JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu wód. W 2010 roku PiG przeprowadził badania stanu chemicznego w ramach monitoringu diagnostycznego w pozostałych JCWPd. Monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie woj. podlaskiego realizowany był w 24 punktach kontrolno-pomiarowych leżących na 10 JCWPd (o numerach: 22, 23, 33, 34, 51, 54, 55, 56, 57, 58).

Podstawą oceny stanu chemicznego wód podziemnych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143 poz. 896). Wyniki przeprowadzonych przez PiG badań wykazały zdecydowaną dominację wód reprezentujących dobry stan chemiczny (96% JCWPd) nad wodami reprezentującymi słaby stan chemiczny (4%), przy czym dobry stan chemiczny to wody zaliczane do I, II i III klasy czystości. Wody zaliczone do IV i V klasy czystości to wody o słabej jakości.

TABELA NR 7 Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w powiecie sokólskim w 2010 r. wg badań PiG.

Nr otworu	Miejscowość	JCWPd	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Użytkowanie	Klasa jakości wody w pkt wg RMS 896 z dn. 23 lipca 2008r. (stan na listopad 2010)	wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń V klasy jakości
749	Sierucioyce	34	33	Grunty orne-gospodarka rozdrobni-ona	III	Ca, HCO ₃ , O ₂	Fe	
741	Ostrówek	56	14,7	Grunty orne-gospodarka rozdrobni-ona	III	O ₂ (teren)		

Źródło: „Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2010 roku”, WIOŚ 2011r.

Na terenie gminy Korycin wody podziemne są głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną oraz do potrzeb gospodarczych. Główne poziomy wodonośne charakteryzują się pełną izolacją od powierzchni. Zwierciadło wody przypowierzchniowego poziomu wodonośnego układu się na głębokości od kilku do kilkunastu metrów, natomiast w dolinach występuje tuż pod powierzchnią.

RYSUNEK NR 3 Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w województwie podlaskim.

Źródło: „Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2010 roku”, WIOŚ 2011r.

5.3 Zagrożenia wód podziemnych

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: azotany, fosforany, substancje ropopochodne, chlorki, siarczany i inne.

Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych, azotanami i fosforanami na terenach rolniczych (są one także przyczyną degradacji zbiorników wodnych).

Podstawowym zagrożeniem jest powszechne stosowanie nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin. Charakterystyczną cechą zanieczyszczeń związanych z rolnictwem jest ich charakter wieloprzeźrzenny. Za najbardziej niebezpieczną grupę nawozów (z uwagi na dobrą rozpuszczalność w wodzie i łatwość migracji) uważa się grupę nawozów azotowych.

Kolejną grupą ognisk zanieczyszczeń rolniczych są fermy przemysłowej hodowli zwierząt i drobiu. Powstająca w tych obiektach duża ilość odchodów w formie gnojowicy może powodować zanieczyszczenia wód podziemnych o znacznym zasięgu. Skutkiem skażenia tych wód gnojowicą jest zwykle wzrost zawartości związków azotu, zmiana barwy, zapachu, podwyższona utleniałość oraz możliwość występowania zanieczyszczeń bakteriologicznych.

Gmina stara się przeciwdziałać zjawisku zanieczyszczeniu, rozbudowując sieć ujęć wód podziemnych, skąd woda w ilościach potrzebnych do picia udostępniana jest ludności. Podejmowane są również działania związane z udoskonaleniem technologii uzdatniania wody i poprawą jakości wody dostarczanej przez wodociągi.

5.4 Zanieczyszczenia powierzchni ziemi

5.4.1 Zanieczyszczenia gleb

Specyficznym komponentem środowiska przyrodniczego jest gleba. Powstaje ona i funkcjonuje na granicy zewnętrznej warstwy litosfery, atmosfery, hydrosfery i biosfery. Typy gleb zależne są od zróżnicowania głównych czynników glebotwórczych, tj. skały macierzystej, warunków klimatycznych, rzeźby terenu, stosunków wodnych oraz szaty roślinnej.

Zanieczyszczenie gleb jest oceniane na podstawie zawartości metali ciężkich (ołowiu, kadmu, cynku, miedzi, niklu, rtęci i arsenu) w powierzchniowej, dwudziestocentymetrowej warstwie gruntu). Miarą zanieczyszczenia gleby jest zawartość metali ciężkich w porównaniu do średniej geochemicznej zawartości w regionie. Pośrednio, zanieczyszczenie gleby mierzy się również zawartością metali ciężkich, azotanów i pestycydów w jadalnych częściach roślin (świeże owoce, korzenie etc.). Miarą wielkości zanieczyszczenia gleby jest przekroczenie dopuszczalnych zawartości metali, azotanów i pestycydów w jadalnych częściach roślin.

Z badań przeprowadzonych w 2007 r. przez WIOŚ w Białymstoku (ostatnie dostępne dane) wynika, że w powiecie sokólskim jak w gminie Korycin nie odnotowano przekroczeń standardów jakości gleby lub ziemi. Zagrożeniami dla jakości gleb są:

- składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, przede wszystkim "dzikie" wysypiska,

- wprowadzanie do gleby nieczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych,
- emisje do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,
- chemizacja rolnictwa (nawozy i środki ochrony roślin).

5.4.2 Odpady

Przedmiotem analiz niniejszego opracowania będą odpady i gospodarka odpadami w rozumieniu Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r., Nr 39, poz. 251 z późn. zm.) wydzielone i zbierane na terenie gminy Korycin. W poniższym dziale ujęta została problematyka gospodarki odpadami komunalnymi.

5.4.2.1 Odpady komunalne

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Korycin są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich kierowanie na składowiska.

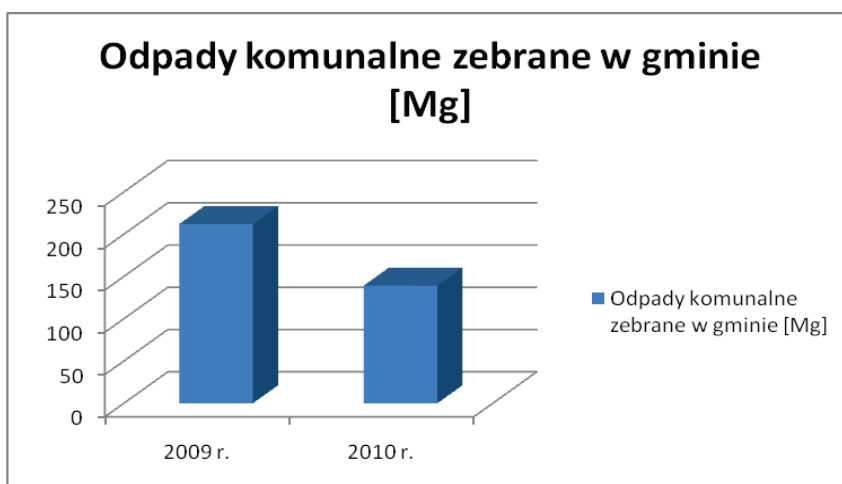
Wg danych WSO w 2009 roku z terenu gminy Korycin zebrano – 212,00 Mg, w roku 2010 zebrano – 139,20 Mg zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01. W sposób selektywny zebrano w roku 2009 – 35,40 Mg surowców wtórnych, w roku 2010 - 32,90 Mg surowców wtórnych. Na terenie gminy selektywnej zbiórki odpadów odbywa się przy użyciu worków foliowych.

TABELA NR 8 Ilość odpadów komunalnych zebranych w gminie Korycin w latach 2009-2010.

Lata	Odpady komunalne zebrane w gminie [Mg]
2009 r.	212,00
2010 r.	139,20

Źródło: WSO

Ilustracją graficzną ilości zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy Korycin w roku 2009 oraz 2010 jest poniższy wykres.

WYKRES NR 1 Odpady komunalne zebrane w gminie Korycin w latach 2009-2010.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z powyższej tabeli

Na terenie gminy Korycin odbiór odpadów komunalnych prowadzi:

- BIOM Sp. z o.o. Dolistowo Stare I

Odpady z terenu gminy Korycin wywożone są na międzygminne składowisko odpadów komunalnych w Janowie, prowadzone przez BIOM Sp. z o.o. w Dolistowie Starym.

5.5 Zanieczyszczenia powietrza

W ostatnich latach w całym kraju obserwuje się wzrost zanieczyszczenia powietrza. Zjawisko to definiuje się jako wprowadzanie do powietrza organizmów żywych lub substancji chemicznych, które nie są jego naturalnymi składnikami, albo – będąc nimi – występują w stężeniach przekraczający właściwy dla nich zakres.

Powietrze, jako niezbędny do życia zasobnik tlenu, ma decydujący wpływ na zdrowie człowieka i otaczającą go przyrodę. Z tego też powodu dbałość o dobrą jakość powietrza stanowi jeden z istotniejszych priorytetów w działaniach z zakresu ochrony środowiska.

Gmina Korycin nie należy do obszarów o dużym zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego. Największą część emisji zanieczyszczeń stanowi emisja pochodząca z energetycznego spalania paliw. Spowodowana jest głównie znaczną ilością kotłowni lokalnych opalanych węglem jak również dużą ilością pojazdów samochodowych.

Niewielkie znaczenie w bilansie emisyjnym mają obiekty użyteczności publicznej: Urząd Gminy, Szkoła Podstawowa z Gimnazjum w Korycinie, przedszkole, ośrodek zdrowia są opalane olejem opałowym (ok. 25%) i drewnem (ok. 25%).

Na terenie gminy nie występują specyficzne, ani też większe zakłady produkcyjne i usługowe o istotnym znaczeniu dla zagadnień zanieczyszczenia powietrza. Najważniejsze jednostki To: Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe KONAR w Skindzierzu (tartak), Młyn w Romanówce Przedsiębiorstwo „ALEX” , Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo-Usługowe „EMER”, Gminna Spółdzielnia SCH. Kotłownie w tych obiektach nie przekraczają mocy kilkudziesięciu kW i z reguły są opalane węglem lub drzewem. Ich pominięcie w bilansie emisji nie ma istotnego wpływu na obraz całości.

Zanieczyszczenie powietrza od środków transportu ma charakter ograniczony do okolic dróg o znaczącym natężeniu ruchu. Jest to związane zasadniczo z tym, że źródło emisji zanieczyszczeń znajduje się na wysokości do metra od powierzchni ziemi, a także z unosem pyłu drogowego spowodowanym ruchem pojazdów.

Na terenie gminy sieć drogowa składa się z 19 km dróg krajowych, 7 km dróg wojewódzkich i 59 km dróg powiatowych. Średnie natężenie ruchu na drogach: krajowej nr 8 Suchowola-Korycin-Wasilków wynosi 3804 poj./dobę I wojewódzkiej nr 671 Jasionówka-Korycin-Janów 616 poj./dobę. Tereny przyległe do w/w tras to tereny z luźną zabudową zagrodową, jednorodziną, występującą po obydwu stronach drogi.

Na terenie strefy moniecko – sokólskiej, w której leży gmina Korycin oceny jakości powietrza dokonano na podstawie metod uzupełniających (pomiarów prowadzonych metodą pasywną) oraz szacowania emisji z bazy opłatowej Urzędu Marszałkowskiego.

Wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2008 roku” **nie wykazała przekroczeń norm dopuszczalnych zanieczyszczenia powietrza w strefie moniecko - sokólskiej.**

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary prowadzone na stacji tła wiejskiego, która znajduje się w nadleśnictwie Borsukowizna (gm. Szudziałowo). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2009 r. stwierdzono przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu zarówno dla kryteriów: ochrony zdrowia i ochrona roślin, co potwierdzają wyniki badań prowadzone w latach poprzednich (od 2004 r.).

Należy podkreślić, że zakres badań jakości powietrza, w związku z wejściem w życie Dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, uległ poszerzeniu m.in. o pomiary pyłu PM_{2,5}. W związku z tym Inspektorat wdrożył pomiary pyłu PM_{2,5}. Zgodnie z wykonaną wstępną oceną dla tego zanieczyszczenia, w województwie podlaskim pomiary pyłu PM_{2,5} uruchomiono w strefach: aglomeracji białostockiej oraz strefie podlaskiej (która obejmuje wszystkie pozostałe powiaty województwa podlaskiego).

5.5.1 Imisja

Głównym źródłem informacji o stanie zanieczyszczenia atmosfery jest obserwacja zmian, jakie zachodzą w ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza oraz stężeń zanieczyszczeń powietrza i opadów atmosferycznych.

Konieczność prowadzenia stałego monitoringu powietrza wynika z zagrożeń dla środowiska, jakie mogą wystąpić podczas emisji różnorodnych związków zanieczyszczających powietrze atmosferyczne. W wyniku działalności gospodarczej następują zmiany składu chemicznego powietrza atmosferycznego powodując zaburzenia równowagi panującej w środowisku.

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze z zanieczyszczeń pierwotnych (emisja).

5.5.2 Ocena jakości powietrza w strefach

Na podstawie wyników klasyfikacji stref województwa podlaskiego uzyskanych przez WIOŚ (Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2009 r., WIOŚ, Białystok, 2010) można stwierdzić, że na terenie gminy Korycin nie wystąpiły przekroczenia wartości dopuszczalnych w strefach dla kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin.

W gminie Korycin ogólną klasą strefy, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia i ochrona roślin jest klasa A, dla której poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej. Na terenie strefy moniecko – sokólskiej, w której leży gmina Korycin oceny jakości powietrza dokonano na podstawie metod uzupełniających (pomiarów prowadzonych metodą pasywną) oraz szacowania emisji z bazy opłatowej Urzędu Marszałkowskiego.

5.5.3 Działania podejmowane dla ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem

W ostatnich latach przeprowadzono modernizację źródeł ciepła w gminnych obiektach użyteczności publicznej. W ramach zadania przewiduje się dokończenie działań dotyczących wymiany źródeł ciepła opalanych węglem na kotłownie opalane olejem lekkim lub drewnem i modernizacji instalacji c.o. oraz ocieplenie przegród zewnętrznych i wymianę okien. Zakres modernizacji powinien być określony na podstawie audyty energetycznego danego obiektu, w celu wyboru rozwiązania najbardziej efektywnego pod względem ekonomicznym oraz uwzględnić nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne. Proponuje się dokonanie wyboru obiektów do modernizacji i kolejności realizacji w oparciu o kryteria kosztów eksploatacji, stanu technicznego i całkowitej sprawności układu. W zakresie zabiegów termo renowacyjnych należy również uwzględnić te obiekty, w których w ostatnich latach dokonano modernizacji źródeł ciepła.

W celu rozpowszechnienia nowych technologii oraz poszerzenia wiedzy i świadomości społeczeństwa, wprowadzono akcję wśród mieszkańców o szkodliwości spalania odpadów na powierzchni ziemi i urządzeniach do tego nie przystosowanych (np.: gumy, butelek plastikowych itp.). Wskazane jest tu połączenie z programem edukacyjnym dot. selektywnej gospodarki odpadami.

W skali gminy występują znaczne obszary nieużytkowanych gleb w IV klasie bonitacji i słabszych. Możliwość ich wykorzystania dla potrzeb produkcji biomasy na cele energetyczne stanowi podstawę podjęcia działań zgodnych z założeniami programów, strategii, polityk i porozumień zarówno w skali kraju regionu i globalnych, uwzględniających zasadę zrównoważonego rozwoju preferujących rozwój źródeł i wykorzystanie energii szybko odnawialnej.

5.6 Inne zagrożenia środowiska

5.6.1 Awarie przemysłowe

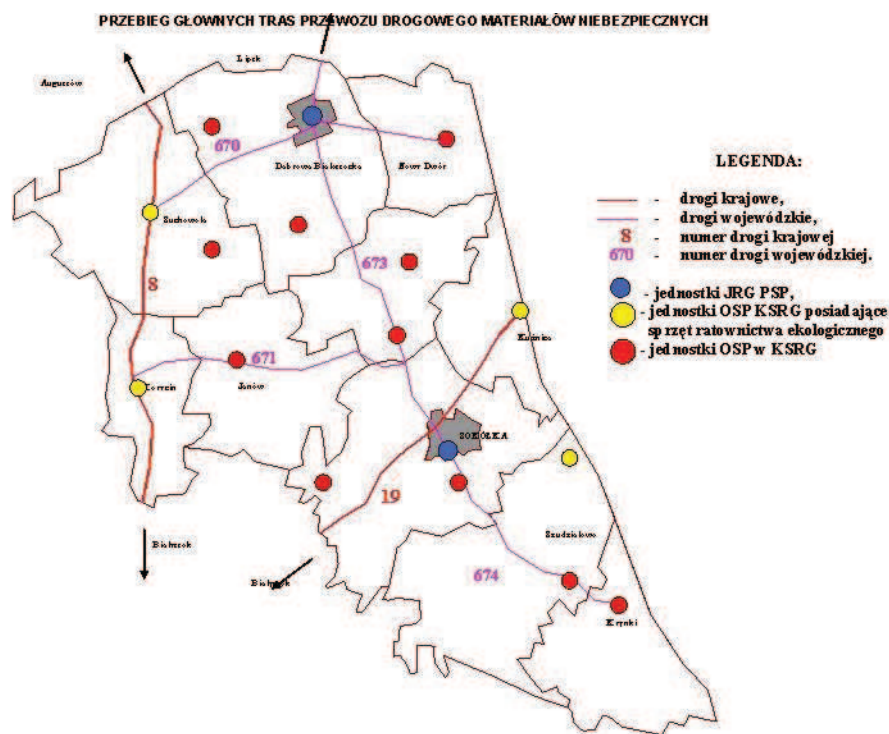
W obrębie gminy nie znajdują się tzw. zakłady o zwiększonym ryzyku i o dużym ryzyku, a więc zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z klasyfikacjami dyrektywy Rady Unii Europejskiej SEVESO II, które znalazły swoje odzwierciedlenie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami) i w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 09 kwietnia z 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2002 r., Nr. 58, poz. 535 z późniejszymi zmianami).

5.6.2 Zakłady zaliczone do kategorii dużego ryzyka

W obrębie gminy nie znajdują się tzw. zakłady o zwiększonym ryzyku i o dużym ryzyku, a więc zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z klasyfikacjami dyrektywy Rady Unii Europejskiej SEVESO II, które znalazły swoje odzwierciedlenie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami) i w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 09 kwietnia z 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2002 r., Nr. 58, poz. 535 z późniejszymi zmianami).

Zagrożenie dla środowiska w obrębie gminy Korycin może być związane z przewozem niebezpiecznych substancji do zakładów na terenie powiatu sokólskiego oraz tranzytem. Transport taki odbywa się głównie drogą krajową nr 8, wojewódzką nr 671 oraz drogami powiatowymi. W przypadku awarii (uszkodzenia) cystern lub w następstwie katastrofy drogowej istnieje realne zagrożenie skażenia ludności i środowiska wokół wymienionych tras przewozu. Zagrożenie dla ludności gminy stwarzają również zakłady, które w procesie technologicznym wykorzystują gazy toksyczne, a także stacje i dystrybutory paliw płynnych i gazowych.

Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019

RYСУNEK NR 4 Przebieg głównych tras przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych w powiecie sokólskim (2008r.)

Źródło: <http://www.sokolka.straz.bialystok.pl>

TABELA NR 9 Ilość materiałów niebezpiecznych przewożonych w transporcie drogowym na obszarze gminy Korycin (2010r.)

Trasa przewozu	Rodzaj materiału	Ilość materiału w tonach/ rok
Droga krajowa Nr 8 Białystok - Suwałki	ropopochodne	140000
	gaz propan butan	9000
	kwasy i zasady	7200
Droga wojewódzka Nr 671 Korycin - Sokolany	ropopochodne	300

Źródło: <http://www.sokolka.straz.bialystok.pl>

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku uczestniczy w cyklicznie powtarzanych kilkudniowych akcjach organizowanych pod kryptonimem „TRACK” prowadzone na obszarze województwa, na głównych drogach wylotowych z Białegostoku, w tym na kierunku Białystok – Augustów i Białystok – Sokółka- Kuźnica Białostocka – granica państwa. Akcje organizowane są przez Komendę Wojewódzką Policji przy współpracy Państwowej Straży Pożarnej, Transportowego Dozoru Technicznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Straż Graniczną i Inspekcję Transportu Drogowego. Kontrolą objęto kołowe i kolejowe środki transportu materiałów toksycznych i surowców chemicznych. Zakres kontroli obejmuje sprawdzenie stanu technicznego środków transportu, wymaganego wyposażenia i prawidłowości oznakowania oraz kompletności dokumentacji.

Transport kolejowy odbywa się głównie trasą kolejową Białystok – Kuźnica (przejście graniczne).

5.6.3 Zagrożenia powodziowe

Z uwagi na brak na terenie gminy cieków i akwenów wodnych mogących spowodować niebezpieczeństwo powodzi – zagrożenia powodziowego nie przewiduje się. Brak jest terenów zalewowych i polderów. Mogą wystąpić jedynie lokalne zalania i podtopienia związane z gwałtownymi opadami deszczu lub topnieniem śniegu. Powstają one głównie na terenach zurbanizowanych, gdzie zaburzone zostały naturalne odpływy wody.

5.6.4 Hałas

HAŁAS – każdy niepożądany dźwięk, który może być uciążliwy albo szkodliwy dla zdrowia lub zwiększać ryzyko wypadku przy pracy (Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne).

Rozróżnia się hałasy ciągłe o nieznacznych zmianach natężenia i widma częstotliwości w czasie (szmer, szum) oraz hałasy impulsowe (np. huk, trzask). Szkodliwość hałasu zależy od jego natężenia, widma częstotliwości, charakteru zmian w czasie, zawartości składowych niesłyszalnych oraz długotrwałości działania.

Do najważniejszych czynników mających wpływ na akustykę zaliczyć należy komunikację drogową i w niewielkim stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny.

W polskim prawie dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826). Wielkości dopuszczalne odnoszą się w nim do terenów wymagających ochrony przed hałasem i są zależne od funkcji urbanistycznej, jaką spełnia dany teren.

5.6.5 Hałas komunikacyjny

Hałas komunikacyjny Jest obecnie najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w środowisku zurbanizowanym. Ciągły wzrost ilości pojazdów mechanicznych, przy jednoczesnym braku właściwych rozwiązań drogowych, złej jakości nawierzchni znacząco powiększa obszar środowiska o ponadnormatywnym hałasie drogowym.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku prowadzi badania hałasu komunikacyjnego na terenie całego województwa podlaskiego. Celem badań było określenie uciążliwości akustycznej dróg. Pomiary koncentrowano na drogach krajowych i wojewódzkich.

W roku 2010 badania przeprowadzono w Augustowie, Grajewie, Łomży, Szypliszkach, Filipowie, Gibach, Bielsku Podlaskim, Brańsku, Czeremsze, Drohiczynie, Kuźnicy i Kolnie. Pomiary wykonywano w 12 punktach pomiarowych.

Przeprowadzone na terenie województwa pomiary hałasu komunikacyjnego pokazały, iż we wszystkich miejscowościach, zarówno w porze dziennej jak i nocnej, odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Przekroczenia dla pory dziennej mieściły się w granicach od 0,3 dB (w Drohiczynie) do 18,6 dB (w Szypliszkach). Przekroczenia występujące w porze nocnej (najbardziej uciążliwe na przylegających do dróg terenach zabudowy mieszkaniowej) mieściły się one w granicach od 1,4 dB (w Filipowie i Drohiczynie) do 20,5 dB (w Szypliszkach).

5.6.6 Hałas przemysłowy

Rozbudowa zakładów, instalacja nowych urządzeń i linii technologicznych bez zabezpieczeń akustycznych często powoduje pogorszenie klimatu akustycznego w otoczeniu zakładu, lecz dopiero rozbudowa w ich bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, czyli wchłanianie terenów przemysłowych, jest najbardziej istotną przyczyną wzrostu uciążliwości hałasu dla pobliskich mieszkańców. Dlatego tak ważne jest mądre planowanie przestrzenne.

Według „Informacji o stanie środowiska na terenie powiatu sokólskiego” (WIOŚ Białystok, listopad 2009 r.) wynika, że firma PHU „Konar” w Skindzierzu przekraczała dopuszczalne wartości hałasu.

- ✚ **PHU „KONAR” Wojciech Stasieluk, Skindzierz.** (Kontrola kwiecień – maj 2009 r.). Głównymi źródłami emisji hałasu z tartaku, mającymi wpływ na klimat akustyczny na przyległych terenach zabudowy zagrodowej jest praca urządzeń służących do przetwarzania drzewa: 2 trakci ramowe, piła wielotarczowa, 2 obrzynarki, korowarka, rębak, system wyciągowy trocin z pomieszczeń pił i traków, 4 wentylatory z komór suszarniczych. Urządzenia pracują w ruchu ciągłym i nie posiadają żadnych zabezpieczeń akustycznych. Innymi źródłami hałasu jest jazda ładówek oraz wózków widłowych transportujących surowiec do hali traków i trociny do pojemnika zasypowego i transport samochodowy odbywający się średnio dwa razy w tygodniu. Tartak nie posiada decyzji określającej dopuszczalne wielkości hałasu przenikającego do środowiska powstających w wyniku prowadzonej działalności. Przeprowadzone w czasie kontroli pomiary emisji hałasu wykazały występowanie przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu na granicy chronionych terenów zabudowy zagrodowej o 1,1 dB w porze dziennej. W porze nocnej zakład nie pracuje. Inspektorat wystąpił do Starostwa Powiatowego w Sokółce o wydanie decyzji określającej dopuszczalne wielkości hałasu przenikającego do środowiska w wyniku prowadzonej działalności.

5.6.7 Pola elektromagnetyczne

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania powodowanego działalnością człowieka, wyróżnia się :

- promieniowanie jonizujące, pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,
- promieniowanie niejonizujące, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp., nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na człowieka i inne żywe organizmy, stąd ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska.

Promieniowanie jonizujące

Przy opracowywaniu zbiorczych ocen zagrożeń radiacyjnych dla ludzi i środowiska rozróżnia się zagrożenia pochodzące od radionuklidów naturalnych i sztucznych. Sytuację radiologiczną Polski określają poziomy promieniowania:

- Obecnych w środowisku radionuklidów naturalnych głównie radionuklidów szeregu uranowo-radowego, szeregu uranowo-aktynowego, szeregu torowego i potasu K-40 (radionuklidów o dużym połowicznym okresie zaniku w porównaniu z czasem istnienia Ziemi) oraz takich radionuklidów, jak H-3, Be-7, Na-22 i C-14, powstających w wyniku oddziaływania promieniowania kosmicznego na pierwiastki występujące na powierzchni ziemi i w atmosferze,
- Radionuklidów pochodzenia sztucznego, które przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu), a także promieniowanie generowane przez różnego rodzaju urządzenia stosowane w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych i innych dziedzinach działalności ludzkiej.

Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- Poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- Stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Wymienione wielkości charakteryzuje naturalna zmienność, są one także w poważnym stopniu uzależnione od wprowadzonych do środowiska substancji promieniotwórczych w wyniku wybuchów jądrowych oraz katastrofy w Czarnobylu.

Biorąc pod uwagę informacje zawarte w roczniku statystycznym GUS, a także opierając się na aktualnym komunikacie Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki w sprawie sytuacji radiacyjnej Polski w I kwartale 2002 r., należy stwierdzić, że rejestrowane obecnie w Polsce moce dawek promieniowania oraz zawartość cezu-137 w powietrzu i mleku (podstawowy wskaźnik reprezentujący skażenie

promieniotwórcze materiałów środowiskowych oraz artykułów spożywczych sztucznymi izotopami promieniotwórczymi) utrzymują się na poziomie z 1985 r. tzn. z okresu przed awarią czarnobylską.

Promieniowanie niejonizujące

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- Elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- Stacje radiowe i telewizyjne,
- Łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony i telefonia komórkowa,
- Stacje radiolokacji i radionawigacji.

Znaczenie tego oddziaływania w ostatnich latach rośnie. Powodowane jest to przez rozwój radiokomunikacji oraz powstawanie coraz większej liczby stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych (operatorów publicznych i komercyjnych). Dodatkowymi źródłami promieniowania niejonizującego są stacje bazowe telefonii komórkowej, systemów przywoławczych, radiotelefonicznych, alarmowych komputerowych itp., pokrywających coraz gęstszą siecią obszary dużych skupisk ludności, jak również coraz powszechniej stosowane radiotelefony przenośne.

Wymieniony rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje zarówno ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku, jak też zwiększenie liczby i powierzchni obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania. Należy jednak stwierdzić, że wzrost poziomu tła elektromagnetycznego nie zwiększa istotnie zagrożenia środowiska i ludności. W dalszym ciągu poziom promieniowania w tle pozostaje wielokrotnie niższy od natężeń, przy których możliwe jest jakiegokolwiek szkodliwe oddziaływanie na organizm ludzki. Nie dotyczy to jednak pól elektromagnetycznych w bezpośrednim otoczeniu wszelkiego rodzaju stacji nadawczych, które lokalnie, w odległościach zależnych od mocy, częstotliwości i konstrukcji stacji, mogą osiągać natężenie na poziomie uznawanym za aktywny pod względem biologicznym.

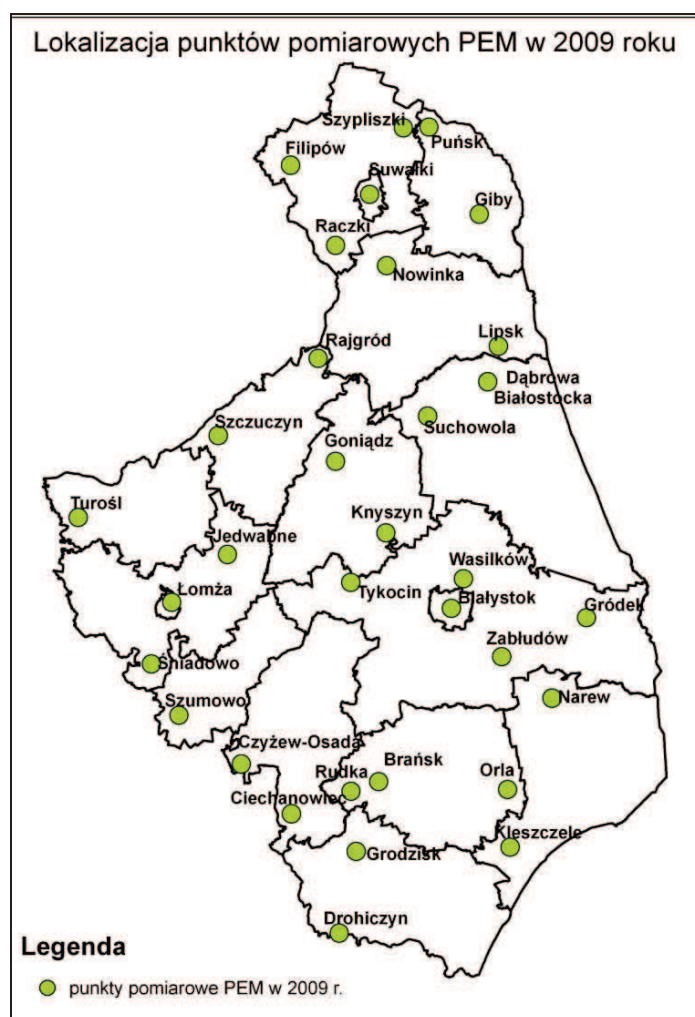
Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

W przepisach obowiązujących w Polsce ustalone są dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego na terenach dostępnych dla ludzi. Szczególnej ochronie podlegają obszary zabudowy mieszkaniowej, a także obszary, na których zlokalizowane są szpitale, żłobki, przedszkola, internaty.

W roku 2007 w ramach podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych prowadzono obserwacje zmian poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku. Celem tych obserwacji była ochrona przed wzrostem poziomów pól elektromagnetycznych ponad wartości normatywne określone dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego na terenie gminy są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia, stacje transformatorowe,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- zespoły sieci i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym (np. kuchenki mikrofalowe)
- urządzenia radiolokacyjne i radionawigacyjne.

RYСУNEK NR 5 Lokalizacja punktów pomiarowych PEM w 2009 r.
Źródło: WIOŚ

Wyniki pomiarów wykonanych w 2009 roku przez WIOŚ w Białymstoku nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w żadnym z badanych punktów pomiarowych. Zmierzone wartości składowej elektrycznej wyniosły, w większości punktów pomiarowych do 10% normy dopuszczalnej. Tylko w jednym przypadku (Drohiczyn– centrum miejscowości) wartość składowej elektrycznej przekroczyła 10% wartości dopuszczalnej.

5.6.8 Zagrożenia związane z rozwojem infrastruktury

Potencjalnym źródłem zagrożenia dla zachowania jakości naturalnego środowiska może być rozwój wszelkiego rodzaju infrastruktury, w tym infrastruktury komunikacyjnej, a w szczególności budowa dróg szybkiego ruchu. Ponieważ przez teren gminy Korycin biegnie trasa szybkiego ruchu VIA-BALTICA do Polski centralnej i Europy Zachodniej, rozbudowa infrastruktury transportowej jest nieunikniona. Realizacja tego projektu stanowi poważne zagrożenie dla krajobrazu, a także spowoduje zmiany warunków siedliskowych na terenach przyległych do trasy.

Wobec tego, w pracach projektowych należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie skutecznej ochrony obszarów o cennych walorach przyrodniczo- krajobrazowych. Rozwiązania techniczne muszą minimalizować negatywne skutki dla funkcjonowania przyrody i zachowania naturalnego środowiska, a także ograniczać zagrożenia dla zdrowia mieszkańców i funkcjonowania gospodarstw rolnych.

6 Techniczna infrastruktura ochrony środowiska

6.1 Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy Korycin istnieje sieć wodociągowa o długości 115,2 km. Z sieci wodociągowej w gminie Korycin korzysta 73% ogółu liczby mieszkańców. Pozostała część mieszkańców zaopatruje się w wodę z ujęć lokalnych w większości ze studni kopanych.

Wydajność stacji wodociągowych w Korycinie (591,6 m³/d), Bombli (195 m³/d) i Długim Ługu (1080,8 m³/d) przekraczają aktualne pobory wody. Wykorzystując je całkowicie można by zwodociągować jeszcze część miejscowości.

TABELA NR 10 Dane dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Korycin

Urządzenia sieciowe	Długość czynnej sieci	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]
Sieć wodociągowa	115,2 km	785

Źródło: www.stat.gov.pl stan na 2010 r. najnowsze dane dostępne na stronach GUS

W miejscowości Korycin funkcjonuje przebudowana i rozbudowana stacja wodociągowa. Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych o wydajności 40,5 m³ /godz. oraz 51,5 m³ /godz. Woda jest pobierana przy pomocy pomp głębinowych i tłoczona przez mieszacz wodno-powietrzny na złożu kalityczno-żwirowe. Napowietrzona i przefiltrowana woda przepływa do zbiorników wyrównawczych. Stąd poprzez zestaw hydroforowy jest tłoczona do odbiorców.

6.2 Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

6.2.1 Kanalizacja

Na terenie gminy Korycin istnieje lokalna sieć kanalizacyjna znajdująca się we wsi Korycin o długości 7,7 km. Z sieci kanalizacyjnej w gminie Korycin korzysta ok. 12% ogółu liczby mieszkańców. Pozostała część mieszkańców gromadzi ścieki w oczyszczalniach przydomowych (424 szt.). Niestety występują też rejony, w których ścieki gromadzone są w zbiornikach nieszczelnych, mogą powodować negatywny wpływ na środowisko w postaci skażenia gleby i wód podziemnych.

TABELA NR 11 Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Korycin

Urządzenia sieciowe	Długość czynnej sieci	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]
Sieć kanalizacyjna	7,7 km	116

Źródło: www.stat.gov.pl stan na 2010 r. najnowsze dane dostępne na stronach GUS

6.2.2 Komunalne oczyszczalnie ścieków

Na terenie wsi Korycin jest zlokalizowana gminna biologiczna oczyszczalnia ścieków typu „BIOKON” o przepustowości 160 m³ / dobę . Ludność korzystająca z oczyszczalni to 800 osób. Do oczyszczalni podłączone są posesje ze wsi Korycin w ilości 116 szt. Posesje zlokalizowane poza wsią Korycin wyposażone są w przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków typu „NEVEXPOL” i BEWA ze Szprotawy.

TABELA NR 12 komunalna oczyszczalnia ścieków w gminie Korycin

Rodzaj oczyszczalni	Przepustowość wg projektu [m ³ /dobę]	Ścieki oczyszczone [dam ³ /rok]	Ścieki dowożone do oczyszczalni [dam ³ /rok]
biologiczna	160	18	1,00

Źródło: www.stat.gov.pl stan na 2010 r.

6.3 Urządzenia ochrony powietrza

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających jest określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń i jest wielkością wskazującą, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzanego do urządzenia jest w nim zatrzymywany.

Ponieważ na terenie gminy Korycin nie były przeprowadzane badania dot. pyłowych zanieczyszczeń powietrza , odniesiono się do powiatu sokolskiego. Na terenie powiatu obserwuje się systematyczny wzrost udziału zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w stosunku do zanieczyszczeń

wytworzonych. Według danych GUS z 2009 roku, na terenie powiatu sokólskiego, ilość zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń, wyniosła 164 t/r. a w roku 2010 – 251 t/r.

Obserwowana poprawa efektywności zatrzymywania zanieczyszczeń pyłowych powietrza, wynika z faktu wycofywania z eksploatacji urządzeń (cyklonów, filtrów tkaninowych i elektrofiltrów) o niskiej skuteczności i zastępowania ich urządzeniami o wyższej sprawności.

6.4 Zaopatrzenie w energię

Źródła zaopatrzenia w energię można podzielić na: konwencjonalne i odnawialne. Konwencjonalne źródła energii, funkcjonujące na obszarze gminy Korycin to instalacje spalające węgiel kamienny i olej. Do odnawialnych źródeł energii występujących w regionie zaliczyć można energię słoneczną, biomasę.

W skali gminy występują znaczne obszary nieużytkowanych gleb w IV klasie bonitacji i słabszych. Możliwość ich wykorzystania dla potrzeb produkcji biomasy na cele energetyczne stanowi podstawę podjęcia działań zgodnych z założeniami programów, strategii, polityk i porozumień zarówno w skali kraju regionu i globalnych, uwzględniających zasadę zrównoważonego rozwoju preferujących rozwój źródeł i wykorzystanie energii szybko odnawialnej.

Na terenie gminy nie wykorzystuje takich źródeł energii jak: gaz ziemny (ze względu na brak sieci gazowej), geotermia (brak dobrych warunków do wykorzystania zasobów geotermalnych) oraz hydroenergetyki.

7 Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych

Ograniczenie materiałochłonności przez zakłady przemysłowe i rolnictwo zalecane jest zarówno przez kierunki polityki ekologicznej Polski, jak i Unii Europejskiej poprzez zastosowanie najlepszych możliwych technologii. Do podstawowych zasad jakie zalecane są przez BAT należą:

- zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- zmniejszenie materiałochłonności gospodarki poprzez wprowadzanie technologii niskoodpadowych oraz recykling;
- zmniejszenie oddziaływania rolnictwa na środowisko poprzez rozpropagowanie i stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk, kontynuacja budowy płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę;
- racjonalne gospodarowanie kopaliniami poprzez opracowanie planów eksploatacji kopalini i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Rozwój energetyki opartej na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (OZE) stanowi jeden z priorytetów krajowej polityki energetycznej³. Podstawowym celem polityki w tym zakresie jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010r. i do 14% w 2020r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych.⁴ Racjonalne wykorzystanie energii odbywać się będzie przez:

- zmniejszenie energochłonności gospodarki poprzez stosowanie energooszczędnych technologii (również z wykorzystaniem kryteriów BAT), racjonalizację przewozów oraz wydłużenie cyklu życia produktów;
- zmniejszenie zużycia energii poprzez wprowadzanie indywidualnych liczników energii elektrycznej, wody i ciepła;
- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Na terenie gminy Korycin istnieją spore możliwości szerszego wykorzystania energii odnawialnej. Możliwe jest stosowanie w wąskim zakresie metod przetwarzania energii biomasy (np. słomy, drewna) na energię użyteczną, głównie ciepłą (kotły opalane biomasą). Do celów energetycznych może być również wykorzystywany gaz powstający w wyniku fermentacji metanowej osadów ściekowych.

8 Stan środowiska- podsumowanie

Gmina Korycin jest jedną z sześciu gmin wiejskich powiatu sokólskiego. Korycin jest najmniejsza gminą w powiecie i jednym z najczystszych obszarów w Polsce pod względem środowiska naturalnego, o czym świadczą znacznie niższe od występujących na terenie Polski, wskaźniki dotyczące emisji zanieczyszczeń powietrza, obecność metali ciężkich w glebie i stanu czystości wód.

Stan poszczególnych elementów środowiska w gminie Korycin jest zróżnicowany, lecz w odniesieniu do średnich krajowych charakteryzuje się dużo mniejszym stopniem degradacji środowiska i zanieczyszczenia. Odnosi się to w szczególności do: różnorodności przyrodniczej (krajobrazowej, siedliskowej i gatunkowej), występowania ekosystemów naturalnych i półnaturalnych (m.in. kompleksów leśnych), niskiego stopnia zanieczyszczenia gleb i zadowalającej jakości powietrza.

Zachowaniu tych walorów służy m.in.: mała liczba zakładów przemysłowych o znacznej uciążliwości dla środowiska, stała poprawa infrastruktury służącej ochronie środowiska, niski stopień urbanizacji i mała gęstość zaludnienia oraz niski poziom chemizacji środowiska.

Najważniejszymi problemami środowiskowymi gminy są:

³ Polityka energetyczna Polski do 2025r. – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 4 stycznia 2005r.

⁴ Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

- zaśmiecanie terenu; istnienie „dzikich” wysypisk odpadów mimo sukcesywnej likwidacji
- narastający ruch komunikacyjny i związany z nim hałas oraz zanieczyszczenia komunikacyjne,
- utrzymująca się emisja zanieczyszczeń do atmosfery (paliwa stałe),

9 Podsumowanie metoda analizy „SWOT”

Celem syntetycznego ujęcia pozycji gminy Korycin w stosunku do występujących warunków, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, zastosowano system analizy SWOT. Zastosowanie tej metody pozwala na identyfikację słabych i mocnych stron gminy oraz szans i zagrożeń zarówno tych obecnie występujących jak też potencjalnych. Każde planowanie, aby mogło być obarczone stosunkowo najmniejszym błędem, winno brać pod uwagę maksymalną ilość czynników mogących mieć wpływ na przebieg zdarzeń. Precyzyjna i obiektywna analiza w tym zakresie pozwala dokonać właściwego wyboru kierunków rozwoju i możliwości realizacji.

W ramach uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych przeanalizowano następujące obszary:

- Ochrona wód,
- Gospodarka wodno – ściekowa,
- Warunki glebowe,
- Środowisko przyrodnicze,
- Ochrona atmosfery,
- Gospodarka odpadami,
- Edukacja ekologiczna,
- Gospodarka finansowa.

Uwarunkowania wewnętrzne podzielono za zagadnienia dotyczące:

- Stanu infrastruktury służącej ochronie środowiska,
- Sfery gospodarczej,
- Sfery społecznej,
- Sfery prawnej i politycznej,
- Sfery przyrodniczej.

Poniżej w tabeli przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które wywierają istotny wpływ na istnienie i rozwój środowiska.

*Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

Uwarunkowania wewnętrzne	
Stan infrastruktury służącej ochronie środowiska	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Powietrze atmosferyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> — gmina leży na terenie „Zielonych Płuc Polski” — gmina charakteryzuje się czystym powietrzem atmosferycznym, <p>Hałas</p> <ul style="list-style-type: none"> — jest podmiotów gospodarczych, których działalność gospodarstwa może być przyczyną uciążliwości poprzez pogorszenie klimatu akustycznego, <p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> — niski poziom chemizacji środowiska naturalnego, — brak gruntów zdegradowanych, <p>Promieniowanie jonizujące i niejonizujące</p> <ul style="list-style-type: none"> — funkcjonowanie sztucznych źródeł radiacji na terenie gminy nie stwarza zagrożenia dla ludności i nawet ewentualna awaria może mieć charakter wyjątkowo miejscowy, — rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku, — dotychczasowy wzrost poziomu tła elektromagnetycznego nie powoduje znaczącego zagrożenia środowiska i ludności, <p>Gospodarka wodna i ściekowa</p> <ul style="list-style-type: none"> — dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, — duża ilość oczyszczalni przydomowych, <p>Poważne awarie</p>	<p>Powietrze atmosferyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> — występowanie uciążliwości w postaci „niskiej emisji” pochodzącej ze spalania paliw wysoko zanieczyszczających, głównie węgla, — niski stopień wykorzystania źródeł energii odnawialnej, — brak gazyfikacji gminy, — wzrastający wskaźnik zanieczyszczeń komunikacyjnych, <p>Hałas</p> <ul style="list-style-type: none"> — pogarszanie się klimatu akustycznego, głównie na terenach zurbanizowanych spowodowane przez wzrost natężenia ruchu, w tym wzrost udziału samochodów ciężarowych w ruchu, <p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> — niewielka liczba gospodarstw rolnych produkujących „zdrową żywność” - ekologicznych, — brak rozwiązanej gospodarki gnojowicą w gospodarstwach, — wysoki udział gleb niskoprodukcyjnych, — występowanie gleb wymagających rekultywacji, <p>Gospodarka odpadami</p> <ul style="list-style-type: none"> — brak w pełni rozwiniętego systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych, — brak systemu zagospodarowania odpadów komunalnych, opakowaniowych, biodegradowalnych i budowlanych, — nieuporządkowana gospodarka odpadami niebezpiecznymi (azbest, PCB), — brak zorganizowanego systemu unieszkodliwiania odpadów weterynaryjnych, padłych zwierząt,

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

<p>— brak zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,</p>	<p>Gospodarka wodno-ściekowa</p> <ul style="list-style-type: none"> — zbyt niski stopień skanalizowania obszaru gminy, — niedostateczna infrastruktura w zakresie gospodarki ściekowej - kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, <p>Transport</p> <ul style="list-style-type: none"> — niedostateczna jakość dróg asfaltowych oraz zbyt duża ilość nawierzchni żwirowych, — duża wypadkowość w ruchu drogowym wynikająca z nieostrożnej, często zbyt szybkiej jazdy, — brak dróg dla rowerzystów, — możliwość wystąpienia poważnej awarii – przez gminę przebiega krajowa trasa szybkiego ruchu VIA-BALTICA
Sfera gospodarcza	
<p>Mocne strony</p> <p>Przemysł</p> <ul style="list-style-type: none"> — wdrożenie zasad gospodarki leśnej sprzyjającej zachowaniu różnorodności biologicznej stopniowa ekologizacja gospodarki leśnej <p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> — nieagresywna w stosunku do środowiska gospodarka rolna, rozwój przyjaznych środowisku form gospodarowania, — predyspozycje do produkcji zdrowej żywności, 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> — niski poziom uprzemysłowienia, — ciągle istniejące zakłady bazujące na przestarzałych technologiach w ciepłownictwie i przemyśle, — niedostateczny stan infrastruktury drogowej, — wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych, hałasu i wibracji, — mała liczba gospodarstw rolnych produkujących „zdrową żywność”, — duża ilość wyrobów zawierających azbest zainstalowanych w obiektach budowlanych, — niska jakość melioracji szczegółowych, — brak dostatecznego przygotowania terenów inwestycyjnych, — brak dostatecznej liczby instytucji wsparcia biznesu. — mały stopień zrzeszania się podmiotów gospodarczych. — słaba dostępność instrumentów wsparcia typu fundusz poręczeniowy czy pożyczkowy.

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Spółeczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> — bardzo niska gęstość zaludnienia terenu gminy, — wprowadzenie do programów nauczania w szkołach zagadnień ochrony przyrody, — upowszechnianie wiedzy na temat ochrony środowiska przez środki masowego przekazu, <p>Instytucje</p> <ul style="list-style-type: none"> — rosnące doświadczenie i kwalifikacje osób zajmujących się ochroną środowiska przyrodniczego, — szeroko zakrojona akcja edukacyjna prowadzona przez BPN, — funkcjonowanie stowarzyszenia gmin, które koordynuje w skali powiatu m.in. zagadnienia ochrony środowiska przyrodniczego, WROTA PODLASIA 	<ul style="list-style-type: none"> — niedostateczny stopień stosowania zasad zrównoważonego rozwoju przez społeczeństwo, — niski poziom socjalny części społeczeństwa, — wysoki poziom bezrobocia, — zbyt wolno postępujący wzrost świadomości społecznej dotyczącej konieczności gospodarowania w sposób przyjazny dla przyrody i środowiska, — moda na konsumpcyjny styl życia, — utrzymujące się łośownictwo na zwierzyńie oraz łośownictwo rybackie — brak myślenia w kategoriach ponadlokalnych o problemach gospodariki odpadami i gospodariki wodno-ściekowej.
Sfera prawna i polityczna	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — rosnące nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska – dotacje w ramach funduszy strukturalnych. — obwarowania w zakresie lokalizacji nowych obiektów budowlanych w zakresie proekologicznych źródeł ogrzewania i przestrzegania norm poszanowania krajobrazu. — konsensus lokalnych środowisk politycznych w kwestiach utrzymania ochrony środowiska naturalnego w dotychczasowym kształcie. — wzrost nakładów na ochronę środowiska naturalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> — brak regulacji prawnych w pełni umożliwiających realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, — brak systematycznej realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodariki Odpadami, — mała skuteczność egzekwowania obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska, — niechęć do stosowania przepisów ochrony przyrody i środowiska przez społeczeństwo i podmioty gospodarcze.
Sfera przyrodnicza	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Krajobraz i przyroda</p> <ul style="list-style-type: none"> — wysoka atrakcyjność przyrodnicza i duża różnorodność biologiczna, — duże zasoby wartości kulturowych podnoszące walory 	<p>Krajobraz i przyroda</p> <ul style="list-style-type: none"> — wprowadzanie zbyt intensywnych form gospodarowania w rolnictwie, leśnictwie, — niekorzystne zmiany funkcjonowania przyrody wynikające z:

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

<p>krajobrazowe</p> <p>Szata roślinna</p> <ul style="list-style-type: none"> — stosunkowo dobrze zachowana szata roślinna z dużymi kompleksami leśnymi zbliżonymi do naturalnych, — możliwość gospodarczego wykorzystania walorów bogatej szaty roślinnej (leśnictwo, rekreacja, zbieractwo), <p>Świat zwierząt</p> <ul style="list-style-type: none"> — dobrze zachowany stan fauny, — wysoki stan liczebny i gatunkowy zwierzyny grubej łownej sprzyja rozwojowi łowiectwa, — występowanie wysokich liczebnie stanów populacji dużych gatunków saków: sarny, dziki, <p>Lasy</p> <ul style="list-style-type: none"> — Zadowalający stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów. — duża ilość gruntów o niskiej przydatności rolniczej preferowanych do zalesień w pierwszej kolejności, — występowanie rejonów nasiennych dominujących gatunków drzew, <p>Powietrze atmosferyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> — generalnie bardzo dobry stan czystości powietrza atmosferycznego, spełniający wymogi norm sanitarnych, <p>Gleby</p> <ul style="list-style-type: none"> — generalnie dobry stan czystości gleb (udział metali ciężkich na ogół na poziomie zbliżonym do naturalnego), — brak ograniczeń w uprawie roślin do produkcji żywności, <p>Źłoża naturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> — występowanie złóż (żwiru i piaski) stanowiących potencjał dla przemysłu materiałów budowlanych , 	<ul style="list-style-type: none"> — zmian cech siedlisk spowodowanych na przykład eutrofizacją, odwadnianiem terenów podmokłych, chemizacją. — osłabienia lub przerwania powiązań przyrodniczych pomiędzy siedliskami. — przekształcenia krajobrazu i likwidacji siedlisk w wyniku zmian użytkowania ziemi, — postępująca dewastacja krajobrazu poprzez nie harmonizującą z otoczeniem zabudowę oraz infrastrukturę techniczną, degradacja krajobrazu przez nielegalne budownictwo letniskowe. <p>Szata roślinna</p> <ul style="list-style-type: none"> — presja różnorodnej działalności człowieka na szatę roślinną (gospodarka leśna, zanieczyszczenia wód, chemizacja, rekreacja, urbanizacja, zmiany systemu użytkowania terenu), <p>Świat zwierząt</p> <ul style="list-style-type: none"> — rozwój motoryzacji prowadzi do wycinania starych drzew w celu poszerzania dróg. Jest on przyczyną wzrostu śmiertelności owadów, płazów, ptaków i ssaków ginących pod kołami, — dewastacja zadrzewień śródpolnych i ubytek w lasach starych dziuplastych drzewostanów, — wzrost kłusownictwa, — zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów rolnych (zamiana łąk na grunty orne, zaniechanie działalności rolniczej, intensyfikacja produkcji monokultur — nagminne wczesnowiosenne wypalanie traw, <p>Lasy</p> <ul style="list-style-type: none"> — Niezbyt żyzne warunki siedliskowe lasu (dominują siedliska borowe). — Zbyt duży udział drzewostanów iglastych, — Gorszy stan lasów przywatnych.
---	---

*Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

<p>Wody powierzchniowe</p> <ul style="list-style-type: none"> — generalnie dość dobry stan czystości rzek, pozwalający na ich rekreacyjne wykorzystanie, — dobra jakość wód wglębnych (wymaga tylko prostego uzdatnienia), — zadawalające rozmieszczenie warstw wodonośnych zapewniające dobre zaopatrzenie w wodę, <p>Odnawialne źródła energii (oze)</p> <ul style="list-style-type: none"> — występowanie w znaczącej ilości biopaliw typu: słoma, drewno, — możliwość rozwoju upraw do produkcji biopaliw (np. rzepak, wierzba energetyczna), 	<p>Powietrze atmosferyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> — sezonowe występowanie zwiększenia stężeń SO₂ spowodowane „niską emisją” (w wyniku spalania paliw, głównie węgla), — zwiększenie stężenia NO₂ na terenach obciążonych dużym ruchem samochodowym, — napływ zanieczyszczeń z zewnątrz, — wysoki udział paliw wysokoemisyjnych głównie, węgla w procesach zaopatrzenia w energię, — znikomy udział źródeł energii odnawialnej w pokrywaniu zapotrzebowania na energię, <p>Gleby</p> <ul style="list-style-type: none"> — występowanie gleb mało urodzajnych, — zagrożenie erozją gleb na terenie gminy, <p>Wody powierzchniowe</p> <ul style="list-style-type: none"> — niedostatecznie rozwiązana gospodarka ściekowa, — brak ustanowionych obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, — głównymi zagrożeniami jakości wód podziemnych są zanieczyszczenia powodowane przez ścieki sanitarne, chemizację rolnictwa i gnojowicę, składowiska odpadów oraz ścieki deszczowe z terenów zurbanizowanych, <p>Odnawialne źródła energii (oze)</p> <ul style="list-style-type: none"> — słabe wykorzystanie na obszarze gminy potencjalnych źródeł energii odnawialnej, — w związku z intensyfikacją wykorzystania odnawialnych źródeł energii należy liczyć się z negatywnymi skutkami w postaci: zagrożenia dla krajobrazu i ptactwa przez urządzenia energetyki wiatrowej, zagrożenia dla drożności korytarzy ekologicznych przez elektrownie wodne, emisje zanieczyszczeń
--	--

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

do atmosfery przez spalanie biopaliw.	
Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy Polski (średnioroczne tempo wzrostu Produktu Krajowego Brutto powyżej 5%), co będzie powodowało spadek stopy rejestrowanego bezrobocia. - Trwała koniunktura gospodarcza w krajach Unii Europejskiej i na Wschodzie, umożliwiająca wzrost eksportu polskich towarów, co sprzyjać będzie poprawie koniunktury gospodarczej w Polsce, a w konsekwencji wzrostowi zatrudnienia i dochodów osobistych ludności. - Członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Maksymalne wykorzystanie przez Polskę unijnej pomocy z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. - Systemowa pomoc i wsparcie ze strony Rządu RP dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w tym firm rodzinnych. - Współfinansowanie z budżetu państwa tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla absolwentów szkół. - Preferencyjne kredyty i ulgi podatkowe dla przedsiębiorców zwiększających zatrudnienie - Decentralizacja finansów publicznych, umożliwiająca generowanie większych dochodów własnych jednostkom samorządu terytorialnego oraz stabilne „reguły gry” w zakresie ich finansowania z budżetu państwa (dotacje, subwencje). - Ekologizacja procesów rozwoju kraju, tj. powszechne i współzależne uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych w sterowaniu procesami rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zagospodarowania przestrzeni - praktyczna realizacja zasady zrównoważonego rozwoju kraju. - Znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych, obowiązujących w Unii Europejskiej). - Opracowanie i realizacja długookresowej polityki mieszkaniowej państwa zawierającej m.in. instrumenty finansowo-kredytowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Spadek nakładów finansowych na oświatę i wychowanie z budżetu państwa (obecnie stanowią one ok. 3,1% ogólnych wydatków). Natomiast według UNESCO nakłady na oświatę powinny kształtować się na poziomie 5,2% produktu krajowego brutto, a nakłady w granicach 4% to niezbędne minimum. - Spadek realnej wartości subwencji oświatowej, co spowoduje konieczność coraz większego dofinansowywania oświaty z budżetów samorządów terytorialnych, kosztem innych dziedzin. - Wzrost zjawiska ubóstwa ekonomicznego w polskim społeczeństwie - pauperyzacja osób i rodzin prowadząca do ich wykluczenia społecznego. - Pogorszenie w odczuciu społecznym dostępności pacjentów do świadczeń medycznych, zwłaszcza usług o charakterze specjalistycznym (wizyty u lekarzy specjalistów, specjalistyczne badania diagnostyczne, pomoc szpitalna). - Zbyt małe środki finansowe z budżetu państwa na zabezpieczenie potrzeb ludności w zakresie pomocy społecznej. - Zmniejszanie się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. - Brak spójnej i aktywnej długookresowej polityki mieszkaniowej państwa, w tym zwłaszcza wsparcie taniego budownictwa mieszkaniowego dla osób niezamożnych (budownictwo komunalne, w tym socjalne). - Niski poziom nakładów finansowych na budowę i modernizację dróg kołowych (krajowych, wojewódzkich i powiatowych), co przy dynamicznym rozwoju motoryzacji powoduje stałe pogarszanie się warunków podróżowania i bezpieczeństwa ruchu. - Brak spójnej i kompleksowej polityki państwa odnośnie rolnictwa i obszarów wiejskich. - Duże rozmiary rejestrowanego bezrobocia wśród ludzi młodych w wieku 18-34 lata. Ukryte bezrobocie na terenach wiejskich. - Niska zdolność przystosowawcza osób pozostających bez pracy do

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

<p>wspomagające działania gmin na rzecz rozwoju mieszkalnictwa (budownictwo komunalne, remonty zasobów komunalnych, uzbrojenie terenów).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost nakładów finansowych z budżetu państwa na edukację (do min. 4% PKB – jest to minimalny standard określony przez UNESCO) i ochronę zdrowia (składka na ubezpieczenia zdrowotne ok. 10%) oraz pomoc społeczną. - Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i aktywne zwalczanie patologii społecznych. - Rozwój sektora pozarządowego (organizacje społeczne, fundacje, stowarzyszenia, itp.) oraz wolontariatu. - Istnienie uzgodnionej społecznie strategii przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu - Narodowej Strategii Integracji Społecznej, wskazującej przyczyny wykluczenia oraz sposoby integracji grup społecznych zmarginalizowanych lub zagrożonych marginalizacją. - Rozwój współpracy sektora publicznego (państwowego i samorządowego) z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju edukacji, kultury i sztuki oraz opieki społecznej. - Wspieranie rozwoju wolontariatu jako formy pomocy osobom i rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. - Stały wzrost zainteresowania turystycznego Polską przez mieszkańców krajów członkowskich Unii Europejskiej i spoza niej. - Tworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego - Istotne dla rozwoju turystyki, wybitne walory przyrodnicze, w tym parków krajobrazowych, jezior, kompleksów leśnych i terenów bagiennych. - Realizacja rządowego programu budowy i modernizacji dróg, w tym szybkiego ruchu. - Budowa i modernizacja wojewódzkiej infrastruktury drogowej. - Wzrastający poziom wykształcenia mieszkańców - wzrost wskaźnika uczestnictwa mieszkańców województwa podlaskiego w edukacji szczebla wyższego. 	<p>nowych warunków gospodarczych, a także niewystarczające instrumenty i instytucje nastawione na kształcenie ustawiczne, dzięki któremu osoby bezrobotne mogłyby uzyskać nowe kwalifikacje zawodowe, a przez to podnieść swoje szanse na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postępujące ubożenie rodzin i rosnące dysproporcje w poziomie życia ludności
--	--

Biorąc powyższe wyniki analizy uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych Gminy Korycin, jego władze swą działalność będą koncentrować na dwóch rodzajach postępowania, a mianowicie:

- **zorientowanego na świat zewnętrzny** (otoczenie Gminy), poszukując w nim szans (sposobności) i unikając zagrożeń rozwojowych. Innymi słowy chodzi tu z jednej strony o maksymalne wykorzystywanie pojawiających się szans rozwojowych, z drugiej zaś - minimalizowanie negatywnych oddziaływań (zagrożeń) - jest to swoista "ochrona" przed niesprzyjającym otoczeniem.
- **zorientowanego na zasoby wewnętrzne**, czyli zasoby własne Gminy (społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, przestrzenne, ekologiczne, finansowe i kadrowe), które z jednej strony wpływają na jakość życia obecnych mieszkańców i funkcjonowania zlokalizowanych już przedsiębiorców, z drugiej zaś strony determinują poziom jego atrakcyjności lokalizacyjnej dla potencjalnych mieszkańców i podmiotów gospodarczych w przyszłości. Chodzi tu o dalsze umacnianie silnych stron oraz o eliminowanie słabych stron Gminy Korycin.

10 Edukacja ekologiczna

Warunkiem koniecznym i niezbędnym do realizacji celów związanych z ochroną środowiska zgodną z zasadą zrównoważonego rozwoju jest dobrze zaplanowany, zorganizowany i realizowany proces powszechnej edukacji, obejmujący nie tylko dzieci i młodzież, ale też całe społeczeństwo.

Edukacja ekologiczna zwana także edukacją środowiskową, to koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem myśleć globalnie – działać lokalnie. Obejmuje ona wprowadzanie do programów szkół wszystkich szczebli tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska, umożliwiającej łączenie wiedzy przyrodniczej z postawą humanistyczną, tworzenie krajowych i międzynarodowych systemów kształcenia specjalistów i wykwalifikowanych pracowników dla różnych działów ochrony środowiska, nauczycieli ochrony środowiska, dokształcanie inżynierów i techników różnych specjalności oraz menedżerów gospodarki, a także powszechną edukację szkolną i pozaszkolną. W potocznym rozumieniu są to wszelkie formy działalności skierowanej do społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, które mają na celu wpływanie na poziom świadomości ekologicznej, propagowanie konkretnych zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego, upowszechnianie wiedzy o przyrodzie. Działania te prowadzone są przez szkoły, przez specjalistyczne placówki edukacyjne zarówno publiczne jak i niepubliczne, a także przez liczne organizacje ekologiczne.

Może przyjmować różne formy:

- kształcenie ustawiczne (wykłady, seminaria, rozdawanie ulotek i programy edukacyjne),
- kształcenie dzieci i młodzieży w zakresie ekologii,
- zielone szkoły.

Niestety istnieje moda na konsumpcyjny styl życia. Zauważalny jest brak myślenia w kategoriach ponadlokalnych o problemach ochrony środowiska, w szczególności gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej. Niejednokrotnie wiąże się to z niskim poziomem socjalnym społeczeństwa, a działania „ekologiczne”, to wciąż działania kosztowne.

Edukacja ekologiczna mieszkańców spoczywa na barkach szkół, jednostek samorządu terytorialnego i trzeciego sektora.

Województwo podlaskie charakteryzuje się wysokimi współczynnikami nasycenia tak organizacjami, jak i inicjatywami, zdecydowanie przekraczającymi średnie dla całego kraju, jednakże aktywność tych organizacji jest nierównomierna, niesystematyczna i częstokroć krótkotrwała. Samorząd Województwa Podlaskiego realizuje cele edukacji ekologicznej wskazane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, poprzez podejmowanie różnego typu inicjatyw ekologicznych oraz wspieranie inicjatyw realizowanych w tym zakresie przez inne podmioty, m.in.: organizacje pozarządowe, placówki kultury i oświaty, samorządy lokalne oraz przedsiębiorców. Prowadzone

działania dotyczą m. in. promocji lokalnych produktów ekologicznych, walorów przyrodniczych województwa oraz obejmowanie patronatem licznych konkursów i imprez poruszających problematykę ekologiczną.

Na terenie województwa podlaskiego istnieje kilka ośrodków edukacji ekologicznej. Prowadzone przez nie działania skupiają się przede wszystkim na promocji walorów przyrodniczych najbliższej okolicy oraz propagowaniu postaw proekologicznych. Najczęściej oferuje się aktywne formy edukacji tj.:

- zajęcia terenowe - na ścieżkach edukacyjnych, obserwacje ptaków, badania właściwości wody i gleby,
- warsztaty - np. z rozpoznawania tropów, oznaczania gatunków, dotyczące odpadów, energii, żywności itp.
- seminaria dla nauczycieli,
- konkursy wiedzy o przyrodzie, konkursy plastyczne i fotograficzne,
- organizowanie akcji i kampanii przyrodniczych.

Mocno rozwinięte są także formy typu:

- wystawy stacjonarne i objazdowe,
- opracowywanie pomocy dydaktycznych,
- projekcje filmów,
- działalność wydawnicza,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych.

Gminy: Suchowola, Korycin, Janów, należące do Związku Gmin "Kumiałka - Biebrza" w trosce o środowisko naturalne, potrzeby ochrony przyrody Bagien Biebrzańskich i pełne poparcie społeczności lokalnych dla obranego kierunku rozwoju gmin dorzecza Biebrzy - utworzyły Centrum Edukacji Ekologicznej na terenie Obwodu Ochronnego Trzrzeczki Biebrzańskiego Parku Narodowego, nieopodal wsi Zwierzyniec Wlk. i Kuderewszczyzna w gminie Dąbrowa Białostocka. Powyższe Centrum stwarza podstawę nawiązania bezpośrednich relacji pomiędzy mieszkańcami, a ich najbliższym środowiskiem naturalnym. Związkowe Centrum prowadzi rolę wspomagającą i stanowi element terenowego ośrodka edukacyjnego w sieci infrastruktury edukacji ekologicznej BPN.

Edukacja powinna być akceptowana i realizowana przez ogół nauczycieli, poprzez właściwe wykorzystanie treści ekologicznych zawartych w programach nauczania danego szczebla szkolnictwa. Treści związane z nauczaniem i wychowaniem pro środowiskowym należy prezentować w sposób bardzo interesujący, aby w następstwie uczyły one nowego podejścia do problemów związanych z ekologią. Cóż dają najpiękniejsze nawet treści werbalne, które nie rozbudzają autentycznych potrzeb czynnego uczenia się i rozwiązywania wysuwanych problemów. W edukacji ekologicznej każde dziecko powinno stać się aktywnym uczestnikiem, i umieć współdecydować o tym, czego i w jaki sposób się uczyć.

Przykładem do stworzenia systemu edukacji ekologicznej może być *Narodowy Program Edukacji Ekologicznej*, będący rozwinięciem i konkretyzacją zapisów

Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej. System edukacji ekologicznej powinien eliminować działania pozorne i mało efektywne, propagować zaś działania które przyczynią się aby zachować zdrowe środowisko oraz jego walory dla przyszłych pokoleń zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Główne cele Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej to:

1. Wdrożenie zaleceń Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej z uwzględnieniem zmian zachodzących w procesie reformowania Państwa oraz integracji z Unią Europejską;
2. Stworzenie mechanizmów pozwalających sprostać wyzwaniom związanym z wdrażaniem idei i zasad rozwoju zrównoważonego, pozwalających kształtować świadomość ekologiczną w warunkach demokratyzacji życia społecznego i wzrastającej roli komunikacji społecznej;
3. Zwiększenie efektywności edukacji ekologicznej przez promowanie najskuteczniejszych jej form i najważniejszych treści, wskazanie sposobów optymalnej alokacji środków finansowych, uporządkowanie przepływu informacji i decyzji z wykorzystując najlepsze krajowe i zagraniczne doświadczenia.

Cele operacyjne Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej to:

1. Dokonanie kompleksowej, empirycznej diagnozy funkcjonowania edukacji ekologicznej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem jej źródeł, priorytetów i stosowanych w niej metod i procedur wdrożenia.
2. Dostarczenie informacji o optymalnym systemie edukacji ekologicznej w kraju i o warunkach dochodzenia do takiego systemu.
3. Wypełnienie zobowiązań wynikających z sygnowanych przez RP porozumień międzynarodowych.
4. Inspirowanie potencjalnych podmiotów do tworzenia branżowych, resortowych, regionalnych, lokalnych, instytucjonalnych oraz innych programów edukacji ekologicznej.
5. Stworzenie jednolitego dokumentu pozwalającego monitorować rozwój edukacji ekologicznej w Polsce w kontekście oczekiwań społecznych i możliwości realizacyjnych.

Zgodnie z zapisami *Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej* wyróżniono następujące trzy sfery implementacji zapisów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej:

1. Edukacja formalna to zorganizowany system kształcenia zgodny z określonymi zasadami sformułowanymi w odpowiednich aktach prawnych (ustawy i rozporządzenia). Polski system edukacji formalnej obejmuje system oświaty i szkolnictwa wyższego.
2. Ekologiczną świadomość społeczną możemy określić jako stan wiedzy, poglądów i wyobrażeń ludzi o środowisku przyrodniczym, jego antropogennym obciążeniu, stopniu wyeksploatowania, zagrożeniach i ochronie, w tym także stan wiedzy o sposobach i instrumentach sterowania, użytkowania i ochrony środowiska. Świadomość ta kształtowana jest przede wszystkim przez organizacje państwowe, społeczne (Pozarządowe Organizacje Społeczne - POS) oraz media.

3. Szkolenia to zinstytucjonalizowane formy przekazywania wiedzy i umiejętności dla określonej grupy zawodowej lub społecznej służące podnoszeniu kwalifikacji niezbędnych zarówno w życiu zawodowym, działalności społecznej jak i dla potrzeb indywidualnych.

Trzy wyodrębnione sfery edukacji ekologicznej w chwili obecnej są ze sobą dość luźno powiązane i nie stymulują się wzajemnie, stąd też efektywność edukacji ukierunkowanej na propagowanie idei i zasad rozwoju zrównoważonego jest niewielka.

Edukacja ekologiczna nie ogranicza form stosowanych przy jej realizacji. Warunek atrakcyjności, niezbędny w procesie przebudowy postaw i utrwalania dobrych nawyków każe stosować możliwie bogatą gamę stymulatorów. Planowane formy edukacji ekologicznej to: akcje, festiwale, święta, manifestacje oraz inne imprezy uliczne, protesty, interpelacje i procedury odwoławcze, aukcje, festyny, happeningi, pokazy i zloty, olimpiady, targi, wystawy i dni otwarte w miejscach (instytucjach) związanych z ekologią, wycieczki, turystyka kwalifikowana, ścieżki dydaktyczne i przyrodnicze, publikacje, strony internetowe.

11 Zamierzenia gminy w zakresie ochrony środowiska

TABELA NR 13 Przedsięwzięcia inwestycyjne GMINY KORYCIN planowane do realizacji w latach 2012 – 2019

L.p.	Nazwa planowanego zadania	Lata realizacji	Etapy działania, harmonogram realizacji (stan zaawansowania)	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia ogółem [zł.]
1	Zagospodarowanie terenu nad zalewem w Korycinie	2013-2015	kontynuacja zadania	Gmina Korycin	W ramach zadań własnych i wg kosztorysów prac
2	Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Korycinie	2013-2015	Opracowanie dokumentacji Realizacja inwestycji	Gmina Korycin	W ramach zadań własnych i wg kosztorysów prac
3	Poprawa systemu małej retencji na rzece Kumiałce	2012	realizacji inwestycji	Gmina Korycin	320 000
4	II etap modernizacji i przebudowy dróg gminnych	2013	realizacji inwestycji	Gmina Korycin	4519419,22
5	Modernizacja systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy Korycin. (kontynuacja inwestycji)	2013-2015	realizacji inwestycji	Gmina Korycin	550 000
6	Budowa chodników w Korycinie i pozostałych miejscowościach gminy	2013-2015	realizacji inwestycji	Gmina Korycin	W ramach zadań własnych i wg kosztorysów prac
7	Przeprowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej wśród mieszkańców gminy w zakresie racjonalizacji zużycia energii oraz szkodliwości spalania odpadów na powierzchni ziemi w urzędzeniach do tego	2012-2019	Wydawanie broszur, ulotek i plakatów	Gmina Korycin	W ramach zadań własnych

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

	nieprzystosowanych					
8	Wdrożenie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz wielkogabarytowymi, wydzielonymi ze strumienia odpadów komunalnych (zorganizowanie 1-2 razy w roku zbiórki odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych od mieszkańców gminy)	2012-2019	realizacji inwestycji	Gmina Korycin, firma wywozowa, Zarząd Związku Gmin „Kumiałka-Biebrza”	wg budżetu	
9	Realizacja gospodarki odpadami wspólnie a gminami ze Związku Gmin „Kumiałka-Biebrza”	2012-2019	realizacji inwestycji	Gmina Korycin, firma wywozowa, Zarząd Związku Gmin „Kumiałka-Biebrza”	wg budżetu	

TABELA NR 14 Przedsięwzięcia nieinwestycyjne GMINY KORYCIN planowane do realizacji w latach 2012 – 2019

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
	Priorytet: ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO (PA)			
	Cel strategiczny(długoterminowy): Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza			
	Cel operacyjny(krótkoterminowy): PA1 Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza			
	Cel operacyjny(krótkoterminowy): PA2 Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych			
1.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie emisji niskiej, - modernizacja kotłowni, - zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne, - termomodernizacja budynków, - kontrola zakładów emitujących zanieczyszczenia do powietrza, - budowa obwodnic, przebudowa, modernizacja/ 	2014	Gmina podległe jej jednostki, przedsiębiorstwa energetyczne, administratorzy i właściciele	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki UE

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu technicznego dróg, - zakup pojazdów transportu publicznego o niskiej emisji spalin (w tym: zakup pojazdów spełniających normy emisji spalin euro 4 zasilanymi paliwem alternatywnym np. gazowym cng lub odnawialnym (bioetanol) w miejsce oleju napędowego), - inne działania mające na celu ograniczenie emisji z transportu (w tym rozwój komunikacji zbiorowej "przyjaznej dla użytkownika", prowadzenie odpowiedniej polityki parkingowej w centrach - wymuszającej ograniczenia korzystania z samochodów 			
Priorytet: GOSPODARKA WODNA (W)				
Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W1. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej				
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja i rozbudowa systemów poboru i uzdatniania wody - Budowa nowych oraz modernizacja istniejących sieci wodociągowych - Informowania społeczeństwa o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wykorzystywanej w kąpieliskach 	2014	Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, zarząd gminy, zarząd województwa, WSSE, RZGW	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki UE
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W2. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód				
3.	<ul style="list-style-type: none"> - Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej - Eliminacja nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych na cele przemysłowe oraz wprowadzanie - zamkniętych obiegów wody w przemyśle oraz wdooszczędnych technologii - Analiza wielkości zasobów dyspozycyjnych pod kątem reglamentacji uprawnień do korzystania 	2014	Administratorzy sieci, Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, zarząd gminy, RZGW, WIOŚ w Białymstoku	środki własne, środki UE

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
	<p>ze środowiska (ograniczenie poboru wód dla przemysłu i rolnictwa)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Doskonalenie monitoringu sieci wodociągowej pod względem ilościowym – Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z zasobami dyspozycyjnymi 			
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych				
4.	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa, rozbudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemu kanalizacji m.in. ujętych w Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz Programem wyposażenia w oczyszczalnie ścieków aglomeracji <2000 RLM – Budowa kanalizacji deszczowej – Budowa oczyszczalni przydomowych tam, gdzie brak będzie kanalizacji w okresie perspektywicznym – Budowa biogazowni m.in. w celu zagospodarowania ścieków z hodowli – Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków – Wdrożenie harmonogramu wywozu nieczystości płynnych i osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni – Redukcja zanieczyszczeń biodegradowalnych przez zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM – Ograniczanie wpływu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa przez wyposażanie w zbiorniki na gnojowice i płyty obornikowe i stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz racjonalne dawkowanie i przestrzeganie agrometeorologicznych terminów stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin (szkolenia) 	2015	<p>Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, zarząd gminy, zakłady przemysłowe, WIOŚ w Białymstoku, Właściciele gospodarstw domowych, podmioty gospodarcze, Właściciele gospodarstw rolnych, PODR</p>	<p>środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki UE, budżet gminy</p>

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016 – 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
<p>Cel operacyjny (krótkoterminowy): W4. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wzebrań powodziowych</p>				
5.	<ul style="list-style-type: none"> - Ustanowienie obszarów ochronnych dla GZWP - Wspieranie rolnictwa ekologicznego - Opracowanie warunków korzystania z wód regionu i zlewni - Prowadzenie monitoringu wód podziemnych i powierzchniowych <p>Cel operacyjny (krótkoterminowy): W4. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wzebrań powodziowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizacja zadań wynikających z "Programu nawodnień rolniczych województwa podlaskiego na lata 2007- 2013" w tym m.in. odbudowa, modernizacja i budowa nowych sztucznych zbiorników wodnych i stawów rybnych, piętzenie istniejących małych jezior i magazynowanie dodatkowych zasobów wody, odbudowa lub modernizacja: rzek , kanałów, wałów, modernizacja systemu nawodnień grawitacyjnych, modernizacja i odbudowa stacji pomp - Realizacja "Programu zwiększania lesistości kraju" - Dokonanie wstępnej oceny ryzyka powodzi - Retencjonowanie wód opadowych poprzez instalację odpowiednich urządzeń na ciągach kanalizacji deszczowej i rowów melioracyjnych - Monitorowanie stanu wałów i urządzeń wodnych oraz terenów osuwiskowych - Rekultywacja dna i brzegów rzek 	2014	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, RZGW, Wojewoda Podlaski, zarząd gminy, administratorzy cieków	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki UE
<p>Cel operacyjny (krótkoterminowy): W5. Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek</p>				
6.	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb - Ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów i naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Wdrażanie małej retencji na obszarach Natura 	2014	Gmina Administratorzy cieków i obiektów, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Lasy Państwowe	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki UE,

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
	2000 i innych cennych przyrodniczo, zwłaszcza w lasach i obszarach bagien i torfowisk			
Priorytet: OCHRONA PRZED HAŁASEM (H)				
Cel strategiczny (długoterminowy): Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): H1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas				
7.	<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring hałasu komunikacyjnego – Zwiększenie kontroli jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu 	2014	Zarząd gminy, Zarządcy dróg, linii kolejowych i lotnisk, WIOŚ w Białymstoku	środki własne, środki UE
Cel operacyjny (krótkoterminowy): H2. Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas				
8.	<ul style="list-style-type: none"> – Remont nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, – Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, – Utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku technicznych możliwości). – Zastosowanie różnych środków ograniczających rozprzestrzenienie się hałasu w środowisku: <ul style="list-style-type: none"> • budowę ekranów przeciwakustycznych, • stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli • tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, – Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem źródeł hałasu oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów – Interwencyjna działalność organów kontroli środowiska w przypadku poważnych naruszeń zasad przestrzegania emisji hałasu przemysłowego do środowiska 	2014	Gmina i podległe jej jednostki, Zarządcy dróg, WIOŚ w Białymstoku	środki własne, środki UE

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
<p style="text-align: center;">Priorytet: ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)</p> <p style="text-align: center;">Cel strategiczny (długoterminowy): Ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii</p> <p style="text-align: center;">Cel operacyjny (krótkoterminowy): OZE1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii</p>				
9.	<ul style="list-style-type: none"> – określenie potencjalnych możliwości rozwoju energetyki w regionie, – określenie działań wspierających rozwój energetyki w województwie podlaskim, – zidentyfikowanie barier ograniczających wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii w regionie, – termomodernizacja budynków, – modernizacja sieci przesyłowych i sieci rozdzielczych (pozwalająca obniżyć poziom awaryjności – modernizacja układów technologicznych skutkująca zmniejszeniem zużycia materiałów, wody lub energii. 	2014	Gmina i podległe jej jednostki, Przedsiębiorstwa, Administratorzy budynków	środki własne zarządów i właścicieli, NFOŚiGW, środki UE
<p style="text-align: center;">Priorytet: POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (PAP)</p> <p style="text-align: center;">Cel strategiczny (długoterminowy): Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych</p> <p style="text-align: center;">Cel operacyjny (krótkoterminowy): PPAP1. Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych</p>				
10.	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych – wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego – edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców gminy – wzmocnienie kadry pracowniczych monitoringów środowiska (straży pożarnej, WIOŚ) – wyposażenie służb monitoringów w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof – konieczność rozproszenia służb ochrony 	2014	Gmina i podległe jej jednostki, Podmioty gospodarcze, Służby interwencyjne, WIOŚ	Budżet województwa i gminy, środki własne podmiotów, Budżet państwa, środki własne samorządów, krajowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
	środowiska			
Priorytet: EKSPLOATACJA SUROWCÓW NATURALNYCH (SN)				
Cel strategiczny (długoterminowy): Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): SN1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni				
11.	– eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni, – wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalni w procesie planowania przestrzennego	2014	Gmina i podległe jej jednostki,	Budżet województwa
Priorytet: GLEBY I ICH ZANIECZYSZCZENIE (GL)				
Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona powierzchni ziemi				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL1. Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju				
12.	– rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego – przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne – zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając – im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą	Do 2014	Wojewoda, gmina i podległe jej jednostki, ARiMR, podmioty gospodarcze	Budżet państwa, środki własne samorządów, krajowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, banki – kredyty
Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL2. Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja				
13.	– rozpoznanie obszarów zanieczyszczonych – rekultywacja rozpoznanych obszarów	2014	Wojewoda, Gmina i podległe jej jednostki, ARiMR, podmioty gospodarcze	Budżet państwa, środki własne samorządów, krajowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, banki – kredyty preferencyjne oraz komercyjne kredyty bankowe
Priorytet: EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)				
Cel strategiczny (długoterminowy): Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa podlaskiego				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami				
14.	działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do możliwości wykorzystania innych	2014	Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu, Gmina i podległe jej	Budżet państwa, środki własne samorządów, krajowe fundusze

**Program ochrony środowiska dla gminy Korycin
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019**

LP.	Nazwa zadania	Planowany termin realizacji zadania	Jednostka realizacyjna	Źródła finansowania
	alternatywnych źródeł energii działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do uświadamiania mieszkańców zagrożenia jakie stanowi spalanie odpadów w piecach domowych edukacja w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami komunalnymi działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do kształtowania pozytywnych postaw mieszkańców w zakresie poszanowania energii		jednostki, media	ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, banki – kredyty preferencyjne oraz komercyjne kredyty bankowe
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE2. Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców				
15.	– propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne – podnoszenie świadomości w zakresie negatywnego wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych	2014	Zarządy Powiatów Gmina i podległe jej jednostki, media	Budżet państwa, środki własne samorządów, krajowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, banki – kredyty preferencyjne oraz komercyjne kredyty bankowe
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE3. Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska				
16.	– Przeprowadzenie edukacji ekologicznej celem zmniejszenia emisji hałasu, ze szczególnym naciskiem na promocję komunikacji zbiorowej, promocję proekologicznego korzystania z samochodów: carpooling (jazda z sąsiadem), ecodriving (ekojazda), – edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska – szkolenia dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, promocji rolnictwa ekologicznego, stosowania dobrych praktyk	2014	Zarządy Powiatów Gmina i podległe jej jednostki, media, PODR	Budżet państwa, środki własne samorządów, krajowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki własne podmiotów gospodarczych, banki – kredyty preferencyjne oraz komercyjne kredyty bankowe

Źródło: „Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014”

11.1 Inwestycje w zakresie modernizacji dróg

Dynamiczny wzrost ruchu drogowego, a w szczególności rosnący w ostatnich latach ruch samochodów ciężarowych o dużej ładowności po drogach do tego nie przystosowanych, powoduje przyspieszoną degradację ich nawierzchni, ciągle pogarszającego się stanu sieci dróg na terenie gminy, co za tym idzie potrzeby ich modernizacji.

Gmina Korycin planuje w roku 2013 realizację etapu drugiego, który zakłada dokończenie modernizacji wszystkich pozostałych dróg gminnych przy udziale budżetu gminy oraz innych źródeł pochodzących z UE. Jest to kontynuacja pierwszego etapu zadania- „Integracja dróg gmin Korycin i Suchowola z siecią krajową i regionalną”.

Ogólny koszt modernizacji dróg na terenie gminy Korycin szacunkowo wyniesie 4 519 419,22 PLN.

11.2 Podsumowanie

Szacunkowa wartość kosztorysowa wszystkich zadań(infrastruktura i ochrona środowiska) realizowanych i planowanych do realizacji na terenie gminy Korycin wynosi około 5 389 419,22 PLN. W tym zadania z zakresu ochrony środowiska 830 000 PLN. Jest jednak duża część zadań planowanych, której koszty w dużej mierze zależą od stanu budżetu gminy w związku z tym na obecną chwilę niemożliwe jest określenie jej wielkości.

12 ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

12.1 Cele i zasady Polityki ekologicznej państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele 6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań należy zaliczyć:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej

KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH

1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Cele średniookresowe do 2016 r.

Głównym celem strategicznym jest doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów.

2. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska

Cele średniookresowe do 2016 r.

Głównym celem jest uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko.

3. Zarządzanie środowiskowe

Cele średniookresowe do 2016 r.

Celem podstawowym jest jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.

1. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Cele średniookresowe do 2016 r.

Głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,

- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

2. Rozwój badań i postęp techniczny

Cele średniookresowe do 2016 r.

Głównym celem jest zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.

3. Odpowiedzialność za szkody w środowisku

Cele średniookresowe do 2016 r.

Celem polityki ekologicznej jest stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy.

4. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Cele średniookresowe do 2016 r.

W perspektywie średniookresowej jest konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

1. Ochrona przyrody

Cele średniookresowe do 2016 r.

Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.

2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cele średniookresowe do 2016 r.

W perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury

gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej

3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody

Cele średniokresowe do 2016 r.

Głównym celem średniokresowym jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

4. Ochrona powierzchni ziemi

Cele średniokresowe do 2016 r.

Głównymi celami średniokresowymi dla ochrony powierzchni ziemi, a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:

- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

5. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cele średniokresowe do 2016 r.

Podstawowym celem jest racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją. W terminie do 2016 r. jest konieczne:

- doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopaliny i wód podziemnych,
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopaliny,
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopaliny,
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopaliny w procesie planowania przestrzennego,
- wykonanie bilansu pojemności struktur geologicznych, w których możliwa jest sekwestracja dwutlenku węgla na terenie Polski,
- rozpoznanie geologiczne złóż soli kamiennej, wyczerpanych złóż ropy i innych struktur geologicznych pod kątem magazynowania ropy naftowej i gazu ziemnego oraz składowania odpadów, w tym promieniotwórczych,

- dokończenie dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

1. Środowisko a zdrowie

Cele średniokresowe do 2016 r.

Celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

2. Jakość powietrza

Cele średniokresowe do 2016 r.

Najważniejszym zadaniem będzie dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych. Z Dyrektywy LCP wynika, że emisja z dużych źródeł energii, o mocy powyżej 50 MWc, już w 2008 r. nie powinna być wyższa niż 454 tys. ton dla SO₂ i 254 tys. ton dla NO_x. Limity te dla 2010 r. wynoszą dla SO₂ - 426 tys., dla NO_x - 251 tys. ton, a dla roku 2012 wynoszą dla SO₂ - 358 tys. ton, dla NO_x - 239 tys. ton. Trzeba dodać, że są to limity niezwykle trudne do dotrzymania dla kotłów spalających węgiel kamienny lub brunatny nawet przy zastosowaniu instalacji odsiarczających gazy spalinowe. Podobnie trudne do spełnienia są normy narzucone przez Dyrektywę CAFE, dotyczące pyłu drobnego o granulacji 10 mikrometrów (PM₁₀) oraz 2,5 mikrometra (PM_{2,5}). Do roku 2016 zakłada się także całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.

3. Ochrona wód

Cele średniokresowe do 2016 r.

Do końca 2015 r. Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM. Osiągnięcie tego celu będzie oznaczało przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, a także realizację Bałtyckiego Programu Działań dotyczącego walki z eutrofizacją wód Bałtyku. Naczelnym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Ten długofalowy cel powinien być zrealizowany do 2015 r. tak, jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, natomiast w polskim prawodawstwie ustawa - Prawo wodne. Cel ten będzie realizowany przez opracowanie dla każdego wydzielonego w Polsce obszaru dorzecza planu gospodarowania wodami oraz programu wodno-środowiskowego kraju. W tych dokumentach planistycznych zawarte będą między innymi informacje na temat działań, które należy podjąć w terminie do końca 2012 r., aby móc osiągnąć zakładane cele środowiskowe. Plany gospodarowania wodami opracowane zostaną do grudnia

2009 r. Dokumenty te, zgodnie z ustawą - Prawo wodne, zatwierdzone są przez Radę Ministrów.

4. Gospodarka odpadami

Cele średniokresowe do 2016 r.

Celami średniokresowymi w zakresie gospodarki odpadami są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865),
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów

5 . Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych

Cele średniokresowe do 2016 r.

Celem średniokresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

6. Substancje chemiczne w środowisku

Cele średniokresowe do 2016 r.

Średniokresowym celem polityki ekologicznej w odniesieniu do chemikaliów jest stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Założenia wyjściowe Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010

12.2 Założenia wyjściowe Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014

Głównym celem *Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014*, zwanego dalej *Programem*, jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju województwa podlaskiego, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa w skali regionu. Dokument w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

Program uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju województwa, określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych.

Program przygotowany został z udziałem szerokich konsultacji społecznych, przy uwzględnieniu głosów środowiska naukowego, gospodarczego, pracowniczego, kulturalnego i pozarządowego. Założenia do dokumentu, materiały, wnioski przedstawiano w mediach, w Internecie.

Główne funkcje *Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011– 2014* to:

- realizacja polityki ekologicznej państwa na terenie województwa podlaskiego
- strategiczne zarządzanie regionem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju
- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie
- pomoc przy konstruowaniu budżetu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku
- organizacja systemu informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Program obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:

- ochronę środowiska przyrodniczego,
- gospodarkę leśną,
- gospodarkę wodną,
- ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami,
- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego,
- kształtowania świadomości ekologicznej,
- propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej.

Misją Programu jest **ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO PRZY POPRAWIE I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO**.

Powyzsza misja będzie realizowana poprzez priorytety i działania ekologiczne województwa. *Program* będzie realizowany przez cele długoterminowe, nazywane dalej priorytetami, obejmujące lata 2011-2018 oraz przez cele krótkoterminowe (szczegółowe) w ramach każdego z celów długoterminowych, realizowane w latach 2011 - 2014.

Biorąc pod uwagę założenia wyjściowe z POŚWP na lata 2011 – 2014, Program Ochrony Środowiska dla gminy Korycin na lata 2012 – 2015, określa własne priorytety i zadania do realizacji (rozdział 13), które są spójne z dokumentami wyższego rzędu.

12.3 Założenia wyjściowe Programu Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata

Program ochrony środowiska powiatu sokólskiego na lata 2010 – 2013 stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej Państwa na terenie powiatu, opierającej się w głównej mierze na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument określa cele i zadania środowiskowe, harmonogram tych działań oraz środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów.

Misją Programu jest **ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWÓJU POWIATU SOKÓLSKIEGO PRZEZ WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI Z ZACHOWANIEM WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH..**

Cele „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Sokólskiego na lata 2010 – 2013” przewidują:

- ochronę i zachowanie bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych powiatu sokólskiego,
- utrzymanie istniejących i powołanie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu, w tym sieci obszarów Natura 2000,
- ochronę zasobów i poprawę jakości wód podziemnych, racjonalne użytkowanie kopalin, gleb i powierzchni ziemi,
- ochronę zasobów wód powierzchniowych, poprawę ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu,
- poprawę stanu czystości terenów i zapobieganie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi,
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego,
- ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków,
- wzrost wiedzy społeczeństwa o stanie środowiska naturalnego, jego zagrożeniach oraz sposobach przeciwdziałania zagrożeniom,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprawa komunikacji społecznej w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych powiatu.

Program będzie realizowany przez następujące priorytety (długo i krótko terminowe), w oparciu o „Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego” :

Priorytet I rozwój infrastruktury ochrony środowiska:

- ✓ ograniczenie hałasu komunikacyjnego,
- ✓ rozwój infrastruktury drogowej w celu ograniczenia emisji hałasu i wibracji, budowa obwodnic,
- ✓ ograniczenie emisji pyłów do powietrza,
- ✓ dotrzymanie norm jakości powietrza dotyczących zapylenia,
- ✓ wykorzystywanie technologii przyjaznych środowisku,

- ✓ modernizacja kotłowni i inwestycje z zakresu źródeł energii odnawialnej (z wyłączeniem tych, które powodują wzrost emisji zapylenia w strefach o przekroczonej normie pyłu),
- ✓ ograniczenia eutrofizacji wód (rolnictwo, doczyszczanie ścieków, gospodarka ściekowa na wsi),
- ✓ rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej na obszarze województwa,
- ✓ modernizacja przestarzałych oczyszczalni ścieków,
- ✓ przywrócenie prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym.

Priorytet II ochrona ekologiczna:

- ✓ ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego,
- ✓ aktywna ochrona przyrody i krajobrazu,
- ✓ troska o gatunki chronione,
- ✓ zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery,
- ✓ spełnianie wymogów regionalnego systemu informacji o trasach przewozu i miejscach składowania materiałów niebezpiecznych,
- ✓ spełnianie wymogów regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i wspieranie służb ratownictwa,
- ✓ wzmocnienie kontroli w zakresie ochrony przed hałasem w zakładach usługowych produkcyjnych,
- ✓ kompensacja strat obszarów Natura 2000,
- ✓ ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków,
- ✓ ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalni na środowisko przez eliminację nielegalnych eksploatacji i niedopuszczenie do podejmowania wydobycia kopalni bez wymaganej koncesji,
- ✓ opracowanie i realizacja Programów Ochrony Powietrza.

Priorytet III racjonalna gospodarka odpadami, przyjazna środowisku w celu ochrony wód i powierzchni ziemi:

- ✓ kompleksowa gospodarka odpadami,
- ✓ modernizacja przestarzałych składowisk,
- ✓ rozszerzenie systemu segregacji odpadów,
- ✓ selekcjonowanie odpadów,
- ✓ bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym w szczególności w zakresie unieszkodliwiania azbestu i odpadów poakcyjnych,
- ✓ wprowadzenie skutecznego systemu monitoringu składowanych odpadów komunalnych i oddziaływania wysypisk na środowisko,
- ✓ likwidacja dzikich wysypisk,
- ✓ edukacja ekologiczna z zakresu gospodarki odpadami.

Priorytet IV budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa:

- ✓ zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa,
- ✓ propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji,

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

- ✓ edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach,
- ✓ tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej,
- ✓ kształtowanie polityki informacyjnej mającej na celu rezygnację przez firmy i instytucje z konwencjonalnych źródeł energii,
- ✓ mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych,
- ✓ wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska,
- ✓ podnoszenie skuteczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska.

13 Ustalenia Programu

13.1 Cele i zadania Programu

Misją⁵ Programu jest

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY KORYCIN PRZY POPRAWIE I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Powyższa misja będzie realizowana poprzez priorytety i działania ekologiczne gminy. Program będzie realizowany przez cele długoterminowe, nazywane dalej priorytetami, obejmujące lata 2012-2019 oraz przez cele krótkoterminowe (szczegółowe) w ramach każdego z celów długoterminowych, realizowane w latach 2012 - 2015.

Priorytet I Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

- ograniczenie hałasu komunikacyjnego,
- rozwój infrastruktury drogowej w celu ograniczenia emisji hałasu i wibracji,
- ograniczenie emisji pyłów do powietrza,
- dotrzymanie norm jakości powietrza dotyczących zapylenia,
- wykorzystywanie technologii przyjaznych środowisku,
- modernizacja kotłowni i inwestycje z zakresu źródeł energii odnawialnej
- ograniczenia eutrofizacji wód (rolnictwo, gospodarka ściekowa na terenie gminy),
- rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- przywrócenie prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym.

Priorytet II Ochrona ekologiczna

- ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego,
- aktywna ochrona przyrody i krajobrazu,
- zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery,
- spełnianie wymogów regionalnego systemu informacji o trasach przewozu i miejscach składowania materiałów niebezpiecznych,
- spełnianie wymogów regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i wspieranie służb ratownictwa,
- wzmocnienie kontroli w zakresie ochrony przed hałasem w zakładach usługowych produkcyjnych,

⁵ Misja zgodna z dokumentem „Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 – 2014”

- ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalni na środowisko przez eliminację nielegalnych eksploatacji i niedopuszczenie do podejmowania wydobycia kopalni bez wymaganej koncesji,

Priorytet III Racjonalna gospodarka odpadami, przyjazna środowisku w celu ochrony wód i powierzchni ziemi

- kompleksowa gospodarka odpadami,
- rozszerzenie systemu segregacji odpadów,
- selekcjonowanie odpadów,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- edukacja ekologiczna z zakresu gospodarki odpadami.

Priorytet IV Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa

- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji,
- edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach,
- kształtowanie polityki informacyjnej mającej na celu rezygnację przez firmy i instytucje z konwencjonalnych źródeł energii,
- mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych,
- wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska,
- podnoszenie skuteczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska.

14 ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM I INSTRUMENTY OCHRONY

Proces zarządzania obejmuje następujące czynności: planowanie, organizowanie, decydowanie, motywowanie, kontrolowanie. W każdym systemie zarządzania można wyodrębnić sferę procesów realnych i sferę regulacji. Sfera procesów realnych obejmuje działalność człowieka skierowaną bezpośrednio na podmioty materialne i przekształcenie materii, a sfera regulacji – całość procesów informacyjnych, myślowych i decyzyjnych, podejmowanych z myślą o kształtowaniu systemu sfery realnej.

W Polsce zarządzanie środowiskiem funkcjonuje na 4 poziomach: centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Podział kompetencji stanowi dużą uciążliwość zarówno dla administracji publicznej, jak i dla wszystkich stron biorących udział w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony środowiska. Struktura organizacyjna ochrony środowiska nie ma charakteru hierarchicznego. Składają się na nią odrębne i niezależne od siebie organy rządowe i samorządowe, a dany szczebel administracji realizuje w zasadzie tylko te zadania, których nie można realizować na szczeblu niższym.

Wg Art.376 Ustawy prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150.ze zm.)

Organami Ochrony Środowiska, z zastrzeżeniem art.377, są:

- 1) wójt, burmistrz lub prezydent miasta;
- 2) starosta;
- 2a) sejmik województwa;
- 2b) marszałek województwa;
- 3) wojewoda;
- 4) minister właściwy do spraw środowiska;
- 5) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- 6) regionalny dyrektor ochrony środowiska

Samorząd Województwa dysponuje kompetencjami o charakterze strategicznym: ustala strategię rozwoju województwa, politykę przestrzenną w postaci planu zagospodarowania przestrzennego a także wojewódzkie programy. Z mocy prawa opracowanie i realizacja tych dokumentów należy do *Zarządu Województwa*.

Marszałek Województwa – zajmuje się egzekwowaniem opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska i ich redystrybucją na rzecz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej; prowadzi także bazę danych o emisjach substancji, wytwarzanych odpadach, pobranej ilości wody w województwie. Jest organem w zakresie melioracji wodnych. Wydaje decyzje analogiczne do starosty, ale w odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających obligatoryjnie raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Sejmik - uchwała wojewódzki plan zagospodarowania przestrzennego, strategię rozwoju województwa, program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami.

Starosta – główny decydent w ochronie środowiska, wydający decyzje dla przedsięwzięć, które są klasyfikowane jako przedsięwzięcia mogące znacząco

oddziaływać na środowisko (**ZAŁĄCZNIK NR 5**) sprawujący nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa, spółkami wodnymi, racjonalną gospodarką łowiecką, realizujący zadania z zakresu edukacji ekologicznej.

Rada Powiatu - uchwała *Program ochrony środowiska* co 2 lata analizuje raporty z realizacji *Programu ochrony środowiska* ustanawia obszary ograniczonego użytkowania wokół niektórych instalacji (składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, oczyszczalni ścieków, tras komunikacyjnych, linii i stacji elektroenergetycznych oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjnej), wyraża zgodę na powołanie społecznej straży rybackiej.

Wójt, burmistrz, prezydent miasta - rozpatrują sprawy związane z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami, wycinaniem drzew, krzewów, utrzymaniem zieleni, realizują uchwały rad gmin w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach, zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię, odprowadzenia ścieków, systemu zbierania odpadów komunalnych, realizacji postanowień planu zagospodarowania przestrzennego gminy.

Rada Gminy - uchwała miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwała budżet gminy, uchwała plany gospodarcze i rozwojowe mikroregionu, ustala zakres działań jednostek pomocniczych, uchwała podatki i opłaty lokalne, w tym np.: stawki za usuwanie i unieszkodliwianie odpadów, czy podejmuje decyzje odnośnie współpracy z innymi jednostkami, jak np.: utworzenie związku gmin.

— Jednostki kontrolno – monitoringowe

Inspekcja Ochrony Środowiska – wykonuje kontrole przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez wszystkich korzystających ze środowiska, bada i ocenia stan środowiska (monitoring środowiska), wymierza kary za nieprzestrzeganie wymogów ochrony środowiska, prowadzi działania zapobiegające nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

Zadania z ochrony środowiska niejednokrotnie są także realizowane przez stowarzyszenia i związki gmin, powołane np. w celu wspólnej gospodarki odpadami.

Podział kompetencji w zakresie ochrony środowiska nakłada na wszystkie szczeble samorządu i organów rządowych obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania. Należy podkreślić wzmocnienie relacji i wpływu organów samorządowych na działanie Inspekcji Ochrony Środowiska oraz uprawnienia kontrolne organów samorządowych.

Do instrumentów prawnych ochrony środowiska należą:

1. Pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia:
 - zintegrowane,
 - na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
 - na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
 - na pobór wody,

- na wytwarzanie odpadów.
- 2. Zezwolenia między innymi na:
 - przewóz lub wywóz odpadów niebezpiecznych za granicę,
 - odzysk, unieszkodliwianie i transport, zbieranie odpadów,
 - przewożenie przez granicę państwa określonych roślin i zwierząt.
- 3. Oceny między innymi:
 - jakości powietrza,
 - jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
 - stanu akustycznego środowiska,
 - pól elektromagnetycznych w środowisku.
- 4. Rejestry terenów, na których, między innymi:
 - stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu,
 - stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych,
 - stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby,
 - występują obszary lub obiekty objęte ochroną.
- 5. Raporty między innymi:
 - bezpieczeństwa,
 - oddziaływaniu na środowisko
- 6. Zgody między innymi:
 - na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze,
 - na gospodarcze wykorzystanie odpadów
- 7. Koncesje wydane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego; pkt 1, pkt. 6,
- 8. Zgłoszenia, np. poważnych awarii do GIOŚ,
- 9. Informacje np. o stanie środowiska.
- 10. Programy między innymi:
 - ochrony środowiska,
 - ochrony powietrza,
 - zalesień,
 - ochrony środowiska przed hałasem.
- 11. Plany między innymi:
 - gospodarki odpadami,
 - działań, sporządzane w przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu,
 - gospodarowania wodami dorzecza,
 - zewnętrzne plany ratownicze,
 - ochrony przeciwpowodziowej.

Do instrumentów strukturalnych umożliwiających realizację *Programu Ochrony Środowiska* należą:

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 - 2015, z perspektywą na lata 2016- 2019*

- plany zagospodarowania przestrzennego (przygotowywane przez gminy),
- programy obszarowe realizujące różne cele ekologiczne,
- strategie sektorowe (które powinny również spełniać wymogi ochrony środowiska).

15 ZAMIERZENIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Zamierzenia gminy Korycin w zakresie ochrony środowiska analizowano na podstawie ankiet i zadań długoterminowych w opracowanym dotychczas programie ochrony środowiska oraz innych dokumentach strategicznych gminy. Analizą objęto następujące rodzaje dokumentów:

- program ochrony środowiska,
- plan gospodarki odpadami,
- plan rozwoju lokalnego,
- studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Program ochrony środowiska obejmuje analizę aktualnego stanu poszczególnych komponentów środowiska oraz infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska, a także wynikające z przeprowadzonej analizy priorytety i zadania. W większości program zawiera wykaz przedsięwzięć niezbędnych do realizacji ze wskazaniem źródeł ich finansowania.

Plan gospodarki odpadami w sposób szczegółowy bilansuje ilościowo wytwarzane odpady, opisuje sposób postępowania z odpadami oraz przedstawia propozycje organizacyjne i techniczne selektywnej zbiórki odpadów wraz z metodami ich usuwania i unieszkodliwiania. Celem planu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadami. Zawiera on szacunkowe koszty i źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć.

Pozostałe rodzaje dokumentów nakreślają przeważnie jedynie cele i kierunki rozwoju gminy z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska.

Główne zamierzenia gminy z zakresu ochrony środowiska to:

- modernizacja sieci wodociągowej,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
- modernizacja zbiornika retencyjnego,
- modernizacja i przebudowa dróg,
- edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży.

Zadania te mają być finansowane ze środków własnych gminy i wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska oraz ze środków finansowych NFOŚiGW oraz Funduszy Strukturalnych. Wartości inwestycji podane w poszczególnych dokumentach są jedynie szacunkowe, a potrzeby finansowe w tym zakresie ogromne. Planowane zamierzenia będą realizowane przez szereg kolejnych lat.

16 UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE PROGRAMU

Realizacja *Programu* odbywać się będzie poprzez wykorzystanie przez władze samorządowe instrumentów prawnych, ekonomicznych – finansowych i społecznych. Ważnym czynnikiem realizacyjnym jest również przynależność Polski do Wspólnoty Europejskiej. Koordynatorem i głównym wykonawcą *Programu* będzie organ wykonawczy gminy – Wójt.

16.1 Uwarunkowania prawne

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa na poziomie regionalnym Wójt w art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska został obligowany do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 14 ww. ustawy *Program* określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne (w tym: poziomy celów długoterminowych),
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Projekt dokumentu podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy gminy, a następnie uchwaleniu przez Radę Gminy. Z wykonania programu Wójt sporządza co 2 lata raport, który przedstawia Radzie Gminy.

Realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016 – 2019* odbywać się będzie zgodnie z przepisami prawa polskiego i unijnego, w szczególności przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

16.2 Uwarunkowania ekonomiczne

Szczególne znaczenie ma ekonomiczny aspekt realizacji *Programu*. Bez zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych oraz źródeł finansowania nie możliwa jest realizacja *Programu*.... Analizując wydatki z budżetów gminy, zauważyć można, że zadania z zakresu ochrony środowiska są bardzo kosztowne. Gmina musi korzystać ze źródeł zewnętrznego finansowania.

Konieczne jest zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych na realizację priorytetów i celów niniejszego dokumentu. Wciąż brakuje źródeł finansowania obszarów chronionych i mechanizmów finansowych. Główne źródła „dochodu” wspomagające realizację dokumentu, na wszystkich szczeblach administracji samorządowej w województwie podlaskim, to:

- instytucjonalne:

- budżety własne jednostek samorządu terytorialnego,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Ekofundusz
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej
- budżet Państwa
- banki

➤ przedmiotowe:

- administracyjne kary pieniężne wymierzone za niedopełnianie standardów określonych decyzjami administracyjnymi,
- grzywny,
- opłaty koncesyjne, za eksploatację kopalni,
- opłaty za korzystanie ze środowiska, realizowane zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- kary i opłaty za brak pozwoleń w zakresie ochrony środowiska,
- środki mieszkańców i przedsiębiorców
- dotacje, spadki i darowizny.

Środki własne samorządu terytorialnego

Na realizację części zadań jednostki samorządu terytorialnego będą musiały przeznaczyć własne środki. Do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie. Fundusze te pochodzą z bieżących środków, takich jak np. podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Zasady funkcjonowania narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z póź. zm.).

Zasadniczym celem **Narodowego Funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych www.nfosigw.gov.pl. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami, zakłada się dofinansowanie zadań inwestycyjnych zgodnych z niżej wymienionymi programami priorytetowymi.:

- likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych,
- przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych,

- realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych (w tym budowa zakładów przetwórstwa odpadów oraz wspomaganie systemów zagospodarowania osadów ściekowych).

Rolą **wojewódzkiego funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOSiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być finansowane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Fundusze oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, mogą także:

- ✓ udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- ✓ wносить udziały spółek działających w kraju,
- ✓ nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

Programy Operacyjne na lata 2007 – 2013

Programy Operacyjne stanowią podstawowe narzędzia do osiągnięcia założonych w *Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007 – 2013* celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w ochronę środowiska w Polsce, w nowym okresie programowym na lata 2007-2013 będzie *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ)*. Głównym celem *Programu* jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Na realizację POLiŚ w latach 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 36 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 27 848,3 mln euro (w tym ze środków Funduszu Spójności – 21 511,06 mln euro (77%) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 6 337,2 mln euro (23%). *Program* obejmie wsparciem takie dziedziny jak: transport, środowisko, energetykę, kulturę i dziedzictwo kulturowe, szkolnictwo wyższe, a także ochronę zdrowia.

W zakresie ochrony środowiska przewidziano dofinansowanie dla dużych inwestycji komunalnych, inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego, a także edukacji ekologicznej. Wsparcie z *Programu* otrzymają zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, parki narodowe i Lasy Państwowe.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Program ma na celu wspieranie projektów o dużym znaczeniu dla gospodarki, jak również wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności. Wspierane będą działania z zakresu innowacji: produktowej, procesowej (usługowej) oraz organizacyjnej. Wspierana i promowana będzie innowacyjność na poziomie co najmniej krajowym i/lub międzynarodowym (określana jako innowacyjność średnia i wysoka).

Cele szczegółowe PO IG:

- zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,
- wzrost konkurencyjności polskiej nauki,
- zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym,
- zwiększenie udziału innowacyjnych, produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym,
- tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Celem głównym *Programu* jest: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. *Program* składa się z 11 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym.

Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej

W latach 2007-2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym będzie realizowana w ramach odrębnego celu polityki spójności Unii Europejskiej – Europejska Współpraca Terytorialna (EWT).

Przewiduje się realizację następujących programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej z udziałem Polski:

- współpraca transgraniczna:
 - trzy dwustronne programy na granicy polsko-niemieckiej (z udziałem Meklemburgii, Brandenburgii i Saksonii),
 - Polska – Republika Czeska,
 - Polska – Słowacja,
 - Polska – Litwa,
 - Polska – Szwecja – Dania (Południowy Bałtyk).
- współpraca transnarodowa:
 - Obszar Europy Środkowo-Wschodniej,
 - Region Morza Bałtyckiego,
- program współpracy międzyregionalnej obejmujący całe terytorium UE.

Na granicach zewnętrznych UE współpraca transgraniczna z krajami partnerskimi będzie wspierana ze środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa. W ramach tego instrumentu z udziałem Polski realizowane będą programy

współpracy transgranicznej z Ukrainą, Białorusią i Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Siedmioletni *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)* ma przyczynić się do zapewnienia opłacalności produkcji rolnej, modernizacji gospodarstw i przetwórstwa artykułów rolnych, wspartych przez rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej.

W ramach *PROW* zagadnienia środowiskowe realizowane będą w ramach następujących działań:

- wsparcie gospodarstw na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW),
- płatności dla obszarów Natura 2000 oraz związanych z wdrożeniem Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- program rolnośrodowiskowy (płatności rolnośrodowiskowe),
- zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne,
- odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych,
- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej:
 - gospodarka wodno-ściekowa w szczególności zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
 - tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych,
 - wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy,
 - poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów, gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2013

Priorytet V – Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

Celem głównym Priorytetu V jest zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji.

Narastające zagrożenia i niekorzystne zjawiska będące wynikiem działalności gospodarczej, wymagają systematycznej troski i dążenia do polepszenia lub zachowania obecnego stanu środowiska naturalnego regionu. Działania w ramach tego priorytetu będą zmierzać do poprawy jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń, poprawy zaopatrzenia w wodę, jakości wód powierzchniowych i podziemnych, minimalizowania ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenia systemu ich odzyskiwania i unieszkodliwiania, zapobiegania powodziom, wsparcia zarządzania ochroną środowiska oraz do wzrostu wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. Wsparcie uzyskać mogą inwestycje skierowane na zwiększenie zasięgu

i jakości funkcjonowania infrastruktury komunalnej, w tym zwłaszcza sieci kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków i systemów zagospodarowania odpadów, wpływające przede wszystkim na poprawę warunków życia mieszkańców Podlasia, a także na zwiększenie dostępu do terenów wypoczynkowych i turystycznie atrakcyjnych.

Beneficjentami mogą być:

- ◆ jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- ◆ związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- ◆ podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina, powiat lub województwo, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy,
- ◆ podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu ochrony środowiska,
- ◆ jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych,
- ◆ spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysków lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia,
- ◆ jednostki organizacyjne Lasów Państwowych,
- ◆ służby ratownicze,
- ◆ organizacje pozarządowe.

Wartość projektu dofinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego nie może przekroczyć 5 mln euro. Procentowy poziom wsparcia wynosi maksymalnie 85% wydatków kwalifikowalnych.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

To instrumenty finansowe przeznaczone dla nowych państw członkowskich Unii Europejskiej. Są to dodatkowe, obok Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności, źródła bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Państwami - Darczyńcami są 3 kraje EFTA (Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu) - Norwegia, Islandia i Lichtenstein. Kraje te w zamian za możliwość korzystania ze swobód Jednolitego Rynku, zobowiązały się stworzyć Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy EOG w celu stworzenia warunków do udzielenia pomocy finansowej mniej zamożnym członkom UE posiadającym najniższy poziom PKB. Głównym celem utworzonych mechanizmów finansowych jest wyrównywanie poziomu rozwoju gospodarczego i społecznego w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Rząd polski podpisał w październiku 2004 roku umowy z państwami-darczyńcami, które uregulowały warunki pozyskiwania środków finansowych przez polskich beneficjentów.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy EOG przekazują swoje środki finansowe na realizację projektów związanych z ochroną środowiska w ramach określonych obszarów priorytetowych.

Priorytet 1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez między innymi redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii, w tym:

- rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych w celu eliminowania źródeł niskiej emisji,
- zastąpienie przestarzałych źródeł energii cieplnej nowoczesnymi (w tym likwidacja przestarzałych kotłowni węglowych),
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków,
- budowa sieci kanalizacyjnych.

Priorytet 2. Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami, w tym:

- zmniejszanie energo-, materiału i wodochłonności produkcji i usług poprzez poprawę
- efektywności wykorzystania zasobów produkujących,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- wspieranie procesu tworzenia „zielonych” miejsc pracy i „zielonych zamówień”
- działania na rzecz poprawy poziomu edukacji ekologicznej,
- działania zachęcające do ochrony, poprawy i przywracania różnorodności biologicznej,
- działania na rzecz wsparcia gospodarki leśnej.

Program Life+

LIFE+ jest kontynuacją Instrumentu Finansowego LIFE, utworzonego przez Komisję Europejską w 1992 roku. W trakcie trzech kolejnych edycji dofinansowano realizację łącznie ponad 2500 projektów we wszystkich krajach członkowskich. W latach 2004-2006 z tej formy dofinansowania skorzystała również Polska, na obszarze której realizowano cztery projekty z zakresu ochrony środowiska i różnorodności biologicznej.

LIFE+ powinien bezpośrednio wspierać realizację priorytetów *Programu Działań na Rzecz Środowiska (2002-2012)*, do których należą:

- ochrona przyrody i bioróżnorodności,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- zminimalizowanie negatywnych skutków wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie ludzi,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i racjonalna gospodarka odpadami.

W ramach części budżetu LIFE+ będącego w dyspozycji Komisji Europejskiej ekologiczne organizacje pozarządowe, które działają minimum w trzech krajach UE, będą mogły ubiegać się o dotacje w wysokości 70% kosztów kwalifikowanych.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Rząd Polski w październiku 2004 r. podpisał dwie umowy, które umożliwiają korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Darczyńcami są 3 kraje EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu): Norwegia, Islandia i Lichtenstein.

Pomoc udzielana jest w ramach dwóch instrumentów finansowych: Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

Środki dostępne są m.in. na realizację projektów w ramach następujących obszarów tematycznych:

- ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez między innymi redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii,
- promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami,
- ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast,
- ochrona środowiska, z uwzględnieniem
- administracyjnych zdolności wprowadzania w życie odpowiednich przepisów UE istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych,
- polityka regionalna i działania transgraniczne.

Zgodnie z Zasadami i Procedurami wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG oraz Zasadami i Procedurami wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego o środki finansowe mogą ubiegać się wszystkie sektorowe instytucje publiczne i prywatne, jak również organizacje pozarządowe stanowiące osoby prawne w Polsce i działające w interesie społecznym – np. władze krajowe, regionalne lub lokalne, instytucje naukowe/badawcze, instytucje środowiskowe, organizacje społeczne i organizacje społecznego partnerstwa publiczno-prywatnego.

Komercyjne kredyty bankowe

Komercyjne kredyty bankowe ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych.

Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy. Niedostępność środków w odpowiedniej ilości zmusi samorządy do wyboru i realizacji zadań najpilniejszych.

Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach

Preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, udzielane są przez banki bez możliwości umorzeń. Kredytobiorca musi posiadać przynajmniej 50% własnych środków na sfinansowanie zadania.

16.3 Planowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne zapewnia warunki równowagi przyrodniczej w procesie organizacji przestrzeni dla potrzeb społeczności i prognozowania rozwoju gospodarczego. Kierunek ten jest zgodny z zasadniczymi celami polityki Unii Europejskiej zawartymi między innymi w dokumencie Europejskiej Perspektywy Rozwoju Przestrzennego. Krajowe przepisy dotyczące konieczności przedstawiania zagadnień dotyczących ochrony środowiska w planie zagospodarowania przestrzennego zawarte są w Ustawie z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), a także w ustawach ustanawiających samorządy poszczególnych szczebli i określających ich kompetencje, w tym zakresie gospodarki przestrzennej tj. w ustawie o samorządzie gminnym – Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

16.4 Uwarunkowania społeczne

Główne uwarunkowania społeczne Programu to dostęp do informacji i sprawiedliwość rozstrzygnięć spraw z zakresu środowiska. Prawo do informacji i udziału obywateli jest zasadą konstytucyjną, zapewnioną w art. 74 Konstytucji RP. Polska podpisała także i jako jeden z pierwszych krajów ratyfikowała Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, tzw. Konwencję z Aarhus⁶. Nakazuje ona zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska i określa podstawowe obowiązki organów państwowych w zakresie zapewnienia udziału społecznego w postępowaniach dotyczących środowiska. Są to w szczególności:

- ustalenia zakresu podmiotowego konsultacji,
- ustalenia rozsądnych norm czasowych na poszczególne etapy konsultacji,
- przeprowadzenie konsultacji odpowiednio wcześniej w toku procedury decyzyjnej, gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, a udział społeczeństwa może być skuteczny,
- należyte uwzględnienie konsultacji społecznych przy wydawaniu decyzji.

Jednakże organy państwowe same podejmują decyzję co do szczegółowych sposobów powiadamiania społeczeństwa, metod zbierania uwag i wniosków oraz terminu i czasu trwania konsultacji społecznych.

Zgodnie z założeniami realizacyjnymi Programu gmina została zobligowana do uchwalenia w 2012 roku programu ochrony środowiska. Dokument ten musi być opracowany z udziałem szerokich konsultacji społecznych, przy uwzględnieniu głosów środowiska naukowego, gospodarczego, pracowniczego, kulturalnego i pozarządowego. Założenia do programu i projekt dokumentu powinny być przedstawione w Biuletynie Informacji Publicznej.

⁶ Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Dz.U. Nr 78, poz. 706)

16.5 Uwarunkowania związane z integracją europejską

Ważnym czynnikiem realizacyjnym jest również akcesja Polski do Wspólnoty Europejskiej. Zgodnie z Układem Europejskim 16 grudnia 1991r. zobowiązała się do stopniowego dostosowania prawa polskiego do dokumentów obowiązujących we Wspólnocie Europejskiej, w tym również, a może nawet w szczególności, do prawa dotyczącego wykorzystania i ochrony środowiska. Stopniowo dostosowywane są regulacje w zakresie:

- ochrony przyrody,
- gospodarki odpadami,
- jakości wód,
- ograniczenia zanieczyszczeń przemysłowych i oceny ryzyka,
- zanieczyszczenia powietrza,
- hałasu z maszyn i urządzeń,
- substancji chemicznych i organizmów zmodyfikowanych genetycznie,
- bezpieczeństwa jądrowego i ochrony przed promieniowaniem.

Negocjacje przedakcesyjne w obszarze środowiska oficjalnie zamknięto 25 listopada 2002r. Komisja Europejska przyjęła wnioski o okresy przejściowe w odniesieniu do 9 aktów prawnych. Ustalenia stały się wiążące w dniu podpisania Traktatu Akcesyjnego 16 kwietnia 2003r. Ze względu na szeroki charakter regulacji prawnych, zgodnych z prawem wspólnotowym, administracja samorządowa musi podjąć różnorodne działania mające na uwadze, wdrażania nowych przepisów. Na szczególną uwagę zasługują następujące aspekty:

- udział społeczny i udzielanie informacji o stanie środowiska i jego ochronie,
- zmiany dotyczące gospodarki wodno-ściekowej,
- rozwiązywanie problemów ochrony przyrody,
- gospodarka odpadami.

Aspekty te zostały uwzględnione w *Programie*. Wdrażanie unijnych wymagań w zakresie ochrony środowiska, wiążące się ze znaczącymi kosztami wspomagane współfinansowany będzie ze środków Polityk Wspólnotowych i Funduszy Strukturalnych. Podstawowe korzyści, jakie odniesie Polska we wdrażaniu unijnych wymagań prawnych to poprawa międzynarodowego wizerunku Polski, ważna zwłaszcza dla samorządów. Przełoży się to na zainteresowanie inwestorów naszymi terenami, poprawę infrastruktury wodno-ściekowej, zapewnienie usług w zakresie gospodarowania odpadami, poprawę jakości powietrza. Wykorzystanie środków unijnych przyniesie poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców, wyrażająca się zmniejszeniem kosztów uzdatniania wody i wymiany infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, zmniejszeniem kosztów produkcji w rolnictwie, uzyskaniem wyższych plonów o lepszej jakości, zwiększeniem atrakcyjności turystycznej terenów, nowymi miejscami pracy.

17 REALIZACJA I MONITORING PROGRAMU

17.1 Organizacja zarządzania środowiskiem

Zarządzanie środowiskiem odbywa się na kilku szczeblach. W gminie zarządzanie dotyczy działań własnych (podejmowanych przez Gminę) oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Ponadto samorząd województwa również w ramach swoich obowiązków i kompetencji realizuje zadania związane z zarządzaniem środowiskiem w gminie.

Podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska kierują się głównie efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej, a od niedawna liczą się także z głosami opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji odpowiedzialnych za wykonywanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska przez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska.

Podstawowymi organami wykonawczymi w dziedzinie ochrony środowiska są marszałek, starosta i prezydent/burmistrz/wójt. Obowiązkiem organów wszystkich szczebli jest wzajemne informowanie się i uzgadnianie.

Przepisy przewidują tworzenie na wszystkich szczeblach administracji rozbudowanego systemu dokumentów planistycznych wytyczających generalne kierunki polityki rozwoju w kontekście ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego.

Województwa, powiaty i gminy sporządzają programy ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Dokumenty dotyczące zagospodarowania przestrzennego sporządza się na wszystkich szczeblach, ale nie wszystkie mają jednakową moc prawną i rolę w całym systemie. Z punktu widzenia prawnego najmocniejszą pozycję w omawianej strukturze ma gmina, gdyż tylko miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalane przez gminy, mają rangę obowiązującego powszechnie przepisu prawa. Wszelkie programy, plany i strategie formułowane na różnych szczeblach mają tylko wtedy szansę realizacji, jeśli

znajdą odzwierciedlenie w konkretnym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Samorząd Gminny określa również strategię rozwoju Gminy, na którą składa się m.in. racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz kształtowanie środowiska naturalnego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ustawowy jest również obowiązek uchwalenia Gminnego programu ochrony środowiska.

17.2 Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Wyróżnia się następujące grupy podmiotów uczestniczących w Programie:

- Podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem
- Podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące
- Podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu
- Społeczność Gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Wójcie Gminy, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania Programu. Wójt winien współdziałać z organami administracji rządowej, samorządowej szczebla wojewódzkiego oraz powiatowego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Marszałek (oraz podległe mu służby zespolone) dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Marszałka znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu.

Ponadto Wójt winien współdziałać z instytucjami administracji specjalnej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Odbiorcą Programu są mieszkańcy Gminy, którzy subiektywnie oceniają efekty wdrożonych przedsięwzięć. Ocenę taką można uzyskać poprzez wprowadzenie odpowiednich mierników świadomości społecznej.

17.3 Monitoring wdrażania Programu

17.3.1 Zakres monitoringu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć/działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Wójt będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie.

Pod koniec 2013 roku nastąpi ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2012 – 2015. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla nowej listy przedsięwzięć, obejmujących okres 2014 – 2016. Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 20115 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Zatem głównymi elementami monitoringu wdrażania Programu będą:

- ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata),
- aktualizacja listy przedsięwzięć (co dwa lata),
- aktualizacja polityki ochrony środowiska, tj. celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata).

17.3.2 Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ochrony środowiska w gminie. Oznacza to konieczność monitorowania zmian zachodzących w gminie poprzez regularne ocenianie stopnia jego realizacji w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań, przyjętych celów, a także ustalania rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.

Ostatnim elementem tej analizy jest ustalenie przyczyn ujawnionych rozbieżności. Cykliczność oceny zakłada okres dwóch lat. Niezależnie od tego, monitorowanie Programu odbywać się będzie poprzez roczną ocenę wykonania założonego na wskazane działania budżetu. Należy przyjąć, że aktualizacja polityki długookresowej odbywać się będzie co cztery lata.

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy przyjąć uporządkowany system mierników jego efektywności. Mierniki te dzielą się na trzy zasadnicze grupy:

- mierniki ekonomiczne,
- ekologiczne,
- społeczne (świadomości społecznej).

Mierniki ekonomiczne związane są z procesem finansowania inwestycji ochrony środowiska przy założeniu, że punktem odniesienia są określone efekty ekologiczne. Należą do nich łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu ekologicznego oraz koszty uzyskania efektu w okresie eksploatacji, a także trwałość efektu w określonym czasie.

W grupie mierników ekologicznych znajdują się mierniki określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji.

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

Miernikami będą:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska.

Mierniki społeczne to:

- udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
- stopień uspołecznienia procesów decyzyjnych (ilość i rodzaje interwencji społecznej),
- ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej (akcje, kampanie, udział mediów lokalnych, zaangażowanie różnych grup/społeczności),
- ilość działań prawnych (procesów) odszkodowawczych związanych ze zniszczeniami środowiska.

Decyzja o przyjęciu liczby i rodzajach wskaźników jest decyzją ustalającą określony system oceny przyjętej polityki ochrony środowiska w mieście. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich agregacji, a następnie interpretacji.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań Programu niezbędna jest okresowa weryfikacja stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Przewiduje się przedstawianie ww. weryfikacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

W **TABELI NR 15** zaproponowano istotne wskaźniki, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

TABELA NR 15 Wskaźniki monitorowania programu.

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko		
1.	Jakość wód powierzchniowych; udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	III klasa
2.	Jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	II klasa czystości
3	Ilość wody zużywanej dla celów socjalnych (m ³ /M/rok)	29,0
4	% wskaźnik zwodociągowania	73,0%
5	% wskaźnik skanalizowania Gminy	12%
6	Ilość mieszkańców korzystających z sieci gazowej (szt.)	0
7	Ilość zebranych odpadów komunalnych/1 mieszkańca w roku	39,5 kg/M/rok
8	Udział odpadów komunalnych pozyskiwanych ze zbiórki selektywnej	23%
9	Jakość powietrza atmosferycznego (klasa)	A
10	Wskaźnik lesistości (%).	8
11	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną (ha)	84,4
B. Wskaźniki ekonomiczne		
	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska (zł)*	768191,37

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

stan wyjściowy do wymienionych w tabeli wskaźników przyjęto z danych za 2009 r.,

Źródło: www.stat.gov.pl, Informacja Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie gminy Korycin – WIOŚ Białystok 2011r

Zestawienie dochodów i wydatków Gminnego Budżetu na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną na 2010r.: www.stat.gov.pl

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK NR 1 Wykaz Skrótów

ARiMR –	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAT –	najlepsze dostępne technologie
DPS –	Dom Pomocy Społecznej
ERDF-	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
GIS -	Główny Inspektorat Sanitarny
GMO -	Organizmy Zmodyfikowane Genetycznie
jst -	jednostki samorządu terytorialnego
KZLP -	kategoria zagrożenia lasów pożarem
NFOŚiGW –	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP-	Ochotnicza Straż Pożarna
PROW -	Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich
RLM –	równoważna liczba mieszkańców
RPO -	Regionalny Program Operacyjny
UE –	Unia Europejska
WFOŚiGW –	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ –	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

ZAŁĄCZNIK NR 2 Wykaz aktów prawnych

Program Ochrony Środowiska dla gminy Korycin sporządzono zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi:

1. Prawo krajowe

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst z 2008r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw. (Dz. U. z 2001 r. Nr 100 poz. 1085 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009r.Nr 151.poz. 1220 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44 poz. 287);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45 poz. 435);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121 poz. 1266);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 Nr 236 poz. 2008);
- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20)
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (z 2006 r. Dz. U. Nr 89 poz.625)
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228 poz. 1947)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90 poz. 607)
- Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. z 2007 r. Nr 124 poz. 859)
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239 poz. 2019)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1495) Prawo Unii Europejskiej:

– Dyrektywy horyzontalne

- Ocena skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska, 85/337/EWG, zmieniona przez 97/11/WE
- W sprawie swobodnego dostępu do informacji o środowisku, 90/313/EWG uchyla 2003/4/WE
- W sprawie sprawozdawczości, 91/692/EWG

– Dyrektywy dotyczące jakości powietrza:

- Jakość powietrza, dyrektywa ramowa, 96/62/WE, włączająca 3 starsze dyrektywy, które mają być zastąpione przez nowe wymogi na podstawie dyrektywy ramowej SO₂ i cząstki zawieszane w powietrzu, 80/779/EWG, zmieniona przez 81/85/EWG, 89/427/EWG, 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Ołów, 82/884/EWG zmieniona przez 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Tlenek azotu 85/203/EWG zmieniona przez 85/580/EWG, 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Zanieczyszczenie ozonem troposferycznym, 92/72/EWG
- Emisje zanieczyszczeń z pojazdów silnikowych 70/220/EWG zmieniona przez 74/270/EWG, 77/102/EWG, 78/665/EWG, 83/351/EWG, 88/76/EWG, 88/436/EWG, 89/458/EWG, 89/491/EWG, 91/441/EWG, 93/59/EWG, 94/12/EWG, 96/44/EWG, 96/69/EWG, 2003/76/WE
- Emisje zanieczyszczeń z silników Diesla - sadza, 72/306/EWG zmieniona przez 89/491/EWG i 97/20/WE, 2005/21/WE
- Emisje zanieczyszczeń z silników Diesla 88/77/EWG zmieniona przez 91/542/EWG i 96/1/EWG, 2001/27/WE
- Emisje zanieczyszczeń z pojazdów silnikowych - testy przydatności pojazdów do warunków drogowych, 92/55/EWG
- Emisje lotnych związków organicznych z przechowywania i transportu benzyny, 94/63/WE
- Zawartość ołowiu w benzynie, 85/210/EWG zmieniona przez 85/581/EWG i 87/416/EWG
- Zawartość siarki w paliwach płynnych, 93/12/EWG zastępująca 75/716/EWG

– Dyrektywy dotyczące gospodarki odpadami:

- Odpady z przemysłu dwutlenku tytanu, 78/176/EWG zmieniona przez 91/692/EWG i dyrektywy pokrewne: Procedury nadzoru w odniesieniu do odpadów pochodzących z przemysłu dwutlenku tytanu, 82/83/EWG Harmonizacja programów zmniejszenia zanieczyszczeń, 92/12/EWG
- Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza przez zakłady spalania odpadów komunalnych, 89/429/EWG uchyla 2000/76/WE i przez nowe zakłady spalania odpadów komunalnych, 89/369/EWG uchyla 2000/76/WE
- Spalanie odpadów niebezpiecznych, 94/67/EWG uchyla 2000/76/WE
- Usuwanie olejów odpadowych, 75/439/EWG zmieniona przez 87/101/EWG i 91/692/EWG
- Ramowa dyrektywa w sprawie odpadów 75/442/EWG zmieniona przez 91/156/EWG i 91/692/EWG
- Usuwanie PCB i PCT, 76/403/EWG zastąpiona przez 96/59/WE
- Odpady niebezpieczne, 91/689/EWG zastępująca 78/319/EWG zmieniona przez 94/31/WE
- Osady ściekowe i gleba, 86/278/EWG zmieniona przez 91/692/EWG
- Baterie, 91/157/EWG zmieniona przez 93/86/EWG
- Odpady z opakowań, 94/62/WE zmieniona przez 2005/20/WE

– Dyrektywy dotyczące jakości wody:

- Ścieki komunalne, 91/271/EWG zmieniona przez 98/15/WE
- Azotany, 91/676/EWG
- Niebezpieczne substancje w środowisku wodnym, 76/464/EWG zmieniona przez 2000/60/WE
- 7 dyrektyw - "córek", wszystkie poprawione przez 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Zrzuty rtęci z przemysłu elektrolizy chlorków metali alkalicznych 82/176/EWG
- Zrzuty kadmu, 83/513/EWG
- Zrzuty rtęci z sektorów innych niż przemysł elektrolizy chlorków metali alkalicznych, 84/156/EWG
- Zrzuty sześciochlorocykloheksanu, 84/491/EWG
- Dyrektywa 86/280/EWG w sprawie wartości dopuszczalne dla ścieków i wskaźników jakości wód w odniesieniu do zrzutów niektórych niebezpiecznych substancji objętych wykazem I załącznika do dyrektywy 76/464/EWG, zmieniona przez dyrektywy 88/347/EWG i 90/415/EWG
- Dyrektywa dotycząca jakości wody w kąpieliskach 76/160/EWG zmieniona przez 90/656/EWG
- Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, 80/778/EWG zmieniona przez 81/858/EWG, 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Jakość wód powierzchniowych przeznaczonych do poboru wód pitnej, 75/440/EWG zmieniona przez 79/869/EWG, 90/656/EWG i 91/692/EWG związana z nią decyzja 77/795/EWG w sprawie wspólnych procedur wymiany informacji
- Pomiary i pobieranie próbek wód powierzchniowych przeznaczonych do poboru wody pitnej, 79/869/EWG zmieniona przez 91/692/EWG
- Wody podziemne 80/68/EWG zmieniona przez 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Słodkie wody wymagające ochrony dla zachowania życia ryb, 78/659/EWG zmieniona przez 90/656/EWG i 91/692/EWG
- Jakość wody wymaganej dla bytowania skorupiaków i mięczaków, 79/923/EWG zmieniona przez 91/692/EWG

- Dyrektywy dotyczące ochrony przyrody:
 - Siedliska, 92/43/EWG zmieniona przez 97/62/WE
 - Dzikie ptaki, 79/409/EWG zmieniona przez 81/84/EWG, 85/411/EWG, 86/122/EWG, 91/244/EWG i 94/24/WE
 - Skóry młodych fok, 83/129/EWG zmieniona przez 85/444/EWG, 89/370/EWG

- Dyrektywy dotyczące ograniczenia zanieczyszczenia przemysłowego i zarządzania ryzykiem:
 - Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza spowodowanych przez zakłady przemysłowe, 84/360/EWG zmieniona przez 90/656/EWG i 91/692/EWG
 - Ograniczenie emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania paliw, 88/609/EWG zmieniona przez 90/656/EWG i 94/66/WE
 - IPPC (zintegrowane zapobieganie i ograniczenie zanieczyszczeń), 96/61/WE zmieniona przez 2003/87/WE
 - Seveso - kontrola zagrożenia poważnymi awariami, 96/82/WE zastępująca 82/501/EWG, zmieniona przez 2003/105/WE

- Dyrektywy dotyczące chemikali i organizmów zmodyfikowanych genetycznie:

- Eksperymenty na zwierzętach, 86/609/EWG zmieniona przez 2003/65/WE
- Dobra praktyka laboratoryjna, 87/18/EWG, zawiązana z nią dyrektywa 88/320/EWG w sprawie kontroli, zmieniona przez 99/12/WE
- Kontrolowane wykorzystanie genetycznie zmodyfikowanych organizmów, 90/219/EWG zmieniona przez 94/51/WE, 98/81/WE
- Azbest, 87/217/EWG zmieniona przez 91/692/WE
- Klasyfikacja, pakowanie i etykietowanie substancji niebezpiecznych, 67/548/EWG zmieniona przez 69/81/EWG, 70/189/EWG/ 71/144/EWG, 73/146/EWG, 75/409/EWG, 76/907/EWG, 79/370/EWG, 79/831/EWG, 80/1189/EWG, 81/957/EWG, 82/232/EWG, 83/467/EWG, 84/449/EWG, 86/431/EWG, 87/432/EWG, 88/302/EWG, 88/490/EWG, 90/517/EWG, 91/325/EWG, 91/26/EWG/ 91/410/EWG, 91/632/EWG, 92/32/EWG 92/37/EWG, 92/69/EWG, 93/21/EWG, 93/67/EWG, 93/72/EWG, 93/90/EWG, 93/101/EWG, 93/105/EWG, 94/69/WE, 96/54/WE, 96/56/WE
- Klasyfikacja, oznakowanie i pakowanie niebezpiecznych preparatów 88/379/EWG zmieniona przez 89/178/EWG, 90/492/EWG, 91/155/EWG, 93/18/EWG, 93/112/EWG, 91/442/EWG, 95/65/EWG, 2001/58/WE
- Ograniczenie sprzedaży i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji i preparatów, 76/69/EWG zmieniona przez 79/663/EWG, 82/806/EWG, 82/828/EWG, 83/478/EWG, 85/46/EWG, 85/610/EWG, 89/677/EWG, 89/678/EWG, 91/173/EWG, 91/338/EWG, 91/339/EWG, 91/659/EWG, 94/27/WE, 94/48/WE, 94/60/WE, 96/55/WE, 97/10/WE, 97/16/WE
- Zamierzone uwalnianie do środowiska genetycznie zmodyfikowanych organizmów 90/219/WE zmieniona przez 94/15/WE, 97/35/WE
- Detergenty, 73/404/EWG zmieniona przez 82/242/EWG i 86/94/EWG i związana z nią dyrektywa w sprawie testowania biodegradacji, 73/405/EWG zmieniona przez 82/243/EWG
- Transport drogowy niebezpiecznych towarów 94/55/WE zmieniona przez 2006/89/WE

– Dyrektywy dotyczące hałasu:

- Pojazdy silnikowe 70/157/EWG zmieniona przez 73/350/EWG, 77/212/EWG, 81/334/EWG, 84/372/EWG, 84/424/EWG, 87/354/EWG, 89/491/EWG, 92/97/EWG i 96/20/WE
- Motocykle 78/1015/EWG zmieniona przez 87/56/EWG i 89/235/EWG
- Sprzęt budowlany (ramowa) 79/113/EWG zmieniona przez 81/1051/EWG i 85/405/EWG
- Samoloty poddźwiękowe, 80/51/EWG zmieniona przez 83/206/EWG
- Poddźwiękowe samoloty odrzutowe, 89/629/EWG
- Ograniczenie eksploatacji samolotów, 92/14/EWG zmieniona przez 99/28/WE
- W sprawie zbliżenia przepisów prawa państw członkowskich dotyczących dopuszczanie do eksploatacji sprzętu i maszyn budowlanych, 84/532/EWG
- Sprężarki, 84/533/EWG zmieniona przez 85/406/EWG
- Żurawie wieżowe, 84/534/EWG zmieniona przez 85/405/EWG
- Agregaty spawalnicze, 84/535/EWG zmieniona przez 85/407/EWG
- Agregaty prądotwórcze 84/536/EWG zmieniona przez 85/408/EWG
- Kruszarki betonu, 84/537/EWG zmieniona przez 85/409/EWG

- Kosiarki do trawy, 84/538/EWG zmieniona przez 87/252/EWG, 88/180/EWG i 88/181/EWG
- Koparki hydrauliczne, 86/662/EWG zmieniona przez 89/514/EWG i 95/2/WE
- Sprzęt gospodarstwa domowego, 86/594/EWG

- Dyrektywy dotyczące bezpieczeństwa nuklearnego i ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym:
 - Ochrona społeczeństwa i pracowników przed promieniowaniem, 80/836/EURATOM zmieniona przez 84/467/EURATOM
 - Ochrona przed promieniowaniem związanym z naświetleniami medycznymi, 97/43/EURATOM
 - Wczesna wymiana informacji w przypadku zagrożenia radiologicznego, 87/600/EURATOM
 - Informowanie społeczeństwa, 89/618/EURATOM
 - Ochrona pracowników z zewnątrz przed promieniowaniem, 90/641/EURATOM
 - Przesyłanie odpadów radioaktywnych, 92/3/EURATOM uzupełniona przez 93/552/EURATOM
 - Podstawowe normy bezpieczeństwa, 96/29/EURATOM
 - Przesyłanie substancji radioaktywnych, 93/1493/EURATOM

2. Dokumenty programowe:

- Polityka ekologiczna państwa (1991 r.) i II Polityka ekologiczna państwa (2001 r.),
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010 (2002 r.),
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z perspektywą na lata 2011-2014 ,
- Polska 2025, długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Agenda 21 – Ramowy Program Działań,
- Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej (2001 r.)
- Długotrwała strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju – „Polska 2025”,
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej,
- Założenia polityki energetycznej Polski do 2020 r.,
- Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej,
- Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień Do Emisji CO₂ - pierwszy okres rozliczeniowy 2005 - 2007,
- Krajowy program zwiększania lesistości,
- Polityka leśna państwa,
- Strategia gospodarki wodnej wraz z harmonogramem zadań Gospodarki Wodnej do roku 2020,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, przyjętym przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. - Strategią Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 r.,
- Program Operacyjny "Rozwój Polski Wschodniej",

*Program ochrony środowiska dla **gminy Korycin**
na lata 2012 – 2015, z perspektywą na lata 2016– 2019*

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007- 2013,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2004-2015,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014 (projekt),
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sokólskiego na lata 2010-2013 ,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Korycin 2004,
- Plan rozwoju lokalnego gminy Korycin na lata 2008-2013,
- Plan Odnowy Miejscowości Korycin na lata 2008-2015-.

ZAŁĄCZNIK NR 3 Bibliografia

- Bernaciak A., Gaczek W., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002,
- Błaszyk T., Górski J., Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 1996,
- Geografia Polski : środowisko przyrodnicze, red. nauk. L. Starkel, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2004,
- Kistowski M., Staszek W., Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, Gdańsk, Wydaw. DJ, 1999,
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- Bednarek R., Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997,
- Narodowy Program Przygotowania do członkostwa w UE, Rozdział 23 – Ochrona Środowiska; MOŚZNiL, 1999,
- Ochrona Środowiska 2005, GUS, Warszawa 2005,
- Piontek F., tom I, rozdział I Środowisko przyrodnicze w strategii wzrostu gospodarczego i w rozwoju zrównoważonym. Planowanie i wdrażanie polityka ochrony środowiska, poradnik, Warszawa, 2001.
- Poskrobko B., Zarządzanie środowiskiem, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, 2006,
- Poskrobko B: Sterowanie ekorozwojem tom I i III Regionalne i gospodarcze aspekty ekorozwoju, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 1998,
- Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010, Warszawa, listopad 2002,
- Śleszyński J., Ekonomiczne problemy ochrony środowiska, ARIES, Warszawa 2000,
- Woś A., Klimat Polski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1999,
- Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego w roku 2009 – WIOŚ Warszawa 2010r.
- Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego w roku 2010 – WIOŚ Warszawa 2011r.
- Wyniki badań wód podziemnych na terenie woj. podlaskiego w 2009 roku – WIOŚ Warszawa 2010r.
- Informacje o stanie środowiska na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku,
- Informacje o stanie środowiska na terenie powiatu sokólskiego w 2010 roku,
- Strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku,
- Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego,
- Strona internetowa Państwowej Straży Pożarnej,
- Strona internetowa Ministerstwa Środowiska,
- Strona internetowa Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.

ZAŁĄCZNIK NR 4 Proponowane kryteria pilności

Proponowane kryteria pilności realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska:

- Kryteria ogólne:
 - Gotowość zadania do realizacji (pozwolenie na budowę, decyzja środowiskowa itp.)
 - Pozytywne oddziaływanie na środowisko, ROŚ
 - Wkład własny realizującego projekt
 - Poparcie społeczne dla inwestycji

- Inwestycje drogowe:
 - Położenie na ważnym, z punktu widzenia społecznego, odcinku komunikacyjnym
 - Nadmierne natężenie ruchu
 - Ochrona przed hałasem komunikacyjnym

- Inwestycje z zakresu gospodarki wodno – ściekowej:
 - Usytuowanie w pobliżu zbiorników zasobu wody pitnej
 - Usytuowanie w pobliżu obszarów chronionych
 - Usytuowanie w pobliżu wód powierzchniowych

- Inwestycje z zakresu gospodarki odpadami:
 - Zgodność z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego,

- Inwestycje z zakresu gospodarki energetycznej:
 - Inwestycje przy wykorzystaniu źródeł energii odnawialnej
 - Inwestycje mające na celu oszczędzanie energii i obniżające emisję zanieczyszczeń do powietrza

ZAŁĄCZNIK NR 5 Kompetencje starosty

Na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. Ochrona przyrody

(Dz. U. z 2004r. Nr 92, poz 880 z póź. zmianami), kompetencje starosty to:

- wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości będących własnością gminy,
- w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy starosta wymierza administracyjną karę pieniężną za:
 - ✓ zniszczenie terenów zieleni albo drzew lub krzewów spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych lub wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności;
 - ✓ usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia;
 - ✓ zniszczenie drzew, krzewów lub terenów zieleni spowodowane niewłaściwym wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych.

Na podstawie Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska

(Tekst jednolity: Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z póź. zmianami), kompetencje starosty to:

- wydanie opinii w sprawie projektu uchwały programu ochrony powietrza;
- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi;
- prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach;
- wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w przypadku stwierdzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu;
- sporządzanie co 5 lat map akustycznych, które niezwłocznie przekazuje zarządowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu;
- przekazywanie wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska programu ochrony środowiska przed hałasem niezwłocznie po uchwaleniu programu przez radę powiatu;
- ze względu na potrzebę zapewnienia systematycznej kontroli wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska, sprawdzanie wyników pomiarów wielkości emisji i pomiarów ilości pobieranej wody;
- przyjmowanie zgłoszenia instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, a może negatywnie oddziaływać na środowisko;
- ustalanie w drodze decyzji wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczącego eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, o ile jest to uzasadnione koniecznością ochrony środowiska;
- w drodze decyzji nakładanie na zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem obowiązek prowadzenia w określonym czasie pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku

- wprowadzonych w związku z eksploatacją tych obiektów, jeżeli poziom substancji lub energii w środowisku;
- wydawanie, ograniczanie bądź też cofnięcie pozwolenia na:
 - ✓ wprowadzanie gazów lub płynów do powietrza,
 - ✓ wodno prawnego na wprowadzanie ścieków do wód i ziemi,
 - ✓ na wytwarzanie odpadów;
 - w razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko, nałożenie zobowiązania, w drodze decyzji, prowadzącemu instalację podmiotu korzystającego ze środowiska do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego;
 - nałożenie obowiązku w drodze decyzji:
 - ✓ ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia,
 - ✓ przywrócenia środowiska do stanu właściwego,jeżeli podmiot korzystający ze środowiska negatywnie oddziałuje na środowisko;
 - sprawowanie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością oraz wydaje upoważnienia pracownikom sobie podległym;
 - nakładanie obowiązków dotyczących gospodarowania odpadami powstającymi w drodze wypadków przez wytwórcę, w tym obowiązek przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów, z tym że za wytwórcę odpadów z wypadków uważa się sprawcę wypadku;
 - gospodarowanie odpadami z wypadków, jeżeli:
 - nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku zagospodarowania odpadów z wypadków albo egzekucja okazała się bezskuteczna lub
 - jest konieczne natychmiastowe zagospodarowanie tych odpadów ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku;
 - przekazanie kopii wydanego pozwolenia na wytwarzanie odpadów właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania odpadów marszałkowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta;
 - zatwierdzanie w drodze decyzji programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwych ze względu na miejsce wytwarzania odpadów niebezpiecznych dla przedsięwzięć lub instalacji innych niż tych, o których mowa w art. 378 ust.2a ustawy- Prawo ochrony środowiska;
 - przekazywanie kopii właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania odpadów niebezpiecznych marszałkowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta;
 - przedkładanie informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami dla przedsięwzięć lub instalacji innych niż tych, o których mowa w art. 378 ust.2a ustawy- Prawo ochrony środowiska, właściwemu organowi w terminie 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów lub zmianą tej działalności

wpływającą na ilość lub rodzaj wytwarzanych odpadów lub sposób gospodarowania nimi;

- zezwalanie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów dla przedsięwzięć lub instalacji innych niż tych, o których mowa w art. 378 ust.2a ustawy- Prawo ochrony środowiska, nie dłuższy niż 10 lat;
- wydawanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
- przekazanie kopii wydanej decyzji właściwemu ze względu na miejsce odzysku i unieszkodliwiania odpadów marszałkowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta;
- wydawanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie lub transporcie odpadów;
- przekazywanie marszałkowi województwa łącznego zestawienia rejestrów, w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy;
- skreślenie z rejestru posiadacza odpadów lub prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów;
- zatwierdzenie instrukcji eksploatacji składowiska odpadów dla przedsięwzięć lub instalacji innych niż tych, o których mowa w art. 378 ust.2a ustawy – Prawo ochrony środowiska;
- udzielenie zgody na zamknięcie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części na wniosek zarządzającego składowiskiem dla przedsięwzięć lub instalacji innych niż w art. 378 ust.2a ustawy- Prawo ochrony środowiska po przeprowadzenie kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Nr XIII/ /2012 Rady Gminy Korycin z dnia 7 maja 2012 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza gminny program ochrony środowiska. Program ten poddawany jest aktualizacji, w związku z powyższym został opracowany dokument pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019”.

Poprzedni Program opracowany w 2002 roku przyjęto uchwałą Nr V/44/03 Rady Gminy Korycin z dnia 28 kwietnia 2003 r. W porównaniu do roku 2002, kiedy tworzono ów dokument, zmieniła się sytuacja gospodarcza regionu, zmianie uległy dokumenty strategiczne wyższego szczebla, jak również przepisy prawne. Zmieniły się również uwarunkowania regionalne mające wpływ na zawartość i ustalenia dokumentu: stan środowiska oraz stopień oddziaływania gospodarki i mieszkańców na środowisko, infrastruktura związana z ochroną środowiska.

Aktualizacja Programu ma spełnić określone cele związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Opracowanie podejmuje główne kierunki działań tj. kwestię racjonalnego użytkowania zasobów przyrody, surowców, energii oraz poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Gminy Korycin. Zagadnienia te są analizowane w odniesieniu do zasadniczych komponentów środowiska tj. przyrody, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego oraz skutków bytowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez człowieka (emisja hałasu, pól elektromagnetycznych oraz poważnych awarii).

Zgodnie z przepisami ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zapewniono możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w w/w ustawie.

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko” Programu Ochrony środowiska na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 podlegały zaopiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku, a także przez Zarząd Powiatu Sokólskiego.

Uzyskano pozytywne opinie wymienionych organów, a uwagi zgłoszone przez wyżej wymienione jednostki zostały uwzględnione w wersji ostatecznej przedmiotowego opracowania.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Korycin na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 uznaje się za uzasadnione.